

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate. Sarajevo št. 7563. Zagreb št. 39.011. Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Ukrajina

Nemške želje po Ukrajini so sovjeti resno vzeli. Izrazil jih je prvič Hitler v svoji knjigi »Mein Kampf« in po njem je zavojevanje Ukrajine postal sestavni del nemškega imperialističnega načrta, ki so ga že od raznih strani obdelali mnogi nemški vojaški in civilni pisatelji. Po okrnitvi Češkoslovaške so skrbi sovjetov za Ukrajino še bolj narasle. Opozorilo, koliko je ura, pa jim je še posebno služilo zadržanje nemške diplomacije ob vprašanju, ali naj se Podkarpatska Ukrajina pridruži Madžarski ali pa naj ostane pri Češkoslovaški. Kljub temu, da je tudi Italija z vsemi silami podpirala poljsko-madžarski načrt, je nemška diplomacija zmagala in uveljavila svojo voljo, da Podkarpatska Ukrajina ostane pri Češkoslovaški in da dobi samoupravo, ki naj postane nekako jedro bodoče Združene Ukrajine — v nekem območju rajha seveda.

Sovjeti so se zdaj resno zbal in pričeli s pomembnimi vojaškimi ukrepi. Najprej so začeli močno utrjevati zapadno mejo, obenem pa so na Ukrajino premestili velik del svojih najboljših čet. Sicer je vprašanje vojaške vrednosti sovjetske armade poglavje za sebe, ki ga iz mnogih razlogov, ki so na dlani, ne sovjetski prijatelji ne njihovi nasprotniki ne jemljejo preveč resno. Toda očitno je, da je sovjetom le mnogo na tem ležeče, da bi obdržali Ukrajino pod svojim gospodstvom. Kajti bogastvo Ukrajine, ki mika Nemce, predstavlja prav tako nenadomestljivo vrednost za Moskvo.

Predvsem je ukrajinska zemlja neizmerna žitnica, iz katere sovjeti letno izvozijo 7—8 milijonov ton samo pšenice. Tega žita gre mnogo v inozemstvo, z izkupičkom si sovjeti pridobijo zdravo inozemsko valuto, ki jim je za trgovanje z zunanjim svetom nujno potrebna. Toda v Ukrajini poleg pšenice tudi izvrstno uspeva riž, sladkorni trs (že pred vojno je Ukrajina pridelala nad 100 milijonov pudov sladkorja) in južno sadje, kakor uspeva le še v najjužnejših predelih Evrope. Ogromno je bogastvo ukrajinske živinoreje, vinogradništva, mnogih dragih rud itd. Sedanjí pridelek bi bilo mogoče pod umnim vodstvom in primerno racionalizacijo še podesetoriti. Toda Ukrajina ni le bogata kruha, vina, mleka in mesa, ampak tudi rud. Njeno rudno bogastvo je tako veliko, da spada med največje na vsem svetu. Najvažnejša sta premog in železo, ki omogočata, kjer se skupaj nahajata, največji razmah industriji. V ozemlju Doneca cenijo, da leži nad 25 milijard ton izvrstnega črnega premoga in na stotine milijonov ton železa. Sovjeti izkopljejo letno v Ukrajini okrog 40 milijonov ton premoga in okrog 8 milijonov ton železne rude. Carska Rusija je v Ukrajini izkopala nad tri četrtine vsega svojega premoga in železa. Približno isto razmerje je ostalo tudi pod sovjeti. Ukrajina pa ima tudi nafto, in sicer je letno pridobe nad poldrugi milijon ton, kar obilo zadostuje za njene lastne potrebe.

Hitler je torej iz svoje strani modro ravnal, da je oči Nemcev obrnil na Ukrajino. V svojem govoru 30. januarja letos je znova močno podurjal, da je Nemčija v gospodarskih težavah, ker mora 130 ljudi preživljati na km². Morda bi Nemci živeli lažje in bolje, ko ne bi 20 odstotkov vseh svojih surovin uporabljali za oboroževanje. Toda to le mimogrede, ker je čisto stvar Nemcev samih, kako si uredijo svoje lastno življenje. Značilno pa je, da bi jim v njih težavah tudi vrnitev vseh nekdanjih nemških kolonij bistveno ne koristilo. Nemški gospodarski strokovnjaki so namreč izračunali, da je Nemčija uvozila lanske leto od zunaj za vrednost približno 5,5 milijard mark. Ko bi Nemci imeli vse svoje nekdanje kolonije, bi po sodbi istih strokovnjakov mogli iz njih uvoziti kvečjemu za 500 milijonov mark, to je kvečjemu desetino tega, kar Nemčija v sedanjih razmerah potrebuje od inozemstva. Ukrajina sicer nima vseh prvin (16 od 34, kar je bistvenih za narodno gospodarstvo — vseh pa nobena država nima sama), toda njena posest bi Nemčiji neprimerno več koristila, kakor posest vseh njenih nekdanjih kolonij. Razen tega leži Ukrajina tako rekoč pred nosom in ne morda kje v Afriki ali daljnji Oceaniji, od koder je dolg, nevaren in drag prevoz v Evropo.

Nas bi seveda izredno zanimalo, kako se Ukrajinci sami zadržijo napram rešitvi ukrajinskega vprašanja v smislu nemških želja. Kakšno je mnenje Ukrajincev, ki žive pod sovjeti, pod Poljsko in Rumunijo seveda ne bomo mogli zvedeti. Toda, če oni Ukrajinci, ki so danes raztreseni kot begunci zlasti po Češkem, v Nemčiji, Franciji in v Jugoslaviji, tolmačijo pravo razpoloženje ukrajinske duše, potem bi se zdelo, da niso popolnoma glubi za nemško propagando. Če prebiramo njih knjižne in propagandne spise, ki jih izdajajo v emigraciji, zveni iz njih približno sledeča miselnost: Pod sovjeti je danes na 650.000 km² okrog 33 milijonov Ukrajincev, pod Poljsko jih je na 138.000 km² nad 6 milijonov, v Rumuniji na 22.000 km² nad en milijon in na Češkoslovaškem na 14.000 km² okrog 600.000. Skupaj torej na 824.000 km² nad 40 milijonov ukrajinskega naroda, ki je razdeljen na štiri države. Povsod je Ukrajince preganjan in zatiran, nobena od teh držav — razen v zadnjem času CSR — mu ne prizna niti politične enakopravnosti, niti enakopravnosti v jeziku in narodnosti. Carska Rusija je leta 1876 s posebnim ukazom prepovedala rabo ukrajinskega jezika in popolnoma v tem duhu postopajo z Ukrajinci tudi sovjeti. Ako nas Nemčija zbere in združi vse pod enim krovom, ne more biti za Ukrajince slabše, kot je sedaj...

Gotovo je do tega fatalističnega gledanja prignal Ukrajince obup in gnjev na lastne elovanske

Odločne besede predsednika francoske vlade

Smo za mir, toda ne za ceno svoje svobode

Vojska ne reši nobenega vprašanja, kljub temu pa ne bomo dovolili nobenega napada na svoje ozemlje

Bullitt

Pariz, 23. febr. AA. Na snočnjem banketu, ki ga je ameriški klub v Parizu priredil v proslavo stoletnice Washingtonovega rojstva, so bili med drugimi: predsednik franc. vlade Daladier, predsednik ameriškega kluba Soupp, ameriški poslanik Bullitt, vojvoda Windsorski, francoski zunanji minister Bonnet, general Gamelin in drugi. Predsednik ameriškega kluba Soupp je v svojem govoru med drugim dejal:

Kritike, ki so naperjene proti Zedinjenim državam zaradi tega, ker podpirajo francosko oborožitev, so popolnoma neosnovane, kajti mi Amerikanci popolnoma dobro vemo, da bo Francija dobila prvi udarec in se mi zaradi tega v Zedinjenih državah pripravljamo.

Nato je povzel besede predsednika francoske vlade Daladier, ki je izrazil predvsem v imenu francoskega naroda spoštovanje svetlemu spominu Washingtona. Predsednik vlade je nato naglasil dobre strani francosko-ameriškega prijateljstva, ki ga utrjuje volja do miru in upanje, da bo ta mir dolgo trajal ter da bo miroljubnost zmagala povsod. Nato je dejal:

Francija in Amerika vodita isto politiko, to je politiko ohranitve miru. Mi hočemo mir, ker smo demokratična država. Toda ravno, ker smo demokratična država,

ne bomo nikdar pristali na nečasten mir

in dasi smo protivniki vojne, ne bomo ostali neodločni in primeru vojne nevarnosti. Mi bomo odločno stali na braniku miru, ker ne želimo, da se ponovijo absurдни zločini in žrtve človeštva, ker ne želimo, da se vse materialne in moralne dobrine porušijo. Mi vnaprej vemo,

da se z vojno ne da doseči nobena trajna rešitev nobenega vprašanja.

Toda kljub temu ne bomo pristali na nobeno kapitulacijo, ker za nas sta mir in svoboda dva nerazdružljiva pojma. Mi ne bomo izbrali eno in žrtvovali drugo. Naša ljubezen do miru ni znak slabosti ali bojazni, temveč ona se naslanja na mnogo globlje razloge. Francija spada v krog civiliziranih narodov, ki želijo, da se mir ohrani z vsemi sredstvi in da se odstrani vsaka misel, da se brani pravica s silo. V današnjih težkih razmerah moramo zbrati vse naše sile, da se upremo pretnjam napovedovalcev, s katerokoli strani. Francija se pretenj ne bo ustrašila in

ne bo dovolila niti najmanjše okrnitve svojega ozemlja.

Francija je na razpolago za vsako lojalno politiko in lojalno sodelovanje z vsemi onimi, ki želijo zmanjšati oboroževanje. V današnjih časih je naša sijajno opremljena vojska zid, ki se ne da zavzeti. Mi se že vnaprej pridružujemo vsem miroljubnim akcijam in ne obstoja nobena potreba, da se zato vežemo s posebnimi pogodbami in obljubami. Vse to je postransko, ako gre za službo svobode, pravice in miru.

Svoj govor je Daladier končal z izrazi spoštovanja napram predsedniku Zedinjenih držav Rooseveltu, ki da je eden voditeljev svetovne miroljubne politike, kateremu francoski narod izraža svojo brezmejno hvaležnost in poklona svojo brezkončno ljubezen.

Zadnji je govoril ameriški veleposlanik v Parizu Bullitt, ki je naglašal, da obstoja Rooseveltova zunanja politika med drugim v okrepitvi francosko-ameriškega prijateljstva.

Anglija na delu za mir

Rim, 23. febr. c. Rimski listi objavljajo vest, da je bil včeraj pri grofu Ciano angleški veleposlanik v Rimu lord Perth ter mu predložil angleške predloge za ureditev spora med Francijo in Italijo. Listi dostavljajo, da je te predloge osebno

sporočil lordu Perthu sam predsednik angleške vlade Chamberlain.

Angleško veleposlaništvo zanikuje, da bi bila angleška vlada predložila italijanski vladi svoj načrt za ureditev spora med Italijo in Francijo, pač pa je bil lord Perth včeraj res v zunanjem ministrstvu pri grofu Ciano, se je pa z njim pogovarjal samo o zadevah, ki se tičejo razvoja dogodkov na meji med Libijo in Tunizijo.

Anglija se razgovarja tudi z Nemčijo

London, 23. febr. AA. Havas. Angleški diplomatski krogi pripominjajo, da je lord Halifax včeraj sprejel nemškega veleposlanika v Londonu v. Dirksena. Ti krogi tudi izjavljajo, da sta angleški zunanji minister in nemški veleposlanik začela z izmenjavo misli o mednarodnem položaju. V. Dirksen, ki jutri potuje v Berlin, kjer bo ostal teden dni, je izrazil željo, da obišče lorda Halifaxa preden bi zapustil London.

Češkoslovaška in Madžarska

Praga, 23. febr. AA. ČTK. Praški listi ugodno komentirajo izjavo predsednika madžarske vlade o češkoslovaško-madžarskem razmerju in naglašajo možnost sodelovanja med obema državama. Vendar pa listi obžalujejo, da nekateri madžarski krogi še zmerom napadajo Slovaško, ter izjavljajo, da takšni napadi dobri sosesčini le škodujejo.

Obisk Ciana v Varšavi

Italija in Nemčija bosta podprli zahtevo Poljske po koloniji

Varšava, 23. febr. Tukajšnji tisk pozdravlja prihod italijanskega zunanjega ministra Ciana, ki je odpotoval iz Rima v četrtek ob 23.40.

»Dziennik polski« pravi, da zveza med Poljsko in Italijo traja že 1000 let, to je, odkar se je Poljska priznala h katoliški veri in stopila v zapadni kulturni krog. Po vojni se je to prijateljstvo še posebno poglobilo in Poljska je bila prva država, ki je odpravila sankcije proti Italiji, ko je leta bila zapletena v vojsko v Abesiniji, praktično pa teh sankcij sploh ni izvajala. Obisk ministra Ciana je odgovor na Beckov obisk v Rimu marca 1938. — »Wiczer Warszawski« polemizira s francoskim časopisjem in pravi, da italijansko-poljsko prijateljstvo ne more imeti nobene druge posledice kot te, da se bo mir v Evropi še bolj utrdil. Vladni »Express Poranny« piše v svojem uvodniku, da so danes vsi razumeli, da je Poljska ob strani Italije in Nemčije eden najmočnejših činiteljev evropske politike.

Poljska vlada vodi neodvisno politiko, kar dokazuje tudi priznanje narodne španske vlade. — Poljska želi sodelovati z vsemi, zahteva pa v zameno spoštovanje svojih koristi in zadovoljitev njene zahteve po kolonijah in sirovinah.

Varšavsko mesto je zelo okrašeno s poljskimi in italijanskimi zastavami ter s podobami Mussolinija in grofa Ciana. Razume se, da tudi nemško časopisje posveča obisku grofa Ciana veliko pozornost in ga pozdravlja. Italija bo enako kakor Francija podprla zahtevo Poljske po koloniji, ki naj jo odstopi Anglija. Zakaj tudi Poljska je med državami, ki potrebujejo več prostora za svoje prebivalstvo in potrebnih surovin.

Rim, 23. febr. c. Na svojem potovanju v Varšavo se grof Ciano na poti niti pri povratku ne bo ustavil nikjer v Nemčiji. Pač pa objavljajo, da bo takoj prve dni v marcu prišel v Rim maršal Göring, ki se bo nato podal na dopust v Južno Italijo.

Francija in Anglija priznata Franca brez pogojev

Pariz, 23. febr. b. Britanski poslanik sir Eric Phipps je obiskal francoskega zunanjega ministra Bonnetta ter ga poučil o stališču britanske vlade, da je treba priznanje vlade generala Franca pospešiti. Britanski poslanik je prosil francoskega zunanjega ministra, naj tudi Francija s svoje strani to priznanje pospeši, da bi se

v tej zadevi pokazala enotna politika obeh držav. Seja francoske vlade je sicer napovedana že za ponedeljek, bo pa zaradi priganjanja angleške vlade že v soboto ter bo na njej sprejet sklep, da se Franco prizna. Iz Burgosa poročajo, da je senator Berard obiskal tudi danes generala Jordana. Berard je potem izjavil časnikarjem, da bo imel danes zadnje razgovore in bo potem odpotoval v Pariz in poročal tako, da bo francoska vlada generala Franca lahko priznala že v soboto. Nacionalna španska vlada je namreč izjavila, da je predvsem potrebno priznanje vlade generala Franca, ker se šele potem lahko prične diplomatska poznanja med njo in Francijo.

London, 23. febr. b. Jutranji tisk poroča, da so na včerajšnji seji britanske vlade ponovno govorili o priznanju vlade generala Franca in je bilo sklenjeno, da se to izvrši še ta teden. »Daily Express« je mnenja, da bo to priznanje danes sporočeno poslanski zbornici in takoj izvršeno. Španski republikanski poslanik v Londonu Ascarate je dobil nekoliko daljši rok za izpraznitev zgradbe španskega poslaništva v Londonu, ki jo mora izročiti britanski vladi. Priznanje generala Franca ne bo vezano na nobene pogoje, vendar se je britanska vlada sporazumela s Francijo in generalom Francom, da bo čim boljše postopala z nasprotnikom.

Dunajska vremenska napoved: Pooblašilo se bo še bolj, nekoliko topleje, na višinah viharno. Zagrebška vremenska napoved: Stalno.

Zemun, 23. febr. AA. Vremensko poročilo letalske službe. Vremenska napoved za 24. februar: Nekoliko hladnejše, delno oblačno, precejšnja oblačnost pa v gorah. Tam utegne tudi snežiti.

Najnižja toplota 23. t. m. Ravnopolje —7, najvišja Split 14 stopinj.

Po bukareški konferenci

Kralj sprejel časnikarje

Bukarešta, 23. febr. AA. Kralj Karol je danes popoldne sprejel v avdienco vse tri delegacije tiskovne konferencie Balkanske zveze, in sicer najprej grško delegacijo, nato turško in potem jugoslovansko delegacijo s šefom centralnega presbiroja dr. Kosto Lukovičem na čelu, in sicer: Stoimiroviča, Jovanoviča, dr.

Kuharja, Vukašina, Andjelkoviča, Sahinagiča in Trkoviča.

Bukarešta, 23. febr. Snoči ob 23.30 je zapustil jugoslovanski minister za zunanje zadeve Cincar Marković Bukarešto s posebnim vlakom, s katerim sta istočasno odpotovala tudi predsednik grške vlade Metaxas ter turški zunanji minister Saradzoglu s svojimi spremetvi. Slovo na postaji je bilo zelo prisrčno. Državnike Balkanskega sporazuma so ob odhodu pozdravili podpredsednik romunske vlade Calinescu ter zunanji minister Gafencu in več članov romunske vlade, kakor tudi številni diplomati in časnikarji.

brate, ki v resnici postopajo z velikim slovanskim narodom slabše kakor bi mogel ravnati tujec. Gotovo pa ima svoj delež tudi spretna in bogato financirana propaganda. Sovjeti so baš zaradi slednje naravnost hermetično zaprli ukrajinsko mejo in začeli izvajati najstrožji režim v Ukrajini, kjer bi hoteli s krvavim terorjem zatreti tudi vsako sled narodnega ukrajinskega gibanja, ki se danes more pojavljati seveda le v komunistični

organizaciji. Toda ali bo s takimi brutalnimi metodami mogoče trajno držati 40 milijonski narod v sužnosti?

Vse tako kaže, da bomo Slovani zaradi svoje ozkosrčnosti in pomanjkanja slehernega čuta za politično stvarnost zopet enkrat izgubili in zaigrali zgodovinsko priložnost, da bi se strnili in uveljavili na prostoru, ki je bil od davnin nam dan v gospodstvo.

Drin

Iz obravnave finančnega odbora

Vojni preračun sprejet

Belgrad, 23. februarja. m. V finančnem odboru se je danes nadaljevala razprava o preračunskih predlogih za preračunsko leto 1939/40 v poedinostih. Na dnevnem redu so bili preračunski predlogi za vojno ministrstvo, gradbeno ministrstvo in ministrstvo za gozdove in rudnike. Po prečitanih zapisnikih večerajšnje seje je predsednik finančnega odbora podal besedo ministru za vojsko in mornarico generalu Nediću.

Vojni minister o naši oboroženi sili

Vojni minister je o predloženem preračunskem predlogu za poverjena mu ministrstvo podal zelo obširno in pregledno poročilo. Uvodoma je poudarjal, da so vsa sredstva v smislu organizacije vojaške sile opredeljena in določena v petih poglavjih, ki so naslednja: 1. suhozemska vojska, 2. vojno zrakoplovstvo, 3. civilno zrakoplovstvo, 4. mornarica in 5. obmejne čete.

Preračun za vojno ministrstvo znaša dve milijardi 928.165.957 din. Na osebne izdatke odpade 734.388.957 din, ali 25% od skupnega preračuna vojnega preračuna. Za materialne izdatke je v preračunu določenih dve milijardi 193.777.000 din, ali 75%. V primerjavi s sedaj veljavnim preračunom za vojno ministrstvo je predložen preračun povečan za 156 milijonov din (5,75%). Postavka za osebne izdatke je povečana za 8.153.284 din, kredit za materialne izdatke pa za 174.864.752 din. Postavke, določene za preračun, so reducirane na najnižje mogoče mero, da bi lahko ustrezale vsem potrebam naše oboroževalne sile. V prvi redukciji predloženega preračuna so bili izdatki za našo vojsko določeni v skupnem znesku tri milijarde 124.000.000 din. Zaradi varčevanja je vojno ministrstvo izdelalo preračunski predlog, reduciran na sedanjih predloženih zneskih dve milijardi 928.165.957 dinarjev.

Za tem je vojni minister obširno poudarjal vse elemente, ki jih je moral upoštevati pri sestavi preračuna za vzdrževanje in onemno naše vojske v mirnodobnem stanju. Poudaril je, da se po vojnih skušnjah in po vojni znanosti smatra, da mora biti stalnega kadra v miru najmanj 1% od skupnega števila prebivalstva, kar pomeni, da bi moč našega stalnega kadra morala biti 150.000. Toda moč je določena pod številni odnos. Pri sestavi predloženega preračunskega predloga je treba upoštevati tudi okolnost, da so se v času gospodarske krize od 1932—1935 v občinah meri skrili krediti in se niso dali dovolj veliki za normalni razvoj naše vojske. Zaradi tega je odmera kreditov v predloženem preračunskem predlogu popolnoma realna ter zajema skrajno nuje potrebe za redno življenje in delo, kakor tudi za nemoten razvoj naše vojske. V potrditve tega govori tudi dejstvo, da je naš vojni preračun od l. 1931/32 znašal dve milijardi 596.000.000, dočim danes znaša dve milijardi 928.000.000 din. V letu zadnjih devetih let se je povečal samo za 332.000.000, to je za 37 milijonov letno. To je minimalno povečanje v primeru z ogromnim ekokom vojnih preračunov v drugih državah. Z ozirom na skupni iznos predloženih državnih preračunov preračunski predlog za vojno ministrstvo znaša 22,6%. Tak odnos ni normalen, ker bi moral biti v razmerju 4:1, to je 25% od splošnega državnega preračuna za srednje normalne razmere v državi, ki v mirni dobi vzdržuje stalni kader in katerega vojnopolitične in geografsko-strateške razmere zahtevajo varne meje. V vseh drugih državah je ta odstotek večji. Tako znaša v Romuniji 37,3%, v Turčiji 38,6%, v Madžarski 30%, v Poljski 46%. Vsi ti napori in druge mrzlične priprave so vsekakor v tesni zvezi z mednarodnim vojnim političnim stanjem. Pred takim stanjem tudi mi ne moremo ostati ravnodušni pri vseh naši miroljubni politiki. Za tem minister poudarja, da ne smemo nikdar pozabiti, da je dobra in pripravljena vojska vedno bila glavna opora za moralni in kulturni razvoj države. Naša vojska sila je to vlogo izvrševala zvišeno in emelo se polnim rodoljubjem in spoštovanjem v službi kralja, domovine in naroda.

Za tem je vojni minister pojasnil posamezne postavke v preračunu, ki so razdeljene takole:

Suhozemska vojska

Postavka v preračunu za suhozemno vojsko za osebne, materialne redne in izredne izdatke znaša eno milijardo 704.076.000 din. Če se upoštevajo tudi izredni krediti z raznimi nabavkami v znesku 454.000.000, znaša preračun skupno dve milijardi 158.976.000 din. Od sedaj veljavnega preračuna je ta postavka povečana za 91.967.000 din. Od tega zneska odpade na osebne izdatke 521 milijonov din. Kredit za osebne izdatke je od sedaj veljavnega preračuna povečan za 8.000.000 din. Osebnih izdatki so od materialnih izdatkov manjši za več kot trikrat, kar je najboljši dokaz, da so osebni izdatki določeni samo za stvarne osebne izdatke. Od povečanja osebnih izdatkov je prišlo zaradi rednega delnega povečanja številnega stanja starejšinskega kadra in zaradi povečanja izdatkov za napredovanje starejšinskega osebja. Minister poudarja, da je starejšinski kader skelet in jedro vojske. Njegovo število je strogo odmerjeno in določeno po uredbi o formaciji vojske z ozirom na stvarne potrebe. Ostanek povečanja v znesku 1.100.000 din je v glavnem določen za naslednje potrebe: a) 370.000 din za potrebe inšpekcije državne obrambe, za pokritje stroškov za novo ustanovljeni inštitut državne obrambe; b) 735.000 dinarjev za razne honorarje in za vzdrževanje gojenčev v inozemstvu in v državi. Osebnih izdatki znašajo 24,1%. V vseh drugih državah so ti odstotki večji.

Materialni izdatki skupno z izrednimi znašajo za vojsko na suhem okrog eno milijardo 637 milijonov din. Te postavke so v novem preračunu povečane za 85,5 milijonov din od sedaj veljavnega preračuna. Materialni izdatki so razporejeni takole:

1. Za generalštabni oddelek znašajo materialni izdatki 32.470.000 din. To so izdatki za vaje, manevre v glavnem.

2. Za ekonomski oddelek je določenih 718 milijonov din. Ta postavka je povečana za 28 milijonov din. Ta kredit se porabi v glavnem za prehrano vojske in živine ter za obklo in obutev na druge garnizonske potrebe. Za prehrano vojske in živine je določenih 376.844.000 din. Vojaštvo nabavlja živila, če je le mogoče, neposredno od proizvajalca.

3. Za topničarsko-tehnični oddelek so določeni izdatki za 311.000.000 din. Povečan je znesek za 40,5 milijonov din. V tem znesku so tudi postavke za

razširitev in preureditev obstoječih vojno-tehničnih zavodov in delavnic. Izkušnje iz prejšnjih vojn so pokazale, kako važno je imeti tudi lastno vojno industrijo. Za tem vojni minister poudarja, da se je z materialnimi žrtvami, ki jih je našo ljudstvo dalo vojski na razpolago, stvarila solidna podlaga za razvoj naših vojaških industrijskih zavodov, tako, da sedaj naša država ni več v vsem odvisna od inozemstva.

4. Za inženirsko-tehnični oddelek je določen izdatek 84 milijonov din. Postavka je povečana za 13.828.000 din.

5. Stroški za sanitetske, vojno geografske, sodne in veterinarske panoge kakor tudi za ostale manjše izdatke, so v preračunu ostali isti kakor lansko leto.

Vojno zrakoplovstvo

Preračun za vojno zrakoplovstvo, to je za osebne, redne in izredne potrebe je razviden v preračunskem predlogu za 371.586.000 din. V primerjavi s sedaj veljavnim preračunom je ta postavka v predloženem preračunskem osnutku povečana za 24.340.000 din. Na osebne izdatke odpade 63,5 milijonov din. Za materialne izdatke, tudi izredne, je določena postavka 30.894.000 din. Postavka je povečana za 22,5 milijonov din. Do povečanja je prišlo zaradi tega, ker se je material za zrakoplovstvo zelo podražil. Zrakoplovstvo se mora stalno razvijati in izpopolnjevati, vzporedno z napredkom tehnike ter se zaradi tega stalno povečavajo izdatki. Tako je n. pr. stalo lovsko letalo približno 800.000 din; sedaj stane moderno letalo iste kategorije okoli 2,5 milijonov, pa tudi 3 milijonov. Motor za lovsko letalo je prejšnji 350.000 din, sedanjemu motoru iste kategorije pa stane 750.000—850.000 din. Pri bombnikih so cene še mnogo večje. Moderni bombnik stane z motorjem 4—5 milijonov din. Posledice podražitve so predvsem politični dogodki v Evropi, pa tudi izpopolnitev zrakoplovstva in aparatov, ki se sedaj izdelujejo iz finejšega in odpornejšega materiala in so tudi mnogo preciznejši. Prav tako se je znatno podražil pogonski material.

Civilno letalstvo

Preračun za civilno letalstvo znaša 28.049.957 dinarjev. Postavka je za 4.888.952 din zvišana. Ta kredit bo služil v glavnem, da se že prej organizirani letalski promet na dosedanjih letalskih progah ne bi ohrani, temveč tudi poveča v onem obsegu, ki bi ustrezal potrebam in vlogi naše države v mednarodnem letalskem prometu, kakor tudi, da se vpostavi nove zračne proge. Naša država, po svojem zemljepisnem položaju združuje Evropo z vzhodom, je nase pritegnila sorazmerno veliko število zračnih prog mednarodnega pomena. Storitvi moramo vse, da bomo zboljšali letalski promet in da bomo vpostavili najnujnejše zveze s tujino, prav tako pa, da bomo notranji letalski promet za vsako ceno obdržali v svojih rokah. Zaradi tega je bila postavka povečana za 4.550.000 dinarjev, kar je v glavnem določeno za podporo trgovskemu letalstvu.

Ostane neznatno zvišanje za povečanje potreb uprave civilnega letalstva in za propagando ter vzdrževanje športnega letalstva. Napredek civilnega letalstva zahteva razširitev njegove organizacije in poleg tega tudi racionalni razvoj športno-turističnega letalstva. Poleg tega je nujno potrebno, da se civilnemu letalstvu kot mladi ustanovi končno da tudi primerna organizacija, ki bo vsaj delno zadostila začetni stopnji njenega razvoja. Športno letalstvo ima poleg tega tudi zelo važno nalogo, da zbira v svojih vrstah široke sloje ljudstva in da med njimi razvija zanimanje in ljubezen do letalstva in letalskega poklica. Za vojno letalstvo je to zelo važno, ker se tako zbira mladina, ki se že pred vstopom v vojaško službo pripravlja za vojaški poklic.

Mornarica

Preračun za mornarico: Sem so všteti vsi osebni in materialni izdatki, ki znašajo 260 milijonov din. Ta postavka je za 35.256.000 din zvišana. Na osebne izdatke odpade 57.401.000 din, za materialne izdatke pa ostane 203.220.000 din. Postavke so znižane na minimum, ker nižje v nobenem primeru niso mogle biti. Zaradi tega so krediti za mornarico zelo skromni. Minister poudarja, da moramo dati mornarici mnogo večje kredite za njeno vzdrževanje in razvoj, ker je nujno potrebno, da imamo močno mornarico za obrambo naše obali z ozirom na njeno dolžino in značaj ter za njen pomen za varnost države.

Obmejne čete

Preračun za obmejne čete znaša 108.933.000 dinarjev ter je za 252.000 din nižji od sedaj veljavnega. Minister poudarja, da vloga in pomen obmejnih čet, ki so vedno na mrtvi straži, ki bdi nad varnostjo naših meja, nujno zahteva, da se tudi njim stavijo na razpolago potrebna sredstva. Nazadnje minister poudarja, da za razvoj vojnih sil, kakor ga zahteva sedanjí čas, nikakor ne zadostajo krediti, ki so določeni v predloženem preračunskem predlogu. Preračun vojnega ministrstva ima predvsem za cilj, da zagotovi redne potrebe za vojaško organizacijo. Sedanjí preračun, ki znaša 2.928.000 din, je napram skupnemu preračunu še vedno pod normalnim odnosom za 2,5%.

Obrambni sklad

Ta preračunski osnutek obsega v zgornji številki tudi izredne kredite, ki ne služijo rednim potrebam vojske, temveč dobavam za oboroževanje in pripravam, namenjenim za primer vojne, delno pa tudi za kritje gotovih potreb, ki služijo za daljšo dobo.

Toda ti izredni krediti, ki fungirajo v predloženem preračunskem predlogu, so angažirani za gotovo število let vnaprej za nabavo vojnega materiala. Semkaj spada tudi kredit, ki ga je vojno ministrstvo dobilo na razpolago iz 4 milijardnega investicijskega posojila. Vsi ti napori naše skupne domovine, posebno pa še v teku zadnjih nekaj let, so dvignili na zelo visoko stopnjo pripravljenost naše vojske in njeno sposobnost za uspešno obrambo domovine. Jasno je, da vse potrebe še niso pokrite, toda da se to omogoči čim prej, so naši vojni organizaciji potrebna še nova sredstva, in to pričenši s prihodnjim preračunskim letom. Edini načrt, da se ta sredstva ustvarijo, je ustanovitev sklada za državno obrambo. V tem poročilu vojni minister izjavlja, da je v tem oziru že predložil finančnemu ministru svoj predlog, ter naproša narodne poslance, naj ta predlog, kadar

jim bo predložen, sprejmejo in mu posvetijo vso pozornost. Nazadnje vojni minister opozarja, da je naša vojska, mornarica in letalstvo v stalnem razvoju in da je vedno na višini svojih dolžnosti ter da se bo vedno izkazala vredno od ljudstva ji izkazanega zaupanja in da bo v primeru potrebe častno izpolnila svojo nalogo v službi kralja in domovine. Zaradi tega vojni minister naproša poslance, naj sprejmejo predloženi preračunski predlog za vojno ministrstvo.

Oboroževanje drugod in pri nas

Vojni minister, general Nedić je nato poslancem še prebral zanimivo statistiko o kreditih, ki jih dobivajo armade evropskih in izvenevropskih držav.

(vsa v milijonih)

	1933	1936	1937
Japonska (jenov)	852	1.200	4.000
Anglija (funtov)	108	170	400
Rusija (rubljev)	1.574	16.000	30.000
CSR (Kč)	1.716	2.000	3.600
Francija (frankov)	13.634	17.000	25.000
Nemčija (mark)	743	8.000	10.000
Belgija (belg. frankov)	948	1.600	2.000
USA (dolarjev)	523	980	1.200
Italija (lir)	4.730	5.000	6.000
Holandska (goldinarjev)	81	100	120
Švica (švic. frankov)	91	120	145
Poljska (zlotov)	776	1.200	1.400
Romunija (lejev)	4.680	8.500	10.000
Jugoslavija (dinarjev)	1.943	2.400	2.800

Manifestacije vojski in kralju

Izvajanja vojnega ministra, armadnega generala Nedića so člani finančnega odbora nagradili

Obravnava o naših javnih delih

Minister dr. Miha Krek deležen splošne pohvale

Predsednik Magarašević je nato odredil krajši odmor, nakar je finančni odbor pričel razpravo o preračunskem predlogu za gradbeno ministrstvo. Predsednik je podal besedo gradbenemu ministru dr. Mihi Kreku, ki je takoj stopil na govorniški oder in podal obširno in pregledno poročilo, v katerem je obrazložil smernice gradbene politike kr. vlade in vse potrebe posameznih okrajev iz predloženih postavk. Izvajanja ministra dr. Kreka, ki med poslanci tudi drugače uživa veliko priljubljenost, so člani poslalski z veliko pozornostjo ter so gradbenemu ministru ob koncu priredili burne ovacije. Poročilo gradbenega ministra objavljamo na drugem mestu.

Po ministrskem poročilu se je o preračunskem predlogu razvila daljša razprava, ki je trajala do 3 popoldne. Vanjo je poseglo več poslancev, ki so večinoma obrazložili potrebe svojih okrajev in banovin. Prvi je govoril poslanec Uroš Nedeljković, za njim pa Gavran Kapetanović, ki je takoj pohvalil gradbenega ministra dr. Kreka zaradi njegovega lepega poročila, s katerim je prišel pred finančni odbor. Ministra naproša, naj poročilo nastane in razdeli med poslance, da se bodo lahko seznanili z gradbeno politiko kr. vlade in z načrti izvedbe velikih javnih del v državi. V sedanjega ministra dr. Kreka ima popolno zaupanje, znana pa mu je tudi njegova odločnost, s katero se loti zaupanih mu nalog, in je prepričan, da bo posvetil vso pozornost tudi tem zapuščenim krajem in ba poskrbel, da bodo dobili tudi dobro pitno vodo.

Naslednji govornik je bil Aćim Popović, ki se je v celoti pridružil izvajanjem g. ministra ter ga je pohvalil zaradi njegovega energičnega dela. Ministra naproša, naj ukrene vse potrebno, da se čim prej predloži skupščini v zakonitizirani zakon o elektrifikaciji države. Govornik kritizira prizadevanje trgovskega ministrstva, ki si v tem oziru lasti neko kompetenco.

Poslanec Nedeljko Mihajlovič je govoril o potrebi zboljšanja cestnega omrežja v kolubarskem okraju.

Naslednji govornik Luka Kostrenčič se je predvsem zavzemal za gradnjo turističnih cest, ki bi državi prinesle veliko novih dohodkov. Predvsem zahteva tesnejšo prometno povezanost Slovenije z morjem. Poleg železnice Črnomelj—Vrbovsko, s katero bo Slovenija šele po dvasetih letih skupnega življenja s Hrvači in Srbi v narodni državi prišla do železniške zveze z morjem, naj se prične graditi tudi moderna avtomobilska cesta Ljubljana—Sušak.

Poslanec Joca Georgijević je govoril o potrebi gradnje novih cest in o potrebi zboljšanja že obstoječih cest v Vojvodini. O težkem stanju, v katerem se nahajajo vodne zadrage v Vojvodini, je poročal poslanec Oton Gavrilovič. Nato je govoril Stanoje Protić, ki se je zavzemal za regulacijo Morave.

Poslanec dr. Golia za ceste v Sloveniji

Za njim je govoril dr. Adolf Golia, ki je ugodoma poudarjal veliko važnost in velik pomen turizma. V naših turističnih krajih po vsej državi je še ogromno neizkoriščenega bogastva. Zaradi slabih cest pa nikdar ne moremo računati na stalen dotok izletnikov. Zato je treba prirediti gradnjo cest na mejah in jih zboljšati. To je zlasti treba v Sloveniji, kjer prihaja največ tujcev v državo. Predvsem je treba najprej zgraditi moderno cesto Maribor—Celje—Ljubljana—Sušak. V nadaljnjih izvajanjih se peša govornik z vprašanjem sedanjega cestnega omrežja ter pravi, da slabemu stanju nekaterih cest ni krivo samo pomanjkanje kreditov, temveč tudi pomanjkanje cestarjev.

Člane finančnega odbora opozarja govornik tudi na nepravno razmerje med banovinskimi in državnimi cestami v Sloveniji. Poudarja, da je več banovinskih cest kot državnih v Sloveniji. To stanje bo treba popraviti. Nazadnje izraža govornik svoje pomisleke proti temu, da bi država gradila samo cementirane ceste zaradi pocenitve cementa. Govornik poudarja, da ima država dovolj možnosti na razpolago, da lahko z uredbo o kartelih doseže znižanje cene cementu. Država kot tovarnar se je doslej pokazala navadno kot slab gospodar. Nazadnje se govornik zavzema za zakon o elektrifikaciji države ter za ukinitve ali pa vsaj za znatno znižanje doprinosov v melioracijske fonde, ki jih morajo dajati plovni mlini na Dravi in Muri.

Poslanec dr. Ogrizek o podeželskih cestah

Ob pol 3. je dobil besedo poslanec dr. Ogrizek, ki je uvodoma odgovoril nekaterim poslancem, ki

z dolgotrajnim odobravanjem jugoslovanski vojski in njenemu vrhovnemu poveljniku Nj. Vel. kralju Petru II.

Nato je predsednik finančnega odbora Magarašević podal besedo poslancu Todorju Živkoviću, ki se je v imenu vseh vojnemu ministru zahvalil za podrobna pojasnila. Nato je v imenu vseh pozdravil ustanovitev sklada za državno obrambo in predlagal v znak zaupanja, ki ga ima naše ljudstvo v vojsko, da se preračun vojnega ministra sprejme z aklamacijo, kar so vsi člani odbora sprejeli z velikim odobravanjem ter so ponovno priredili manifestacije za narodno vojsko.

Nato je ponovno govoril vojni minister Nedić in se zahvalil za zaupanje, ki so ga izkazali poslanci s tem, da so sprejeli preračun, naši narodni vojski. Poslancem je vojni minister zagotovil, da se bo vojska tudi v bodoče, kakor v preteklosti, ob vseh prilikah izkazala dostojna zaupanja, ki ga izraža vso ljudstvo do naše vojne sile. Vojni minister je izjavil, da bo naša vojska stalna vedno na braniku domovine in da bo prav tako izpolnila svojo dolžnost, kakor so jo izpolnili naši predniki. Izvajanja vojnega ministra so poslanci nagradili z dolgotrajnim burnim odobravanjem.

Ali kašljate vsled prehlada?

Puhmann-ov čaj

prepreči draženje na kašelj, razkroja sluz in umiri kašelj. Dobiva se v vseh lekarnah.

Originalni zavitek po 125 g din 37.—

Ogl. reg. br. 1509/1936.

so v razpravi o gradbenem ministrstvu omenili stvari, za katere se morajo brigati občine ali banovine. V nadaljnjih izvajanjih pa govornik ugotavlja, da po občinah manjka neke pravne ustanove, ki bi se brigala za popravilo manjših cest, ter predlaga, da bi temu čisto lahko odgovarjale posebne cestne zadruge, ki bi morale, kot na pr. vodovodne zadruge, imeti javnopraven značaj. Končno poudarja potrebo plasiranja večjih kreditov za javna dela v podeželju. S tem bi se v velikem obsegu zavrl beg ljudstva z dežele v mesto, kjer se po nepotrebnem ustvarja nov proletarijat.

Sklepni govor ministra dr. M. Kreka

Na izvajanja govornikov je odgovoril minister dr. Krek, ki je dejal, da bo vse predloge upošteval v največji možni meri. Odgovoril je tudi na nekatere opazke opozicijskega poslance Jovovića in je s statističnimi podatki orisal razmerje med državnimi in banovinskimi cestami v Sloveniji ter v drugih banovinah. Krediti v preračunskem predlogu so razdeljeni po stvarnih potrebah. Glede zakona o elektrifikaciji države pa je g. dr. Krek izjavil, da bo to prvi zakon, ki ga bo predložil v potrditev narodnemu predstavništvu. Končno je odgovoril ministru tudi na kritiko glede cementa. Glede tega je izjavil, da tako on kakor tudi zaupano mu ministrstvo bosta storila vse potrebno, da država in samoupravne enote ter ljudstvo pridejo do cenejšega cementa. To bo dosegel z amandamentom, v katerem bo imel pooblastila za rešitev tega vprašanja.

Preračunski predlog za gradbeno ministrstvo je bil nato ob 3 popoldne soglasno sprejet.

Ministrstvo za gozdove in rudnike

Popoldanska seja finančnega odbora se je pričela ob pol 6. Na dnevnem redu je bila razprava o preračunu ministrstva za gozdove in rudnike. Poročilo je podal resorni minister gosp. Ljubomir Pantić. Poročilo objavljamo na drugem mestu.

Po poročilu ministrstva za gozdove in rudnike se je razvila razprava. K besedi se je oglašilo več poslancev, članov finančnega odbora. Med drugim je govoril dr. Ukmanski, ki je v svojem daljšem govoru obravnaval vse probleme naše gozdne in rudarske politike. Za njim so govorili Uroš Nedeljković, Gavran Kapetanović, Todor Živković.

Od slovenskih poslancev je govoril dr. Lavrič. Zavzemal se je za ohranitev dveletne gozdarske šole v Mariboru. Podčrtal je pomanjkanje gozdarskega osebja pri gozdnem oddelku banke uprave in pri okrajnem načelnstvu. Zahteval je tudi temeljito spreminjanje uredbe o nadzorstvu prometa z lesom, ki je za Slovenijo nesprejemljiva. V času, ko to poročamo, obravnava še traja.

Za slovensko sodstvo

Belgrad, 23. febr. m. Kakor smo že poročali, je v Belgradu predsednik apelacijskega sodišča v Ljubljani dr. Golia. Ponovno je posredoval v sodnijskih zadevah pri pravosodnem ministru, ki mu je razložil materialni položaj in ga prosil, naj omogoči napredovanje sodnikov okrožnih sodišč, državnih tožilcev in njihovih namestnikov v 3. sk. 2. stopnje. Tudi se je zavzel za zboljšanje položaja zvanikov in dnevnice in za njih pragmatično nastavitve. Pravosodni minister je pokazal popolno razumevanje za težko stanje našega sodstva in je obljubil, da bo vse predloge, ki mu jih je dal dr. Golia, proučil in ukrenil potrebno, da se bo položaj zboljšal že z novim preračunskim letom. Dr. Golia je pravosodnega ministra podrobno informiral o pripravah za graditev sodne palače v Celju. To vprašanje je na najboljši poti in je upati, da se bo ta palača pričela graditi že letos.

Za slovensko univerzo

Belgrad, 23. febr. m. V Belgradu se mudita zastopnika Slovenske dijaške zveze Viktor Šare in Leopold Klavž v zadevi ljubljanske univerze sta obiskala senatorja Smodeja, nato pa sta bila sprejeta pri ministru Snoj, gradbenemu ministru dr. Kreku in prosvetnemu ministru Čiriću. Povsod sta dobila zagotovilo, da se bodo interesi slovenske univerze v polni meri upoštevali.

Beyruht, 23. febr. AA. Havas. Novo sirijsko vlado je sestavil Lufti Havar. Zunanji minister v novi vladi je Fajez Kijuri.

Pomen tiska

Ameriški katoličani imajo močno organizacijo za širjenje katoliškega tiska, »Catholic Press Association«, ki je tudi letos razvila veliko delavnost z namenom, da bi bila vsaka katoliška družina v Združenih državah naročena na katoliški časopis, po možnosti na dnevnik. Ob tej priliki so ameriški katoliški škofje napisali okrožnice, v katerih najdemo zanimive podatke in učinkovite vzpodbude.

Gannon, škof Erieja, pravi, da so ameriški katoličani žrtvovali nad en milijon dolarjev za šole in druge vzgojne zavode, da pa je treba ustvariti mogočno mrežo katoliškega tiska, ki bo pridobitve ameriškega katolicizma učinkovito branil in nove vzpodbude podprl ter budil in krepi energijo ameriških katoličanov. Škof nato opozarja na komunistično propagando, ki je po svojem polomu na evropski celini osredotočila svoje sile v severni Ameriki in zajema neko množico ter krogi brezbožnih intelektualcev. Pod krinko neke »nove demokracije« napada ta propaganda ameriško ustavo, češ, da je delo nazadnjaških kolonizatorjev iz pobožnjaške Anglije, ki da se mora demontirati; v resnici pa se za tem skriva tista vse razrušujoča revolucija, ki je spravila na rob propada sodobno Španijo in ji je poglavitni namen iztrebljenje krščanskega mišljenja in življenja. Ameriška šola je brezverska, vzgojo izven šole pa oblikuje brezbožna literatura, čije delo podpirata gledališče in kino, ki sta po velikem delu v službi nemorale. Kakor nam pove anketa ženskega lista »Ladies Homes Journal«, se je za »kontrolno rojstvo«, to je za umetno preprečenje spočetja pa za dovoljeni splav izreklo 84 odst. vseh ameriških protestantskih žena, za raz-

poroko brez vsake omejitve pa 69 odst. teh žena. Vsi vemo, pravi škof Gannon, da so razporeke v tesni zvezi s padanjem rojstev, katerega pospešujejo, saj tisti, ki rušijo legalni zakon pod pretezo, da je zveza med moškim in žensko izključno le stvar minljivega in izpremenljivega erosa (to stališče zagovarja v Sloveniji tudi brošura o »Spolu in usodi«), po pretežni večini smatrajo številno družino za breme in oviro svojemu življenju in pravijo, da je omejevanje rojstev »nujno zvezano z napredkom kulture«. Kakšna kultura je to! ... Ameriški škof pa navaja tudi rezultat ankete »Ameriškega instituta za javno mnenje« ki je dognal, da se je 76 odst. nekatoliških Amerikancev, ki so na tozadevno vprašanje odgovorili, izreklo za rdeči režim v Španiji in sicer iz »kulturnih« razlogov ...

Tudi drugi škofi izražajo podobne misli, hvala Bogu pa so ameriški katoličani dobro prestali hude izkušnje našega časa in tudi na področju tiska napredujejo z ogromnimi koraki. Newyorški apostolski upravnik nam pove, da se v katoliških družinah širi tudi branje Svetega pisma in Hoje za Kristusom ter življenja svetnikov, iz poročila organizacije Kolumbovih viteзов, ki šteje nad pol milijona članov, pa izvemo koliko je storila katoliška ameriška mladina za povečanje naklade katoliških dnevnikov in tednikov.

Jedro pa je zapisal Donahue, nadpastir Newyorka: »Branje je za duhovno življenje to, kar je za telesno hrana. Kakor so jedi, ki okrepiljo organizem, pa strupi, ki ga razdirajo, tako so tiskovine, ki duha razsvetlujejo in nprastveno dvigajo, in druge, ki ga izkvarijo in pogube.«

Skrivnostna zadeva

Newyork, 23. febr. b. »United Press« poroča, da je neznana ladja poslala klic na pomoč ter po radiu sporočila, da je bila torpedirana sredi Atlantskega oceana. To je izzvalo v pomorskih krogih velikansko vznemirjenje. Prvo vest te ladje je ušla radijsko postaja ameriške vojne mornarice. Ameriška ladja »Tulsa« je sporočila, da je ušla SOS klice z ladje »Pecca«, ki je navedla, da je torpedirana od podmornice in da se potaplja na 32 stop. 10 min. in 37 stop. 14 minut zahodne dolžine. Nekoliko ur pozneje so skušale ameriške radijske postaje dobiti zvezo s to ladjo v Atlantskem oceanu, vendar so bili vsi napori brez uspeha. Zadeva je postala toliko bolj skrivnostna, ker ladje pod imenom »Pecca« ne poznajo. Ugotovilo se je sicer, da je imela Nizozemska enkrat ladjo s tem imenom, ki se je imenovala »Frederica«, vendar pa je ta ladja že zdavnaj umaknjena iz prometa. V teku preteklih noči je prišlo tudi poročilo ameriških radijskih postaj v Anglijo, ki so prav tako ujele skrivnostno poročilo in odposlale svoje ladje na označeno mesto. Nekoliko pozneje je ladja »Express of Australia« sporočila, da je prišla na navedeno mesto, da pa tamkaj ni našla skrivnostne ladje, niti njenih ostankov niti ljudi. Skrivnostni nočni poziv je povzročil v pomorskih krogih angleške admiraltete živahno zanimanje in vsi domnevajo, da gre za mistifikacijo. Nekateri celo mislijo, da gre za manevre ameriške vojne mornarice, čije ladje so raztresene po vsem Atlantskem oceanu, in ni izključeno, da je kakšna ladja nalašč odala poziv za pomoč, da bi ameriška admiralteta ugotovila, v kakšnem času ta pomoč lahko pride.

Lipski velesejem bo znamenit

Berlin, 23. febr. AA. DNB. Podpredsednik lipskega velesejma Ludvik Fichte je priredil včeraj čajanko v hotelu Kaiserhofu na čast mednarodnemu tisku in dal pri tej priložnosti časnikarjem podatke o spomladanskem lipskem velesejmu, ki odpre svoja vrata 5. marca. Fichte je poudaril, da bo lipski velesejem največja reklama na svetu. Na njem bodo priredili 18 kolektivnih razstav iz tujine, razen tega bo pa na velesejmu sodelovalo mnogo razstavljalcev iz 28 držav. Vseh razstavljalcev je 9800, med njimi jih bo 6800 razstavilo vzorec na velesejmu samem, 3000 razstavljalcev bo pa razstavilo na sejmu za tehniko in gradbo. Lani so na pomladanskem velesejmu prodali blaga za 543 milijonov mark, razen tega so pa iz tujine naročili blaga za 174 milijonov mark.

Fichte je dodal, da se iz božičnih kupčij lahko sklepa, da je kupna moč v Nemčiji sami poskočila za 8 do 10%, prav tako pa pričakujejo, da bodo poskočila tudi naročila iz tujine.

Drobne novice

Varšava, 23. febr. AA. Pat. Iz Moskve poročajo: Včeraj se je odpravila iz Moskve poljska delegacija, ki se je pogajala za sklenitev trgovske pogodbe med Poljsko in sovjetsko Rusijo.

Tokio, 23. febr. AA. DNB: Zunanji minister Krita je nasproti britanskemu poslaniku obžaloval, da so nekatere bombe priletele na postajo Kaunon v Kantonu.

Bukarešta, 23. febr. AA. Stefani: Uradno poročajo, da je dnevnik »Semnanul« za 3 dni prepovedan, ker je napadel nekega državnega podtajnika v notranjem ministrstvu.

Kalkuta, 23. febr. AA. Reuter: Bengalski guverner Breyborne je po daljši bolezni umrl.

Jeli potrebno

neprestano opozarjali na »Bayer«-jev križ na Aspirin-tabletah? Pač, kajti vedno znova se pojavljajo palvorbe z nakano, okrcisli se s svetlovnim slovesom Aspirin-tablet.

ASPIRIN

TABLETE
Ogled. reg. pod št. brojem 32608 od 8. XI. 1938.

Italijanski parlament

Rim, 23. febr. c. Sedanji italijanski parlament bo razpuščen dne 2. marca in se bo novi sestel 23. marca. Na otvoritveni seji, ki bo skupna s senatom, bo prečitan prestolni govor.

Kje je del Vayo

Madrid, 23. febr. c. Tukaj so zelo vznemirjeni zaradi tega, ker ni nobenih vesti o republikanskem zunanjem ministru del Vayu, ki je včeraj z letalom odpotoval iz Toulousea v Madrid. Dosedaj še niso prejeli nobenih vesti o tem, da bi bilo njegovo letalo pristalo na ozemlju rdeče Španije.

Tat, ki krade odlikovanja

Neznani vlomilec je včeraj ponoči vlomil v stanovanje znanega drevesničarja Ivana Dolinška v Konjicah pri Mariboru in ukradel iz predala 300 din, fotografski aparat ter red sv. Save 5. stopnje. Pustil je avstrijske hrabrostne medalje. Drugih stvari se ni dotaknil. Očitno mu je bilo samo za denar. Škoda, ki jo trpi Ivan Dolinšek, znaša okoli 1000 din.

Borze

23. februar.

Svetovne efektne borze

Pariz: Slabše razpoloženje v celoti, dobro so se držale francoske rente.

London: Vzdržana tendenca.

Amsterdam: Lahno zboljšanje, toda malo povpraševanja.

Newyork: Oh začetku položaj že dober ter se je v drugem delu sestanka še zboljšal in utrdil.

Denar

Angleški funt 238 oz. 258

Nemški čeki 13.80

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt nespremenjen na 236.10—239.90.

Tudi nemški čeki so ostali nespremenjeni na 13.70—13.90.

Grški boni so beležili v Zagrebu in Beogradu 25.25 blago.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 3,818,988, v Beogradu 4,759,000 din. V efektih je bilo prometa v Beogradu 1,403,000 din.

Ljubljana — tečaj s primom:

Amsterdam 100 hol. gold.	2328.50—2366.50
Berlin 100 mark	1754.12—1771.88
Bruselj 100 belg.	783.50—745.50
Curih 100 frankov	995.00—1005.00
London 1 funt	204.40—207.60
Newyork 100 dolarjev	4343.62—4403.62
Pariz 100 frankov	115.25—117.55
Praga 100 kron	149.75—151.25
Trst 100 lir	229.70—232.80

Curih. Beograd 10, Pariz 11.65, London 20.62, Newyork 439.875, Bruselj 74.025, Milan 23.125, Amsterdam 235, Berlin 176.60, Stockholm 106.175, Oslo 103.60, Kopenhagen 92.05, Praga 15.05, Varšava 83, Budimpešta 87.25, Atene 3.90, Carigrad 3.60, Bukarešta 3.37, Helsingfors 9.09, Buenos Aires 101.50, Sofija 5.40.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 472.25—474.25

v Zagrebu 474 —475

v Beogradu 474 —475

Ljubljana: Drž. papirji: 7% inv. pos. 100—101 agrarji 62—63, vojna škoda promptna 472.25 do 474.25, begl. obv. 91—92, dalm. agrarji 90—91, 8% Bler. pos. 101.25—101.75, 7% Bler. pos. 95 do 96, 7% pos. Drž. hip. banke 101.25—101.75, 7% stab. pos. 99—100. — Delnice: Narodna banka 7.800—7.900, Trboveljska 185—192.

Zagreb: Drž. pap. 7% inv. pos. 101—102, agrarji 61.25—62, vojna škoda promptna 474—475 (474), za konec maja 473—474, za konec junija 474 bl., begl. obv. 90.50—91.50, dalm. agrarji 90 do 90.50, 4% sev. agrarji 60.75—61.25, 8% Bler. pos. 101—101.50, 7% Bler. pos. 95—95.50, 7% pos. DHP 100 den., 7% stab. pos. 98.50—100 — Delnice: Narodna banka 7.800 den., Priv. agr. banka 227.50—230, Trboveljska 190 den., Gutmann 35 do 40, Tov. sladk. Bečker 500 bl., Osj. sladk. tov. 78—95, Osješka livarna 175 bl., Jadranska plovba 350 den.

Beograd: Drž. papirji: 7% inv. pos. 101 den., agrarji 61.20—61.50, vojna škoda promptna 474 do 475 (474.50), za konec aprila 473—473.50 (473.50), begl. obv. 90.75—91 (90.75), dalm. agrarji 90.25 do 90.75, 4% sev. agrarji 60.75—61 (61), 8% Bler. pos. 100.50—102 (100.50), 7% Bler. pos. 94—94.50 (94.25), 7% stab. pos. (99). — Delnice: Narodna banka 7.820 den., Priv. agr. banka 234—235 (234).

Žitni trg

Novi Sad: Koruza: bač. par. Indija, Vršac 96—98, bač. suš. par. Indija 109—111, bač. suš. parit. Vršac 107—109. — Tendence stalna. Promet srednji.

Šolska reforma v Italiji

L. 1923 je italijanski fašistični režim izvedel šolsko reformo, kakor jo je bil zamislil znani filozof Gentile. Vodilno načelo te reforme je kaj vzorno: poprejšnja pletka vseznaleka (enciklopedična) izobrazba liberalnih režimov se je umaknila vzgoji značaja na humanistični osnovi in njenih etičnih načelih. Vendar pa se je fašističnemu režimu zdela še preveč meščansko-razumarska, pa je zato uvedel telesno vzgojo

stila s tovariškim duhom nacionalnega fašističnega državnega organizma. Delo in vojaška služba sta zdaj združena z intelektualno in moralno vzgojo kot enakovredni činitelji pri zgradbi državljanov.

»Signore« meščanskega stanu in socialistični compagno (tovariš) sta izgubila in se poenotila v »camerata« fašističnega občestva.

Humanistični podlaga. — Siromašni talentirani otroci se bodo vzgajali na državne stroške od 1. razreda do konca univerze

Druge zanimive preuredbe so, da bo spodnja gimnazija imela tri razrede in da bo tvorila en sam tip, in sicer humanističen. Specializacija, ki omogoča izbiro poklica, nastopi šele v višji srednji šoli, ko je deček že kolikor toliko dozorel in pokazal svoje talente in nagnjenja, ali je namreč bolj sposoben za tehnično-znanstvene stroke, ali pa za klasične.

Država bo prevzela vse stroške vzgoje za revne, pa talentirane učence, vključivši študij na univerzi.

Načrt za osmi »Mariborski teden«

Maribor, 23. febr.

Danes ob 18 je bila anketa vseh v poštev prihajajočih činiteljev tako v gospodarskih, kulturnih in športnih ustanovah, da se sestavi program letošnjega Mariborskega tedna. Na anketi je bil navzoč tudi mestni župan dr. Juvan, dalje okrajni glavar dr. Eiletz. Predsednik Mariborskega tedna dr. Lipold je uvodoma omenjal, da se moramo letos pripraviti za Mariborski teden in da se pritegnejo tudi letos vsi sodelujoči činitelji, da v čim večji meri sodelujejo in doprinejso k popolnemu uspehu Mariborskega tedna. Mariborski teden se je v Mariboru tako udomačil, da si Mariborčani Maribora brez Mariborskega tedna ne morejo misliti. Celo tisti, ki so se prva leta pritoževali, češ da ne morejo spati, prihajajo sedaj na Mariborski teden in se zabavajo. Obrtniki namenjajo razstaviti modno revijo, seveda v večjem številu kakor do sedaj. Določeni so tudi kabaretni večeri, mestno gledališče pa, kakor čujemo, namerava gledališke predstave na Mariborskemu tednu

samo aranžirati. Predsednik gostilničarskih za drug g. Kečič predlaga, da bi gledališke predstave bile pri pogrnjenih mizah. Tekstilna industrija je tudi obljubila svoje sodelovanje in bo prirejeno tekmovanje. Tekstilne razstave bodo ocenjene. Obnem je tudi intendant mariborskega gledališča dr. Brenčič obljubil, da bodo lahko člani gledališča sodelovali. Obnem bo tudi razstava 20 letnice obstoja mariborskega gledališča. Prof. Baš omenja, da muzejško društvo ne bo moglo sodelovati, pač pa naj se izvrši prekmurska razstava, ker bo letos 4. avgusta 20 let, odkar so vkorakale naše čete v Prekmurje. Obnem bodo tudi razne športne prireditve. Napovedan je tudi poseben vlak iz Zagreba v Maribor ter bodo sodelovali tudi zagrebški klubi. Razen tega bo tudi mednarodna zvezdna vožnja. Tudi se bo razpisal načrt za osnutke plakatov mariborskega tedna. Kakor znano, bo Mariborski teden letos v času od 5. do 13. avgusta. Tudi letos je obljubljeno, da bo za obiskovalce Mariborskega tedna polovična voznina na železnici.

Srbija sprejema predsednika vlade g. Cvetkovića.

Preteklo nedeljo so kraji moravske banovine prirejali sedanjemu predsedniku vlade, g. Dragiši Cvetkoviću prisrčne manifestacije. Ko se je predsednik vlade na potu v svoj domaći Niš v nedeljo zjutraj ustavil v Aleksincu, ga je tam sprejela tisočglava množica ter ga prisrčno pozdravljala. Kmetje so prihiteli iz okolice ter skupaj z meščani priredili manifestacije. Pred županovo hišo so ga pričakovali narodne noše, kakor nam kaže naša slika. Nato se je odpravil naprej v Niš, kjer je bil pa sprejem tak, kakor je rekel sedanji niški župan, da takega staro mesto Niš še nikdar ni doživelo. Sedanji predsednik vlade je bil namreč dolgo let v Nišu župan ter poslanec. Kot tak se je izkazal pravega ljudskega tribuna, za kar je deležen velike ljubezni in hvalečnosti.

rednih organizacij ter pouk v vojaških vedah. To seveda ni bilo v misli režima dovolj organično s šolo povezano in voditelji države so to reformo že dolgo tega proglasili za zastarelo. Mussolini je sklenil totalitarno reformo šole in jo poveril

načnemu ministru Bottai.

Bottai, ki je bil že izdelal ustavo dela, ali tako menovano Carta del Lavoro, je 15. februarja t. l. predložil fašističnemu velikemu svetu Carta della Scuola, to je novo šolsko in vzgojno ustavo, ki je bila sprejeta in bo stopila v veljavo v šolskem letu 1940-41. Glede informacije se je treba ogledati, kakšna je ta šolska reforma in kakšen pomen ima. V glavnem se lahko reče, da je Bottai življenjsko-bistveno povezal izobrazbo in moralno vzgojo šole s športno-vojaško okrepitvijo mladine in v delovno službo.

Poenotenje duhovne izobrazbe, duševne vzgoje in vojaško-politične discipline.

Vsi učenci ljudske šole in spodnje gimnazije so odedej obvezno člani GIL-a (Gioventu Italiana del Littorio), višji gimnazijci so člani Avanguardia, visokošolci pa se morajo vpisati v GUF (Gruppi Universitari Fascisti). GIL obsega šolsko mladino od 6. do 14., Avanguardia mladino od 14. do 18., GUF pa mladence od 18. do 22. leta. Šola sedaj ne more več priti navzkriž s celotno mladinsko organizacijo fašistične države; do sedaj namreč pripadnost učencev in študentov k tem organizacijam ni bila obvezna. Odslej bo celokupna italijanska mladina brez ozira na stan podrejena eni in isti telesni in duševni, kakor tudi vojaški vzgoji in politični disciplini.

Delovna služba

Bolj aktualnega pomena za smeri in razvoj evropskega šolstva je deloma služba, ki je bila do sedaj za Italijo nekaj neznanega in jo je fašistični režim prevzel od Nemčije. Poleg izobrazbe in telesne vzgoje se bo namreč vsa šolska mladina v Italiji odslej urila tudi v rokodelstvu in v delu, ki je potrebno na gospodarskem področju in v industriji splošnega narodnega pomena. Otroci ne bodo več med seboj enaki v šolski sobi, ampak tudi v delavnici in na polju, ker bo razvajenec bogate družine moral delati skupaj s siromašnim delavskim otrokom v duhu fašističnega tovarištva. Kastovski duh meščanstva in plemištvja ter razredna zavest proletarca se bosta nadome-

Za naše kmetijstvo

Iz govora poslanca dr. Lavriča o kmetijskem proračunu

Za poslancem Gabrovškom je govoril posl. dr. Lavrič. Pravi, da je državni proračun zgrajen na optimistični podlagi, da bodo namreč dohodki pritekali ne samo v taki meri kakor doslej, ampak v še večji meri. Govornik zavrača strah nekaterih glede razvoja našega gospodarstva ter s tem tudi državnih dohodkov, in to z ozirom na splošne tendence svetovnega gospodarstva. Moramo se pridružiti tem nazorom na podlagi podrobne analize tendence svetovne konjunktura. Ali tudi, če bi splošna gospodarska konjunktura zaradi izrednega oboroževanja na poti v krizo, ki se pričena čutili tudi pri nas. Res, da se vodi pri nas nekaj poseben režim cen kmetijskih pridelkov, ki se drži s pomočjo preferencialov nad svetovno pariteto. Tako vidimo, da je pšenica za okoli 60 din za 100 kg ali približno 50% nad svetovno pariteto. To se dosega s pomočjo preferenc, o katerih sicer ne moremo dobiti točnih podatkov, ker so to nekatere državne skrivnosti. Gotovo nimamo nič proti takemu sestavu preferenc, če bi se šteli v enaki meri tudi drugi kmetijski pridelki in če bi nas resno ne skrbelo, da nas ta način vodi v tako gospodarsko situacijo, kjer smo v stalni negotovosti, kakšen bo bodoči razvoj. In kaj bo potem, če se ta sistem zlomi, bodisi zaradi gospodarskega bodisi iz političnega razloga? Potrebno je, da se začne resno proučevati to vprašanje, kako bi mogli napraviti naše kmetijstvo neodvisno od vseh zunanjih faktorjev. Ako računamo, kolik je naš izvoz kmetijskih pridelkov v primeri z našo produkcijo, vidimo, da je ta odstotek prav za prav majhen ter se giblje pri pšenici med 5 do 10% celokupne produkcije, izjemoma več, a prav tako včasih manj. Isto je tudi v drugih kmetijskih pridelkih. In če na drugi strani premislimo, da je potrošnja pri nas izredno majhna in mnogo manjša kot v drugih državah, moramo priti do zaključka, da bi bilo treba v veliki meri pospeševati industrializacijo. Prav vse, kar pridelamo, bi lahko doma potrošili in bi bili tako čisto neodvisni od izvoza v druge države. Zaradi tega daje govornik popolnoma prav onim predgovornikom v splošni debati, ki so podčrtali važnost industrializacije za naše kmetijstvo. Zlasti pozdravlja misel g. Ulmanskega, da se industrializacija decentralizira. Tako bi delavci v industrijskih krajih še vedno z enim delom svojega časa bili lahko zaposleni v kmetijstvu. To vprašanje smatramo za kardinalno vprašanje vsega našega gospodarstva, predvsem kmetijstva samega. Govornik smatra, da bi se moral zboljšati položaj našega kmetia samo, ako se ustvari doma dovolj velik trg za njegov pridelek. Samo v tem slučaju moremo biti s cenami kmetijskih pridelkov trajno nad svetovno pariteto. Dovolj jasno je, da vladajo v svetu v proizvodnji kmetijskih pridelkov take razmere, da za daljšo bodočnost ne kaže, da bi se mogle v evropskih kmetijskih državah doseči za kmetijske pridelke rentabilne cene. Nadalje govornik primerja položaj našega kmetia s položajem kmetov v industrializiranih državah. Ta primerjava popolnoma podkrepljuje gornja izvajanja. Naša država ima vse predpogoje za dobro industrializacijo in čaka tudi dovolj nezaposlenih rok na zaposlitev in imamo močan demografski prirastek. Potemtakem je jasno, da moramo vse stvari, da se naša država v še večji meri in čim bolj industrializira.

Govornik navaja veliko nesorazmerje cen med onimi pridelki, ki jih mora kmet kupovati, in med onimi, ki jih prodaja. Med drugim navaja zlasti nesorazmerno visoke cene sladkorja. Tu je neobhodno potrebno, da se trošarina na sladkor vsaj za polovico zmanjša. Zaradi tega država blagajna ne bo utrpela nikake škode, ker bi se s tem dvignila potrošnja, prebivilstvu pa bi se nudilo dobro hranivo. Navaja statistike o potrošnji sladkorja pri nas in v drugih državah ter prihaja do zaključka, da je prehrana pri nas v primeri z zahodnimi državami v nekaterih delih naše države nezadostna. Večja potrošnja sladkorja gre epet v dobro kmetijsko proizvodnjo.

Govornik prehaša za tem na vprašanje cen cementa. Cena cementu je prav tako mnogo prevelika. Cement je potreben podeželju posebno pri gradnji betonskih gnojnic in jam. Ako se hoče naše kmetijstvo zares povzdigniti, je neobhodno potrebno, da zgradi sleherni kmet gnojnico in jamo. Saj gre tukaj za najdragocnejše gnojilo, brez katerega je produkcija kmetijstva nemogoča. Gnoj — ali pa naj namesto tega uvažamo umetna gnojila z drugih držav za drag denar? Zato je neobhodno potrebno, da se odpravi trošarina na oni cement, ki ga potrebujemo za poljedelstvo. To še ne zadošča. Treba je prav tako znižati prodajno ceno cementa s strani kartelov. Govornik ne zagovarja misli, da bi morala država graditi nove cementarne, da bi tako konkurrali privatni industrij. V dobi dirigiranega gospodarstva imamo druga sredstva, da prisilimo industrio, da daje po cenah, ki ustrezajo produktivnim stroškom. Ker je kapaciteta naše cementne industrije komaj do tretjine izrabljena, bi bilo nesmiselno investirati nov kapital v to panogo industrije. Govornik smatra, da bi se moglo že danes na podlagi uredbe o kartelih, ki naj se vendar že prične izvajati, znižati cene cementu na ono višino, kateri bi tudi državne cementarne ne mogle konkurirati. Ako pa sama sedanja zakonodaja ne zadošča, da se ta cilj doseže, potem naj se izda zakon o kontroli cen. S takim zakonom bi prišli v drobovje tudi drugi industrij, ki si nabira čezmerni dobiček na račun konsumentov.

Nadalje razpravlja govornik o uredbi o likvidaciji kmetijskih dolgov ter zahteva, da se brezpozorno sprejmejo oni amandamenti, ki jih je predložila kmetijska zbornica, med temi zlasti oni, da se šteje 8 ha gozda za 1 ha orne zemlje. Nadalje zahteva spremembo nekaterih važnih amandementov: da se pooblastijo bani, da v soglasju s kmetijskim ministrom predpišejo uredbo o kmetijskem šolstvu in kmetijskih tečajih v banovini; da se pooblastijo bani, da v soglasju s kmetijskim ministrom uredijo v banovini kmetijsko-pospeševalno službo; da se prizna absolutno dovozno izrednih kmetijskih šol značaj nižje srednje šole; da se pooblasti ban dravske banovine, da v soglasju s banškim svetom izmenja uredbo o vinčarskem redu; da se sprejme amandement o mlekarški soli v Kranju; da se določijo potrebni krediti za sadjarska društva.

Nazadnje opozarja govornik na veliko važnost hmeljarstva v Sloveniji in v vsej državi in zahteva, da se posveti hmeljarstvu vsa pozornost, zlasti da se ne pozabi na hmeljarstvo pri trgovinskih pogodbah.

Kino Matica

prinaša za filmom „Robin Hood“ zopet veliko filmsko delo jubilarne Metro-Goldwyn-Mayer produkcije

Najboljši ljubavni roman svetovne literature. Prvovrstni libret je iz rok priznanega avtorja, nemškega pisatelja po vsem svetu razširjene knjige „NA ZAPADU NIC NOVEGA“

Trije tovariši

Erich Maria Remarque-a

v idealni zasedbi Robert Taylor, Franchot Tone, Robert Young, Margaret Sullivan. — Film iz življenja sedanje generacije — nje borba in brepenenje. Film o iskrenem tovarštvu. Film najmočnejše vsebine, za kar nam jamči že avtor E. M. Remarque. Film, ki je prav povsod užival največje priznanje. Danes predstava samo ob 16. uri, od jutri dalje redne predstave. Nabavite si vstupnice v predprodaji! — Telefon 21-24.

Gospodarstvo

Proračun gradbenega ministrstva

Iz ekspozija ministra za gradbo dr. Mihe Kreka

Iz ekspozija ministra za gradbo g. dr. Mihe Kreka k proračunskemu predlogu za 1939—1940 posamezno naslednje podrobnosti:

Proračun izdatkov gradbenega ministrstva je predvsem namenjen rednemu vzdrževanju državnih cest in mostov, hidrotehničnih objektov ter državnih javnih zgradb. Toda za te svrhe so krediti zelo majhni. Tudi vsote za nove zgradbe, katerih je nekaj v proračunu, so zelo majhne, ker se bodo nove zgradbe izvajale predvsem iz sredstev 4 milijardnega posojila. Poleg tega se bodo investicijska dela lahko tudi izvrševala iz posojil, ki jih bo mogoče najeti na osnovi dohodkov cestnega odn. melioracijskega sklada.

Geste in mostovi

Skupna dolžina drž. cest v naši državi znaša 10.277 km, od katerih je 9.864 km izdelanih in 412 km neizdelanih, banovinskih cest I. in II. vrste je 32.688 km, od teh je izdelanih 23.784, neizdelanih pa 8.904 km, tako da znaša vsa dolžina naših cest 42.965 km.

Državnih cest je 57 in so: ceste mednarodnega pomena 2.237 km, traseverzalne ceste 2.355 km, ostale državne ceste 5.685 km. Razdelitev drž. cest po banovinah je naslednja (v km):

	izdelanih	neizdelanih	s kam. podlago	brez kam. podlage
dravska	615	—	423	192
savska	1.410	—	—	1.410
vrbaška	889	—	193	696
primorska	832	—	423	409
drinska	1.238	—	515	723
zetska	1.590	88	814	864
donavska	948	57	751	254
moravska	1.043	127	68	1.102
vardarska	1.298	139	669	768

Skupno je v vsej državi od 10.277 km drž. cest izdelanih 9.865 km ali 96%, neizdelanih pa še 412 km, 4%. Od vseh drž. cest jih ima kamenito podlago 3856 km ali 38%, brez kamenitne podlage pa je 6.421 km ali 62%. Za dograditev 400 km nezgrajenih drž. cest je potrebno okoli 250 milij., za opremljenje cest s kamnitno podlago pa še 750 milij. din.

Do leta 1932 je bilo določenih za km vzdrževanja cest okoli 12.000 din, od 1933—1937 pa vedno manj, tako da je znašalo leta 1937—1938 samo še 7300 din na km. Šele v proračunskem letu 1938—1939 je bilo odobrenih 10.000 din na km, odn. dejanske samo 9000 din. V novem proračunskem predlogu je za vzdrževanje cest določen znesek 11.000 din na km. Toda tudi ta vsota je nezadostna zlasti z ozirom na vedno bolj naraščajoči motorni promet na naših cestah. Ta promet je posebno škodljiv cestniščem iz makadama, vezanega z vodo. Banke uprave poleg nabave rezervnega materiala in del na vzdrževanju cest so izvršile v letu 1938—1939 tudi dela na izdelavi posameznih delnic cest, odn. rekonstrukcije, katera dela niso trpela odloga, za katere pa ni bilo drugih kreditov. Z izplačilom teh del so se zmanjšali krediti za redno vzdrževanje cest ter so bila preje navedena dela na izdelavi in rekonstrukciji cest izvršena stvarno na škodo vzdrževanja drž. cest. V naslednji tabeli vidimo izdatke za izvršena dela po banovinah in koliko je bilo potrošenih na 1 km (v l. 1938—1939):

	protrošena vsota milij. din	potrošeno na 1 km din
vardarska	13 86	8 000
dravska	5 4	8 800
savska	13 4	8 500
vrbaška	8 1	7 100
primorska	6 66	7 400
drinska	10 9	3 300
zetska	14 2	8 500
donavska	10 5	8 000
moravska	10 1	8 100

Banovinskih cest je izdelanih 23.783 km, 73%, neizdelanih 8.904 km ali 27%. Od izdelanih cest je s kamnitno podlago 6.311 km ali 19%, brez kamnitne podlage 26.376 km ali 81%. Za dovršitev in podkrepitev ban. cest ni bila potrebna vsota okoli 6 milijard dinarjev.

Za vzdrževanje banovinskih cest se troši letno: dravska banovina 4.167, savska 6.000, vrbaška 1.678, primorska 1.298, drinska 4.378, zetska 1.796, donavska 10.786, moravska 3.440 in vardarska banovina 1.560 din za km, povprečno za vso državo 4000 din. Lani je bilo zgrajenih novih ban. cest 205 km za 60.2 milij. din ali 293.000 din na km, od tega v naši banovini 17.8 km za 6.23 milij. din ali 350.000 din na km.

Na koncu leta 1937 je znašala dolžina državnih mostov 47.6 km, lani se je povečala za 1.3 km, vedno manj je samo začasnih mostov.

Investicijska dela

Od milijardnega posojila iz leta 1935 je dobilo gradbeno ministristvo za svoja dela 578 milijonov. Vsa projektirana dela so že skoraj dogotovljena in do 1. januarja 1939 je bilo izdelanih okoli 700 kilometrov cest. Za izvršena dela je bilo izplačanih podjetnikom 432.45 milij. din za razlstitute, osebnost in materialne izdatke 24.37 milij., izplačano skupno 456.8, zadržano do končnega obračuna 69.8

milijona, zaključujejo pa se dela za 51.4 milij. din. Poleg teh 578 milij. din so bili angažirani tudi drugi manjši krediti. Z vsoto 578 milij. din je bilo zgrajenih okoli 480.000 m² cestišč iz cementnega betona, 715.000 m² od asfaltnega betona, 630.000 m² iz drobnih kamnitih kock, 275.000 m² ostalih vrst sodobnega cestišča in 1.420.000 m² z vodo vezanega makadama. Vsa dela so bila izvršena z domačimi podjetniki, domačo delovno močjo in domačimi materiali.

Bodoča dela.

Iz posojila 4 milijard dinarjev je namenjenih gradbenemu ministristvu 1 milijarda din, od tega odpade na izdelavo sodobnih cestišč pol milijarde dinarjev. Na osnovi dohodkov cestnega sklada pa bo mogoče zaključiti še posojilo v znesku pol milijarde dinarjev, tako da bo za šest let na razpolago za gradbo cest 2 milijardi dinarjev. Od skupne vsote 2 milijard odpade na mednarodno cesto skozi donavsko in moravsko banovino 415 milijonov, na Slovenijo 209 milij. din. Do sedaj je od prve tranše štirimilijardnega posojila v znesku 125 milij. din in zaključenega posojila 150 milijonov din na osnovi dohodkov cestnega sklada dano v delo poslov za 280 milij. din, v naslednjih dveh mesecih bo danih v delo okoli 120 milij., elaborati pa so gotovi za pol milijarde. Za izvršitev del je ustanovljenih 25 terenskih tehničnih sekcij.

Med večjimi deli, ki so v teku ali že dovršena, je omeniti veliko število mostov v skupni vrednosti 58 milij. din, cestišča iz dohodkov cestninskega sklada za 25.44 milij. din. Iz dotacije drž. sklada za javna dela je bila izvršena površinska obdelava cestišča z bitumen in spramexiranjem ceste Naklo—Podvin za 2.2 milij. din. V projektu je zgraditev naslednjih mostov v Sloveniji: čez Dravo v Mariboru, čez Dravo v Ptuj, čez Savinjo v Nazarjih, čez Radovno na Fortuni, čez Kokro v Lajhu, čez Savo v Dovjem, čez Mirno pri Sevnici, čez Mestinsko v Sodni vasi itd. Za vsa dela v državi je določeno 20 milij. din, vendar je treba dobiti še potrebne kredite.

Melioracije.

Dohodke lani ustanovljenega melioracijskega sklada je ceniti na 30 milij. din letno. Poleg tega pridejo za melioracije krediti 225 milij. din iz štirimilijardnega posojila. Na osnovi teh dohodkov je izdelan načrt za najvažnejša regulacijska in melioracijska dela v skupnem znesku 474.282.000 din, od česar odpade na našo banovino 51.050.000 din.

V Sloveniji se je lani delalo na regulaciji Mure v obmejnem pasu, na regulaciji Savinje in na izboljšanju obstoječih naprav na Savi in Dravi. Načrt za leto 1939 obsega v Sloveniji tale dela: regulacija Drave v plujskem okraju, melioracija področja Dolinjelendavske zadruge, izdelava jezov na Ljubljani, regulacija Savinje pri Celju, regula-

cija Drave na obmejnem sektorju in naprej od Varaždana do ustja Mure.

Vedovodi.

Za vodovode je bilo v zadnjih 10 letih potrošeno nad 146 milij. din za izgradbo 1.400 objektov, vendar se ceni, da je v ta namen potrebnih še 478 milij. din, vsaj za najvažnejša dela.

Elektrifikacija.

V gradbenem ministristvu je bil izdelan načrt uredbe o pospeševanju proizvodnje in izkoriščevanja električne energije, za kar je dano pooblastilo v finančnem zakonu za 1938—1939. Ta načrt proučuje sedaj posebna komisija priznanih strokovnjakov. Nadalje je izdelana v gradbenem ministristvu nova uredba z zakonsko močjo o pregledu parnih kotlov in plačilu taks.

Arhitektonski posli.

V letu 1938 so bila začeta ali dovršena dela: ministristvo socialne politike 15, pravosodje 10, finance 60, prosveta 35 in pošte 30 milij. din. Iz štirimilijardnega posojila je za gradbo namenjenih 250.0 milij., pri čistem donosu 213.75 milij. din bi se ta vsota porabila po resorjih: gradbe 24, pravosodje 60, prosveta 75, fizična vzgoja naroda 30, no-tranje zadeve 5, pošte itd. 17.5, finance 0.8 milij. dinarjev.

Število uslužbencev

Zanimiv je naslednji pregled stanja osebja tega resorja po banovinah:

	drž.	ban.
ministristvo	439	—
dravska	205	823
savska	404	1.024
vrbaška	229	287
primorska	242	258
drinska	345	502
zetska	411	348
donavska	277	607
moravska	300	88
vardarska	388	272
Belgrad	12	—
vsja država	3.252	4.209

Novi proračun predvideva povečanje števila uradništva, kar je v zvezi z velikim povečanjem poslov. Tudi je v zunanji službi premalo osebja in je na 344 okrajev komaj 147 inženirjev in 51 tehnikov. Novih mest je skupno 121. Povečani so krediti za vzdrževanje cest. Nato analizira ekspozice povečanje izrednih izdatkov in pravi o postavki 1.2 milij. din za izdelavo vodovoda Predvdora—Brdo—Kranj: Še pred vojno je bil izdelan vodovod za Kranj in okolico, vendar je njegova kapaciteta danes absolutno premajhna, tako da se mora poleti omejevali količina vode, tudi pod potrebnim minimumom. Sedaj je banovina v Ljubljani izdelala načrt novega vodovoda, za katerega se bo črpala voda iz novih izvirkov Bistrice in po novi trasi vodila mimo Brda v Kranj. Prvi del tega vodovoda od zajetja virov do Predvdora je bil izdelan l. 1936, za kar je bilo porabljenih 553.000 dinarjev, od tega je dala država 450.000 din, 50.000 banovina in 53.000 din interesi. Za dela na drugi etapi Predvdor—Brdo—Kranj je potrebno 2.939.769 din, od česar naj bi država dala 1.2 milijona din.

Ministrstvo za gozdove in rudnike

Uprava drž. gozdov zaposluje po proračunu 2748 oseb. Drž. gozdna podjetja šipad z žagami v Drvarju in Dobrlinu, Zavidovičih in Ustipračih. Nadalje ima ministristvo za gozdove in rudnike 20% prvenstvenih delnic podjetja Jugoslovanska destilacija lesa v Tesliču.

Naša rudarska proizvodnja je lani zelo narasla po količini, dočim podatki o vrednosti še niso znani. Posebno pozornost poveča poročilo premoga, za katerega smatra, da se mu morejo cene zvišati in so v tem oziroma prava korak država rudarska podjetja. Zlasti je to potrebno, da se zaradi tega poveča proizvodnja, kajti iz premoga bo treba izdelovati razna pogonska sredstva. Pri kovinah stremi naša država, da jih čim več izkorišča doma in da izvažamo že izdelke, ne pa neobdelano rudo. Povečala se je kapaciteta naše industrije železa in jekla, v čemer predvsem vodi državna podjetja, ki so organizirana v trustu Jugojeklo, ki je bil lani ustanovljen, za katerega je dala drž. hip. banka 200 milijonov dinarjev.

Izplačila iz računa inozemskih dinarskih terjatev

Narodna banka je poslala naslednji razpis: Z ozirom na bližnjo izpremembo načina porabe inozemskih dinarskih terjatev se odreja pooblaščenim zavodom naslednje: 1. Do nadaljnjih nalogov se ne morejo izvrševati nobena izplačila v državi z računa inozemskih dinarskih terjatev vseh vrst. Od tega so izzeta samo majhna izplačila za takse, kontokorrentne in slične stroške in korist zavoda, katere se morejo izvrševati tudi brez pooblastila Narodne banke, 2. Dosedanje kategorije inozemskih terjatev bodo ostale tudi nadalje, kakor so jih denarni zavodi na osnovi dobljenih odobritev vodili. 3. Ta omejitev se ne nanaša edino na turistične (nastale od svobodnih deviz) in na svobodne dinarje, t. j. one inozemske dinarske terjatve, ki so nastale s prodajo Narodni banki 100% svobodnih deviz po uradnem tečaju po 18. juliju 1932, za katere je Narodna banka dala izrečno lastnost, da se vodijo kot svobodni dinarji. Toda tudi za te inozemske dinarje se ne morejo nabavljati devize. 4. V kolikor se pri katerem zavodu

nahajajo inozemske dinarske terjatve, ki so kot take stvorjeni v specialne svrhe, morajo pobl. zavodi pred vsako dispozicijo zahtevati pooblastilo Narodne banke, navajajoč pri tem tako število kakor tudi datum odn. pooblastila, kakor tudi vse ostale okoliščine, ki so pomembne za odrejanje prirode in izvora odn. terjatve in način ter svrhu njegove porabe. K temu pripominjajo vesti iz Belgrada tole: Mnoge delniške družbe, ki so dobile zvočna imena zaradi raznih inozemskih skupin, so bile osnovane v naši državi, ne da bi te tuje skupine vnosile potrebne kapitale v devizah. Te družbe so prišle do kapitala z računi inozemskih dinarskih terjatev. Na ta način so tuji snovali v naši državi delniške družbe, ne da bi pri tem vnašali potreben denar v državo, z osnovanjem družb pa so dobivali pravice, da ob iznosu istega dobička dobijo gotove devizne olajšave. Poleg tega so inozemci zahvaljujoč ravno tem računom prišli inozemci v kontakt z našimi izseljenci, katerim so svoje terjatve v naši državi prodajali za izseljenske devize, katere so morali naši izseljenci pošiljati domov. To je povzročilo ukrep Narodne banke.

Naš železniški promet v lanskem letu. Po podatkih Glavnega ravateljstva železnic je bilo leta 1938, prevoženih na naših železnicah 54.237.783 potnikov (1937 51.166.626). Povečanje znaša 6%. (Ti podatki pa ne obsegajo potnikov, ki so si kupili karte pri Putniku.) Od vseh potnikov se jih je največ vozilo v III. razredu: 34.785.774 (v primeri z letom 1937, je to 5.78%), nadalje v II. razredu s 908.456 (plus 14.97%), v IV. razredu s 500.443 potniki (plus je 3.1%). Število potnikov v I. razredu je naraslo za 15.41% na 11.302.

Znameniti deški pevski zbor „Wiener Sängerknaben“ v filmu prekrasnih melodij nesmrtnih skladateljev Mozarta, Schuberta in drugih

KONCERT V TIROLAH

Heil Finkenzeller, Hans Noll, Fritz Kampers — Glasba: Schmidt, Gentner

v filmu veselih zimskih zabav in belega športa...
v filmu planinskih krasot in čarobnih pokrajinskih posnetkov...
v filmu mladosti, ljubezni, humora in vesele zabave...

Zunanji posnetki so izdelani v središču zimskega športa v mondenem Kitzbühlju

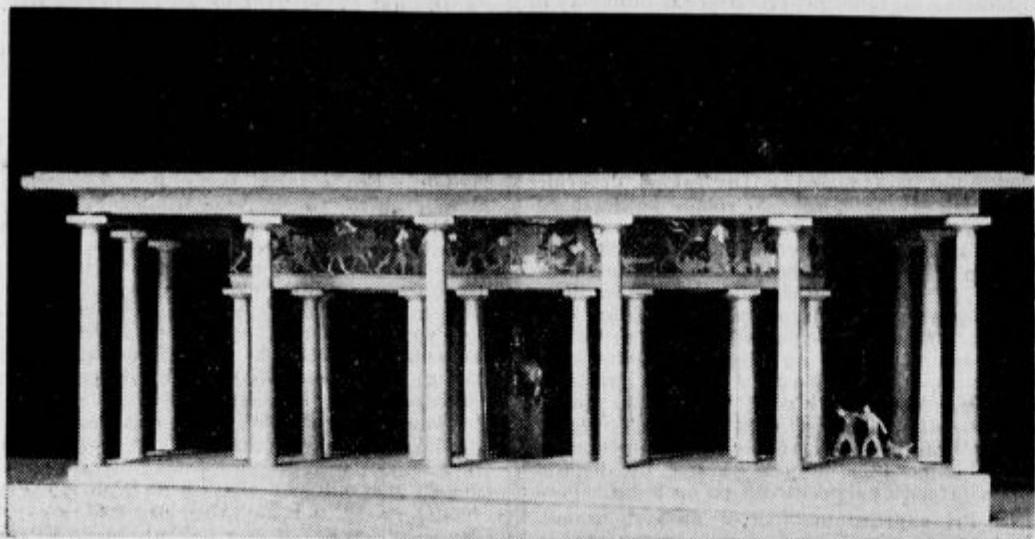
Kino Union

Telefon 22-21

Danes premiera!

Predstave ob 16. in 21. uri

Spomenik kralja: Konj ali propileje?

»Propilejec, kakor si jih je zamislil na novem trgu med Zvezdo in Prešernovo ulico profesor Jože Plečnik.

Ljubljana, 23. febr.

Po tragični smrti kralja Aleksandra I. so se nitro združili številni odbori z namenom, da v raznih večjih krajih države postavijo spomenike, vredne dela in trpljenja kralja Zedinitelja. Denarne zbirke za ta določeni namen so ponekod dosegle precejšnje zneske, prvo jamstvo, da bo mogoče postaviti dostojne spomenike. Krajne prilike in potrebe so nekatere odbore za kraljev spomenik napotile, da so se odločili iz zbranih denarjev namesto likovnega spomenika postaviti šolo, bolnišnico, zavetišče, s katerimi ustanovami naj bo kot trajna dobrota ljudstvu počaščen spomin velikega pokojnika. Nedvomno so take počastitve kraljevega spomina plemenite in jim ne gre ugovarjati tam, koder je z njimi hkrati pomagano še na socialnem ali kulturnem polju.

Ljubljana se je od vsega početka odločila za likovni spomenik, to je za arhitektonsko in figurativno rešitev. Prvi spomeniški odbor, ki so mu nekateri pozneje, ko je šlo že za končno ureditev vprašanja pričeli očitati diktatorske ali, je moral zaradi časopisnih in drugih polemik odstopiti. Ta prvi odbor je bil skrajša za čim splošnejše sodelovanje kar se tiče določitve prostora in spomenika samega. Na prvi razpis doseglo idejne zasnove pa v nobenem pogledu niso odgovarjale in je zato odbor naprosil arhitekta Plečnika za idejne načrte. Arhitekt Plečnik je rešil problem na edinstven način, v katerem je združil monumentalno arhitekturo s plastiko, monumentalnim slikarstvom in hkrati rešil problem regulacije dela Zvezde. Kazinsko društvo je bilo pripravljeno za spomeniški prostor odstopiti svoj vrt. Na nesrečo so neuki ljudje Plečnikovo zasnovo, katere arhitektura je večji del iz stebrišč, imenovali propileje, z grškim imenom antičnih templjev. Prav to je razburilo duhove, ki so na vso moč zagnali vršič, ne gre, da bi z arhitekturo, ki nima nič skupnega z značilnostjo slovenske duše, častilo spomin velikega kralja. Kolikor misli, toliko nezamislivo. Plemenite prvne antične arhitekture imajo seveda kaj malo skupnosti s slovensko, ki ima svoj izraziti značaj v naši kmečki planinski hiši. Podobno bi morali svoje nelogične zaključke podpreti z zahtevo, da podrimo simbol Ljubljane — nelepí ljubljanski Grad le zato, ker nima ne enega skupnega elementa s slovensko stavbarno duševnostjo, mar bomo s časom podrlí nebotičnik, ker nima slamnate strehe ali številne lepe baročne stavbe s svojimi klasičnimi oblikami, ki so bistvo stare Ljubljane? Zato ne gre, da bi Plečnikovo zasnovo spomenika zametavali le zato, ker je iz plemenitih oblik, vsebujočih lepoto in monumentalnost.

Vsekakor stari odbor s svojim delom ni mogel in ni znal prodreti. Novi odbor je bil primoran za nove razpise za spomenik, ki so mu po vsestranskih pomenkih, debatah in strokovnih mnenjih določili prostor na cesti nekaj korakov od

vhoda v Tivolski drevored. Strokovnjaki, ki so določili ta protis, so računali z nekako simetrijo med pravoslavno cerkvijo (ki menda vendar ni značilnih slovenskih oblik?) in bodočo moderno galerijo. Seveda ta simetrija, čeprav za lase privlečena, za spomenik nima pomena. Brez ozira na to, da bizantinska arhitektura s svojim nasprotjem moderne klasike ne bosta poveljevali monumentalnosti spomenika, mu niso potrebne stranske kulise, temveč kvečjemu primerno ozadje. Oznadnje spomenika na sedaj določenem prostoru pa bi bila izginjajoča perspektiva drevoreda spreminjajoča svoj izgled iz dneva v dan v vseh letnih časih. Od jeseni do spomladi bi ostal spomenik med okleščenim drevjem, več ali manj ob strani ljubljanskega prometa in življenja. Bližina dolgočasne železnice in njenih naprav z večnim ropotanjem vlakov je kaj malo primerna za spomenik. Z njim bo hkrati zaprt pogled od pošte vse tja do Podturna (saj nam menda gre za to, da si z ureditvijo prelaza napravimo najskrajnejšo ljubljansko cesto oziroma promenado) in obratno proti mestu, torej bi s spomenikom zaprlí razgleda, s katerima bi se moglo mesto v resnici ponašati. Ker nima nobenega zmisla postavljati spomenik na sedaj določen prostor le zato, ker stoji na eni strani pravoslavna cerkev na drugi pa bo baje kmalu stala moderna galerija, bi bilo vendar pametnejše, podaljšati glavni drevored do Podturna in postaviti spomenik približno tja, koder je stal svoje dni Radecky. Čemu bi se za kraljev spomenik odpovedovali prostoru, ki so ga že pred desetletji spoznali za prav uporaben? Prazni predhodki niso z ničemer utemeljeni! Tudi bi se mogle na kilometer dolgi, široki cesti razviti vsakršne parade, mimohodi, manifestacije, poklonitve itd.

To vse so precej kasne misli, treba je računati z doslej izvršenimi dejstvi, z določenim prostorom in uspehom natečaja za spomenik. Določitev protisora ob vhodu v drevored, sredi med Bleiweisovo cesto in železniško progo ne kaže kdove kakšne iznajdljivosti niti uporabnosti. Kaj pa modeli za spomenik? Žirija je imela prav

Dolinarjev: Kralj na konju, ki ga odbor za postavitev spomenika kralju hoče postaviti pred vhodom v Tivoli.

težko delo; morala je izbirati iz števila modelov, od katerih niti eden ni segel preko povprečja. Še več: od kraja so modeli izpričevali vsakršno pomanjkanje fantazije, iskanja, svojstvenega hotenja, skratka vsega, kar obeležuje pravo plastiko, umetnino. Ko že starejši pri reševanju problema niso pokazali nikake iznajdljivosti niti močnejše oblikovalne sposobnosti, je za našo mlajšo generacijo kiparjev udeležba precejšen poraz. Pri vsej tehnični nedognanosti oziroma nemoči njihovih del bi pričakovali vsaj z idejno plati kaj razmaha, poleta, volje. Kod naj iščemo teh dobrih lastnosti, ko jih zaman iščemo pri mladi generaciji kiparjev.

Nauk: Tehnična nezmožnost in nedognanost je mogoče opravičiti z mladostjo, pomanjkanje sleherne lepe zamisli, fantazije pa gre v breme splošne inteligence. To je šlo tako daleč, da je nekdo namesto zahtevane glave kralja v potrební velikosti, poslal glavo konja, ki je ušel če se ne motim s Pergamonskega oltarja. To pa ni bil noben prekršek hujše vrste, saj govore da glavni nagajenec tudi ni zadostil tej zahtevi v razpisu.

Za spomenik zbranega denarja je 1.300.000 dinarjev. Treba si je priklicati v spomin kaj je nameraval s tem denarjem ustvariti arhitekt Plečnik po svoji zamisli in kakšen naj bi bil rezultat po poslednjem razpisu. Približno razmerje kakor nekaj proti nič!

Zaključek je povsem jasen: Borbe proti Plečnikovemu načrtu niso bili iz načelnih ali idejnih razlogov. Užaljeno samoljubje je igralo prvo vlogo. Sedaj, ko naj bi izdelal spomenik naš kipar, ki pa živi v Belgradu so isti zakulisni intrigantje zagnali hrup češ, ne gre, da bi kipar, ki je v Ljubljani postavil že mnogo spomenikov, izdelal še tega.

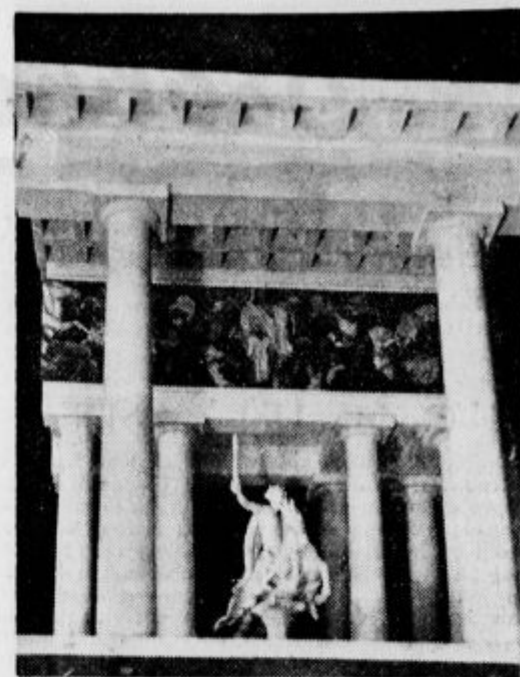
Vse preveč čevkanja je bilo! Ko bi od vsega početka prevladovala trezna pamet, razsodnost in

Zaklad Ali-paše najden in takoj spet - ukraden

Solun, 22. februarja.

Med prebivalstvom Tesalije je ostal še v živem spominu ali-paša, ki je bil v dobi, ko je to ozemlje spadalo še pod Turčijo, sultanov namestnik v Epiru. Ne toliko zaradi svojega vladanja ali modre uprave, ampak zaradi velikih zakladov, ki si jih je v dobi svojega vladanja zbral v svojem dvorcu. Ko je v Carigradu padel v nemilost, se je pridružil upornim Epircem. Sultan je moral poslati veliko vojsko, da je upor zadušila. Ali-paša se je moral umakniti iz svojega prestolnega mesta Janina, njegov dvorec so sultanove čete podrlé do tal, Ali pa se je umaknil v gore in se pridružil razbojniškemu voditelju Peristerisu. S seboj pa je odpeljal tudi vse svoje zaklade, ker se je zaklel, da sultanu ne bo pustil niti kosčka svojih vrednosti. Že takrat je ljudska govorica vedela povedati, da ima Ali-paša več bogastva kot sultan sam. Največ dragocenosti je Ali dal zbrati v 23 velikih zabojih in vse to na mulah prenesli v Peristerisov tabor, v katerem je prebivalstvo videlo voditelja osvobodilnih bojev izpod gospodstva sultanov. Do tu govori zgodovinska resnica. O nadaljnji usodi Ali-paše je znano še, da je padel v roke sultanovi vojski. Prepeljali so ga v Carigrad, kjer mu je sultan izkazal orientalsko usmiljenje, da mu lasu na glavi ni skrilil, le glavo mu je vzel. — Ali-paša je bil obglavljen. Njegov zaklad pa je izginil, le ljudska govorica je vedela, da ga sultanova vojska ni našla in da mora biti še nekeje v Tesaliji. Ostalo je hrepenenje po tem bajnem zakladu in niso bili redki, ki so polni upanja stikali po gorah in nekdanjih skritiščih Peristerisovih čet, da bi kaj našli — toda vse zaman.

Ta zaklad sta dolgo iskala tudi dva kmečka dijaka iz vasi Balabake, slušatelja grške univerze v Atenah. Po zgodovinskih podatkih sta domnevala, da je Peristeris, ko se je moral pred sultanovo vojsko umakniti drugam, zaklad Ali-paše dal zakopati v bližini svojega laborišča. Mesece in mesece sta preromala vso pokrajino, lovila na uho ljudsko govorico in iskala ... Slednjič sta v bližini svoje rojstne vasi našla nek kraj, ki se jima je zdel sumljiv. Z velikim trudom sta odvalila neko pečino — ne prvo v tem njihovem iskanju — in začela kopati pod njo. Kmalu sta zadela na veliko marmornato ploščo. Vzdignila sta jo in pod njo se je odprla precej velika jama, v kateri sta stala dva zaboja. Ko sta dvignila pokrove, sta na svoje presenečenje opazila, da sta zaboja polna zlatih kovancev iz dobe Ali-paše. Vesela, da sta slednjič vsaj deloma prišla na pravo točko in ker je bila že noč, sta čez jamo spet zavalila marmornato ploščo, jo pokrila z zemljo in odšla v

Odlomek propilej: zgornji del s freskami ter kraljev spomenik med stebri.

le trohica občutka za lepoto, bi ta čas imeli že zdavnaj odkrit spomenik, ki ne bi bil le simbol hvalečnosti, temveč v nič manjši meri edinstvena umetniška stvaritev, na katero bi bila Ljubljana v resnici ponosna. Naj se v bodoče razvijajo razmere kakor hočejo, od vsega nam bo ostal neizbrisen občuten delež malomeščanstva, nesposobnosti, malenkosti, intriganstva, nepojmljive počasnosti in pristne kranjske zavisti.

nameri, da drugo jutro znova začneta in dvigneta ves zaklad.

Drugo jutro res prideta k jami, pa je bila na njihovo presenečenje — prazna. Takoj sta odhitela k orožnikom in vso reč prijavila in izrazila tudi domnevo, da ju je moral kdo pri njihovem delu opazovati in je potem čez noč zaklad, ki sta ga ona dva našla, odnesel. Vsa vas Balabake je namreč vedela, kaj ta dva iščeta po okolici in je ljudstvo od njih nekako upalo, da ta dva bosta kaj našla, ker sta izobražena. Ne bi bilo torej čudno, če bi ju kdo res zasledoval in ponoči v svojo korist dopolnil delo, ki sta ga ta dva zvečer prekinila.

Kmalu je seveda vse prebivalstvo zvedelo, kako blizu sta ta dva dijaka že bila velikemu zakladu Ali-paše in sedaj vse voha za tatami, ki ga je drugič skril. Orožniki so kraj pregledali in poleg jame našli marmornato ploščo, na dnu jame se je še dobro poznalo, kjer sta stala zaboja, na robu jame pa, kje je tat zaboja vlekel ven. Tako je zaklad Ali-paše spet izginil in ni nobenega upanja, da bi mu bilo mogoče še kdaj priti na sled — dokler se ne pojavi v kakem mestu kak radodaren bogataš, ki ga bo na ta ali oni način dajal med ljudi.

Jožef Bradl (Nemčija), ki je postal v Zakopanem svetovni prvak v skokih in premagal doslej »nedosegljivec« Norvežane.

Cerkev na ladji

V Sydneyu v Avstraliji so pred kratkim na parnik »Maratam« natovorili tovor posebne vrste: cerkev z vso notranjo opremo, pa v nedograjnem stanju. Neki bogat Avstralec je namreč izpolnil obljubo, ki jo je naredil pred kakimi 20 leti, ko mu je na Salomonskih otokih umrl sin v službi misijonov. V spomin na to žrtev je njegov oče takrat obljubil, da bo s svojimi stroški sezidal cerkev. Pa se je kmalu nato v borbi za zaslužkom moral izseliti z otokov in se je preselil v Avstralijo, kjer je šele sedaj prišel v take razmere, da je mogel obljubo izpolniti. Dal je graditi cerkev, ki naj bi bila izdelana v Avstraliji, postavljena pa na Salomonskih otokih, nekako tako kakor Salomonov tempelj: da se nobeno kladivo ne bi slišalo, nobeno dleto ali kaj podobnega. Arhitekti so mu napravili načrt, kamnoseki so izklesali kamene, drugi obrtniki so napravili ostale dele: vsak kos pa so zaznamovali s številkami, da bi se cerkev na pravem kraju mogla zložiti in postaviti. Tako dograjeno cerkev je prevzel parnik »Maratam« in jo vso, do zadnjega kosa, odpeljal na Salomonske otoke. Tovor spremljata dva arhitekta, ki bosta vodila sestavljanje cerkve na mestu, kjer bo trajno stala.

Emanuel Kolman.

Proti nevarnosti

okuženja po ustni du-plini jemljite okusne

Dobivajo se v vseh lekarnah. Cena malega zavitka Din 8.—, velikega zavitka Din 15.—.

CISTEK

Železničarji

Večer se bliža z rahlo svetlobo prvih zvezd. Tih je vedno prihod noči. Nad hribi slone tenke megle. Vetrar pa se je polegla na bregove.

Zrak je presekala pisk lokomotive. Vse tračnice so se poskrile v mrak, le kod in kod drobno in svetlo mežikajo lučke ob tirih, bele, modre, zelene, pestre, mehke barve sijejo kakor nasmeh, kakor dobra radost v mraku, a so vendar le v opomin in služijo le varnosti prometa.

Ta večer pa sem obstal ob zadnjem tiru, da bi opazoval in motril prihajajočo noč in življenje, ki se z nočjo spreminja. Vse se potaplja v močno molčanje in vonj miru se razširja do slednjih mej pokoja. A tu je ta molk še vse lepši. Preseka ga krik lokomotive, zapoje signalni zvoci in potem začevate molčanje še vse tiše. Visoko na nebu žare zvezde in njihova luč je tako daleč od sveta. Pogled mi blodi proti postaji. Neme vrste vozov so razvrščene zaporedno pa tirih. Že jih je premaknila moč stroja; slišim žvižg piščalke in vem, da sestavljajo vlak. Ne bo dolgo in razsvetljena bodo okna, vstopajoči ljudje bodo vsi veseli in v pričakovanju potovanja govorili o mnogočem. Potem pa se bo premaknila dolga vrsta vozov, začel si bo ostajal za njimi in kolobar isker se bo zgrinjal nad zemljo in ugašajoče usihali nanjo. Bi stopil bliže in morda bi naletel na znanec in bi jih prosil, naj mi pozdravijo domače. In vem, potem bi se zapletel v pogovor in moral bi go-

voriti in odgovarjati na vprašanja, ki so včasih tako neznosna. Vendar sem še rajši sam, da prisluškujem raznim utripom, dogajanjem izven sebe, ki včasih opajajo in puste v duši tako lepe spomine. Na primer te luči: kako so čudno dobre, skoro plašne in vendar prijazne. Tako ljubo me vabijo, da bi šel tam preko tračnic, na lahko, oprežno in bi poslušal in pazil, ali mi ne preti odhod kaka nevarnost. Pogovarjal bi se z njimi in bi mi povedale mnogokaj. Ne, saj jaz bi molčal, le same bi mi govorile. O delu, o težavah in morda tudi o veselih urah. O železničarjih, ki hodijo tod mimo, o krepkih mladih možeh, o priletnih, ki si tako želijo že v pokoj, o ljubezni, ki jih veže na delo in na stvari, katere se jim odkrivajo z vso svojo ljubkostjo, da bi jim bilo dolgočasno brez njih.

Zamislil bi se še kdo ve kam, da me nekdo ne pokliče v bližini. A to je moj novi znanec. Morda si postaneva kdaj prijatelja, saj sva oba železničarja, morda se bom jaz skril v svojo muhavost in bom zmerom želel biti le bolj sam.

»Iskal sem te,«

»Kod?«

»Med železničarji.«

»In me nisi našel. Vidiš, jaz pa od daleč gledam na ves naš kraj in mislim samo na lepe stvari.«

»Na svoje dekle?«

»Ne. Niti malo ne. Tako je prijazen ta kraj. Nikdo ne pozna življenja, ki se odkriva tu. Ozri se čez tračnice in sprejmi v svoj pogled vse te luči in glej, kako živi vsak s svojim delom in se trudi s hitrostjo, da bi uspešno prehitel potrebno nujnost. Vse je čudovito povezano med seboj in vsi ti, ki jih vidiš ob premikajočih se vozovih, sami ne slutijo skrivnost dela, ki jih topla omamlja.«

Droline novice

Koledar

Petek, 24. februarja: Matija (Bogdan), apostol; Sergij, mučenec.
Sobota, 25. februarja: Valburga, devica; Feliks III., papež.

Novi grobovi

† Gospa Helena Maček

Včeraj jutraj je v ljubljanskem Leonišču mirno v Gospodu zaspala gospa Helena Maček, soproga in verna življenjska družica poslovodje Bonačeve knjigovodnje g. Filipa Mačka. Mirnega, veselja in predobrega značaja se je še pred nekaj dnevi veselila življenja. Nenadoma je zbolela in je kljub največji negi in pozornosti zdravnikov izdihnila svojo blago dušo. Pokojna je bila v Ljubljani splošno znana po svoji visoki inteligenci, zanimala se je za vse panoge kulturnega življenja in za vsa vprašanja današnjega časa. Nikdar ni silila v ospredje, živela je le za svojo družino, za dobroga soproga, hčerko Milico, poročeno z znanim ljubljanskim trgovcem g. Zvonimirkom Lukičem, sina inž. Stanka, posebno pa za vnučka Francita. Pogreb blage gospe bo danes ob 4 popoldne izpred mrtvašnice na Stari poti na pokopališče k Sv. Križu. Naj ji sveti večna luč! Globoko užaloščeni družini ter ostalim sorodnikom ob hudi izgubi predobre soproge in zlate mamice naše najiskrenejši sožalje!

Reportaža o ljubezni

Izredno vesela in zabavna novinarska komedija! — Nemški dialog Tyrone Power, Loretta Young, Don Ameche. Samo še danes ob 16. 19. in 21. uri.

Jutri senzacija letošnje sezone! FLASH GORDON! Potovanje z raketo na Mars! Najfantastičnejše zamišljena pustolovščina tega stoletja. Rezervirajte vstopnice! Kino Sloga 27-30.

Osebnosti

Imenovanje. G. Josep Šimenc, stolni kanonik in vodja zavoda dr. Stanislava v St. Vidu nad Ljubljano, je bil imenovan za nadzornika za vero in verske vaje na vseh srednjih solah v ljubljanski škofiji.
Sest križev. Včeraj je dočkal 60 let rač. inspektor ljubljanske univerze g. Matija Švigel, rodom iz Borovnice, brat župnika na Blokah in odvetnika dr. A. Šviglja v Ljubljani. Danes goduje. G. Matija je znan kot izvrsten botanik in poznavalec flore po notranjskih krajih, obenem pa slovi kot najboljši poznavalec gob, ki dostikrat gobarjem po okoliških in drugih gozdovih odkriva raznovrstne gobe, ki jih laiki smatrajo za neužitne in strupene, toda on kot strokovnjak pove, da so zelo dobre in užitne, samo treba je gobo poznati po vseh znakih. Naj ga Bog ohrani zdravega in krepkega še dolgo vrsto let!
Odvetnik g. dr. Fran Gaberšek se je odpovedal izvrševanju advokature. Za prevzemnika pisarne je bil imenovan dr. Viktor Vovk, odvetnik v Ljubljani.

»Delavska politika« se plaši centralističnih sadov

To glasilo naših marksistov je najbolj srečno, kadar se more zaleteti v »Slovenec«. V svoji številki od 23. febr. ponatiskuje naše besede, s katerimi smo igrali razmere v naši bolnišnici, kjer je bil zgrajen paviljon, ki pa še ni urejen, dasi je bolnišnica premajhna. In »Delavska politika«, ki iz vsake stvari dela politiko, se zaradi tega sedaj hudiče, če: »S kom se krega »Slovenec«, če ne sam s seboj?« Ta smešni list menda misli, da ima naše uredništvo v žepu preračunske denarje vseh belgradskih ministrstev! Kadar kje kak stvar manjka ali ni prav, je tega kriv »Slovenec«, če na napako opozarja. — Tako si misli »Delavska politika« nalogo slovenskega tiska. Mi pa vemo, da so bili časi, ko so tisti gospodje, ki danes pisarijo v »Delavsko politiko« in tamkaj prelivajo tinto ter krolodilove solze, pred 18 leti slovenskemu delavstvu skupaj s komunisti dokazovali, kako imenitno bo, če bo pri nas zmagal centralizem. In ljudje so verjeli rdečim prerokom, ki so se potem skupaj z zelenimi »kmetijci« in zlatimi »demokratski« junaki vojevali za centralizem. In sad tega centralizma je mizerija naših bolnišnic, tisti nedograjeni paviljon v Ljubljani, v Mariboru in še mnogo, mnogo drugega. Kajpada rdečim gospodom taki spomini niso všeč, pa bi radi naprtili krivdo tistim, ki se pošteno trudijo, da bi popravili, kar so rdeči s svojimi prijatelji zapakali.

Prst božji in še nekaj

Četrtek »Jutro« pod naslovom »Prst božji« poroča, da je nekje umrla kmečka ženska, ki pa je njen sin, »sicer bogaboječ mož, ni šel niti krog, ni je ta sin na dan materinega pogreba šel z vozom v gozd po stelo, katero je potem vozil domov mimo pokopališča prav takrat, ko so njegovo mater devali v grob. Takrat pa se je voz s stelo prevrnil ter poškodoval »nehvaležnega« sina, ki navzile pobožnosti prezira najpoglavnejšo božjo zapoved... Prst božji... — Kar piše »Jutro« glede četrte božje zapovedi, je vse prav in vsak mu mora pritruditi. Želeli bi le, da bi se ta list v prihodnje zavzemal še za druge božje zapovedi, pa bo kar prav. Prav nič ne vemo, za koga gre in na koga leti ta »Jutrova« novica, vendar se nam zdi, da je bilo to bolj zapisano zaradi tistega »pobožnega človeka« kakor pa v varstvo četrte

Kaj pravite?

Ugleden ameriški katoliški mesečnik »Ave Maria« je v februaru št. 2 objavil nekaj vtisov iz Ljubljane. Med drugim tudi sledeče: »Ljubljana vedno bolj dobiva velikomestni značaj. Saj ima pa tudi mojstra, ki skrbi za njen podvig in pomladitev, s kakršnim se vele-mesta svetovnega glasu ne morejo ponašati. To je arhitekt Jožef Plečnik, ki noč in dan snuje nove drzne načrte za moderniziranje naše prestolnice, ki katerim je najbolje reči Amen... Šele zgodovina bo dostojno cenila njegovo umetniško dela ki jih bo Ljubljana tako polna. Takrat, če bodo ljudje molčali, bodo kamni govorili.

Kaj pravite, gospod urednik, ali niso te besede važne danes, ko se odloča o spomeniku kralja Aleksandra v Ljubljani?

božje zapovedi. Ljudem naj bi se vzbudila zavest, kakšni so tisti, ki so »pobožni«. Toda tisti, ki je to pisal, naj ve, da ne more biti ne resnično pobožen, ne bogaboječ, da sploh ne more biti človek pravega krščanskega duha in življenja, kdor nima v sebi poglavne krščanske čednosti, ljubezni, posebej se ljubezni do roditeljev. Če bi »Jutro« to v dobro volji razumelo, bi ne naglašalo »pobožnosti« prizadelega moža, marveč bi bilo popisalo zgolj dogodek, če je bilo to že potrebno. Tako pa se zdi, da je bilo tudi tisto »Jutrova« poročilo narejeno v pomanjkanju krščanske ljubezni.

BOUVIER

VINO V STEKLENICAH

GORNJA RADGONA

— Izredni občni zbor ZZZD preložen. Kakor smo obveščeni, je izredni občni zbor, katerega je sklicala centrala ZZZD za nedeljo, dne 26. februarja ob pol 10 popoldne v dvorani Delavske zbornice, zaradi tehničnih zaprek preložen.

— K članku: Naš knjižni trg je še zelo neurejen v št. 45. »Slovenec«, se je oglasil gospod grafik Stanko Gladnik in nas prosil, da popravimo trditve, da »se prva izdaja njegovega »Krst« pri Savici« dobiva sedaj po 200 do 250 dinarjev, v prav nasprotno trditve, da je namreč

knjiga bila takoj ob izidu razprodana. Zanimanje za to bibliofilsko izdajo »Krst« pa je še vedno veliko ter je knjigo tudi pod roko težko dobiti, nikakor pa ne po navedenih cenah, temveč mnogo dražje. »Prepričan sem, da pisec članka zamenjuje cenejšo izdajo v platnu s pergamentno, kar je vsekakor velika razlika. Pa tudi za cenejšo izdajo dvomim, da bi se prodajala po navedenih cenah. Vse to pa dokazuje, da se slovenski ljubitelji lepih knjig zavedajo njih knjižnih redkosti, ki se iz dneva v dan večja.

— Izpremembo rodniškega imena je dovolila banska uprava dravske banovine Egonu Zwirn, rojenem in pristojnemu v Ormož v pljuškem okraju, v Tome.

Po državi

Letalske zveze s Sarajevom. Letos bo Sarajevo mnogo bolj zvezano z letalskimi progami kakor prejšnja leta, ker se je pokazalo, da je Sarajevo važno prometno središče in je bil tudi promet potnikov v avioni preteklo sezono odličen. »Aeropute« je sklenil, da bo letos vpeljal med Belgradom in Sarajevom dnevno dve zvezi v obe smeri. Ena zveza se bo nadaljevala do Dubrovnika »Aeropute« bo vpeljal tudi letalsko zvezo Sarajeva z Zagrebom in Splitom, vendar ne vsak dan, ampak samo trikrat na teden. Zagrebški in sarajevski listi se sedaj zavzemajo za to, da bi avion na progi Zagreb-Sarajevo vozil vsak dan. Lansko število potnikov ne more biti merilo za zmanjšanje prometa, ker se je lani zračni promet zelo pozno začel in pa ker je bil lani šele prvič uveden. Ljudje se morajo na zračni promet šele privaditi. To se bo pa zgodilo, če bo vojni red za potnike ugoden.

Zopet neuspešna licitacija v Splitu. Na ravnanjeletu za morski promet v Splitu je bila pretekli četrtek licitacija za gradnjo obrežja v Dobruku in Šibeniku. Preračunska vsota znaša 10 milijonov in 631.475 dinarjev. Tudi ta licitacija ni uspešna. Za licitacijo se je prijavilo sedem podjetnikov, ki so vsi položili kavojo, ponudbo sta pa izročili samo dve podjetji, med njima »Preuzimatec« iz Belgrada. Domači podjetniki niso izročili svojih ponudb zato, ker so cene preizkušile in ker za »Preuzimatec« iz Belgrada stoji neka danska tvrdka.

Graditelj bosanske železnice umrl. V Sarajevu je umrl v 85. letu starosti nadgeomter in graditelj Josef Regler, graditelj bosanske železnice. Prišel je v Bosno l. 1879, takoj po okupaciji. Bil je zaposlen pri graditvi skoraj vseh bosanskih železniških prog. Pod njegovim vodstvom sta bili zgrajeni: progi Brod-Zenica in Mostar-Dubrovnik. Njegova hči Hela je znana umetnica na violini in živi v Dubrovniku.

Nad 1000 primerov malarije v Slavonskem Brodu. Zdravstveno stanje v Slavonskem Brodu je bilo v preteklem letu precej slabo. Brod je pač industrijsko mesto in ima veliko pogojev za razne bolezni. Posebno na periferiji mesta so stanovanja zelo nezdruživa in vlažna. Za odprto tuberkulozo je bilo preteklo leto bolnih nad sto oseb, umrlo pa jih je 26. Za malarijo je bilo bolnih 1063 oseb. Mestni fizikar je na razne načine skušal omejiti to nevarno bolezen, pa ni imel dosti uspeha. Za spolnimi boleznimi se je zdravilo 10.285 oseb. Brod, ki ima toliko delavstva, še danes nima protituberkuloznega dispanzerja in tudi ne zdravstvenega doma.

Iznašel zmes, ki nadomešča smodnik. Mi-zarski pomočnik Nikola Ivič, ki je pred nekaj leti prišel v Sarajevo, se peča z iznajdbo, ki bi mogla biti zelo važna, če bi se uresničila. Ivič se je posrečilo sestaviti zmes, ki bi mogla nadomestiti smodnik. Ta zmes je zelo poceni. Res zaenkrat v taki sestavi še ne bi mogla nadomestiti smodnika, vsaj deloma bi ga pa nadomestila. Ivič je pri poizkusu ustrelil iz samokresa, nabasane s samim smodnikom, na gotovo razdaljo v debelo desko, nato pa natančno zmeril, kako globoko se je strel zaril v desko. Nato je ustrelil drugi topot je bil samokres nabas s tremi četrtinami njegove zmesi in eno četrtino smodnika. Ustrelil je z iste razdalje v desko s prav enakim uspehom kakor pri prvem strelu. Ivič se je te dni obrnil na mero-dajne činitele s prošnjo, da mu omogočijo, da svojo iznajdbo uresniči.

V kuhni tekmujejo. V Zagrebu imajo te dni mednarodno tekmovalje v kuhni. V četrtek so tekmovalce madžarske gospodnje, ki so prav dobro odrezale. Tekmovalo je šest Madžark in ena je skuhala obed v 26 minutah.

Za opijem tobak. Včeraj smo poročali, da so v Zagrebu aretirali nekaj oseb zaradi tihotapstva opija. Sedaj je pa zagrebška policija aretirala

— Pevske koncerte je imel letos na Holandskem naš rojak g. Lukman in se sedaj vrača v Berlin, kjer v zadnjem času stalno biva.

— Preveč vplavana vozna bo povrnjena. Od 1. januarja 1939 vrača oblastna železniška direkcija preveč ubrane vozne iz potniškega, prtljažnega in robnega tuzemskega prometa in stranske pristojbine naših železnic tudi iz mednarodnega prometa. Zahteve za povračila obenem s potrebnimi listinami se naj pošljejo tisti oblasti železniški direkciji (komercialnemu oddelku), kateri pripada postaja, ki je znesek ubrala.

— Obsojen zaradi požiga iz malomarnosti. Samski ključavničar Ciril Masterle je v noči od 3. na 4. decembra lani zaspal v Drešakovi dvorani na Hrušici pri Jesenicah. V rokah je držal gorčo cigareto. Cigareta je med njegovim spanjem padla v slamo, ki se je vnela in se je ogenj razširil tako, da so gorele tudi deske. Bila je nevarnost, da se zažgo še bližnje drvarnice in bi se nato požar razvzel še na stanovanjsko hišo, ki jo cenijo na 100.000 din in je last sekcije za vzdrževanje železniške proge na Jesenicah. Državno tožilstvo v Ljubljani je Masterla obtožilo prestopka požiga iz malomarnosti po § 190/I k. z., ker je s tem spravil v nevarnost tujo imovino v velikem obsegu. Masterle je bil včeraj pred okroglim sodiščem ljubljanskim obsojen na 480 dni denarne kazni, v primeru neizterljivosti pa na 8 dni zapore.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

— Darovi za bolniški sklad Društva slovenskih likovnih umetnikov. (II. izkaz.) Od 20. januarja do 19. februarja je prejel Društvo slovenskih likovnih umetnikov za svojo bolniški sklad sledeče darove: 300 din: Tekst. tov. Beer, Hribernik & Co. družba z o. z. v St. Vidu n. L.; po 100 din: Agnola Avgust, Ljubljana; Carmine H., Ljubljana; Čemažar Josip, litografija, Ljubljana; inž. Dukič, grad-bena družba, Ljubljana; Jakl And., Sentjanski premogovnik, Krmelj; dr. Polec Julij, Ljubljana. — Po 50 din: J. Blasnika nasl., univerzitetna tiskarna, Ljubljana; Bonač Jožica, Ljubljana; Cebolin Olga, Ljubljana; Derganc Stane, trgovina z bar-vami, Ljubljana; dr. Hadži, Celje; dr. Ješe L., primarij, Ljubljana; Rupnik Mar., šolski upravitelj v pok., Kamnik; Schiffer Ana, profesor, Ljubljana; dr. Volavšek Josip, zdravnik, Ljubljana. — 40 di-narjev: Barbič Martin, Ljubljana. — Po 30 din: Hribovšek Ivan, dentist, Zagorje ob S., in dr. Ku-šej Rado, univ. prof., Ljubljana — 25 din: Pavlin Jernej, profesor, St. Vid n. L. — Po 20 din: Rojč E., Ljubljana, in Suher Franc, Ljubljana. — Po 10 din: Baich Gjorgje, Ljubljana; Dolenc Josip, krznar, Ljubljana; Hočevar Kuno, gimn. ravna-telj, Ljubljana; Ošredkar Fran, Ljubljana; Pivec Rupert, Ljubljana-Moste, in dr. Suher Edvard, Ljubljana. — Vsem gg. dobrotnicam in dobrotni-kom, ki so pokazali s svojimi darovi svojo posebno simpatijo do slovenskih likovnih umetnikov ter so jih s svojimi darovi podprli za primer boleznj in onemoglosti, izreka društvo svojo najtoplejšo za-hvalo!

dve osebi zaradi tihotapstva tobaka. Pri Stefanu Prndiču so našli vrečo s 54 kg tobaka, pri delavcu Tomacu pa vrečo s 25 kg tobaka. Tomac pravi, da ni vedel, da je nosil tobak. Vrečo mu je dal neki neznanec z naročilom, naj jo nese v neko ulico na Trešnjevki. Prndiča in Tomaca je policija izročila carniškemu oblastem.

V Zagrebu je bilo v 10 dneh aretiranih 500 oseb. Zagrebška policija je priredila racijo po zagrebških ulicah, ki je trajala deset dni. Uspeh racije je bil prav dober. Skupno je bilo aretiranih 500 oseb, med njimi precej kriminalnih tipov.

V samoobrambi ubil napadalec. Pred osje-škim okrognim sodiščem je bila razprava proti zo-botehniku Gustavu Suku, ki je dne 8. januarja s samokresom ustrelil delavca Franca Boneckerja-Matančevića. Bila sta že dve leti sprta med seboj Bonecker je večkrat grozil Suku, da bo obračunal z njim. Ugodnega večera sta bila oba v neki re-stavraciji. Okrog 11 je odšel Suk s svojim očedom proti domu. Še pred njima pa so zapustili restav-racijo Suk in dva njegova tovariša, ki so v neki ulici čakali na Suka in njegovega očeta. Bonecker je zgrabil Suka za prsa, istočasno je njegov tovariš navalil na očeta, ki je začel klicati na pomoč. Pre-rivali so se sem pa tja. Suk je potegnil samokres in dvakrat ustrelil. Zadel je Boneckerja, ki se je mrtev zgrudil na tla. Na razpravi so pričee vse na-vedbe Suka potrdile, nakar ga je sodišče oprostilo.

Na policijskega stražnika je streljal. Iz Kri-ževeev poročajo: Policijski stražnik Stefan Petrač se je jutraj okrog petih vračal iz službe domov v vas Pesek. Še blizu vasi je srečal dva moža, ki sta nosila polna nahrbtnika. Vprašal ju je, kaj nosita, za odgovor pa je eden vzel revolver in dvakrat usrelil v stražnika, ki je bil zadet v roko in nogo. K sreči krogla ni zadela kosti. Oba sta nato pobegnila.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes in jutri ob 8 dva vefilma

Zadnji dnevi Pompejev

Beli tiger

— Ker so je prisilili k ženitvi, se je zastrupila. V Popovcu pri Varaždinu je 21-letna žena Bara Horvat izpila desetinko litra octove kisline in kmalu nato umrla. Bara se je 18. januarja letos poročila s Petrom Horvatom proti svoji volji. K poroki sta jo prisilila oče in mati. Že takrat je rekla, da ne bo dolgo živela. Te dni je šla v tr-govino, kjer je poleg drugega kupila tudi deseti-nko litra octove kisline. Ko je prišla domov, je šla takoj v drugo sobo in tam izpila kislinu. Čez nekaj ur je umrla. Ko je njen mož Peter zvedel, kaj se je zgodilo, se je hotel obesiti, pa so mu domači na pravočasno preprečili.

Med sviranjem godbe izbil svojemu sinu oko. V Zastinju pri Karlovcu so imeli svatovanje, ki se ga je udeležil tudi Pero Matešič. Razpoloženje je bilo imenitno. Godba in vino sta storila svoje. Matešič, ki je bil že precej okajen, je vzel v roko pištolo in začel od veselja z njo mahati po zraku. Naenkrat je pištola počila in strel je zadell v glavo Matešičevega 13-letnega sina Petrička ter mu izbil desno oko. Petrička so prepeljali v bolnišnico, očeta pa zaprli. Zagovarja se, da je bil popolnoma pijan in da se eploh ne spominja, da bi streljal.

Gozdni čuvaj najden v potoku pod ledom. Pred nekaj dnevi so pogrešili Ilija Dragiča, mlade-ga gozdnega čuvaja iz Jasenovca. Sporočili so to orožnikom, ki so ga takoj začeli iskati. Po več-dnevnem napornem iskanju so ga našli v potoku pod ledom, in sicer stoječega. Pri njem so našli vse lovsko potrebščine, pod nogami pa dve iz-streljeni patroni. Sodiijo, da je Dragič stal na ledu in streljal najbrž na kakšno ptico, pri tem pa se je pod njim led udril in nesrečnež je zdrknil pod

Ljubljana, 24. februarja

Gledališče

Drama: Petek, 24. febr. ob 15: Brezov gaj. Di-jaska predstava. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol. — Ob 20 gostuje Drama v Ptiju: Hollywood. — Sobota, 25. febr.: Hollywood. Izven. Znižane cene. — Nedelja, 26. febr. ob 15: Pikica in Tonček. Mladinska predstava. Znižane cene. — Ob 20: Potovanje v Benetke. Izven. Znižane cene.

Opera: Petek, 24. febr.: Zaprti. — Sobota, 25. febr.: Ero z onega sveta. Red B. — Nedelja, 26. febr. ob 15: Gejša. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. — Ob 20: Jesenski manevri. Izven. Znižane cene.

Radio Ljubljana

Petek, 24. febr.: 11 Solska ura: Korsika in Tu-nis, potopisne slike iz osebnih doživetij, dialog. Vodi g. Niko Pirnat — 12 Po naših logih in gajih (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.20 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Na-povedi — 13.20 Opoldanski koncert Radijskega orkestra — 14 Napovedi — 18 Zenska ura: Delo knetske gospodinje v zimskih mesecih (ga. Franja Brodar) — 18.20 Šramli igrajo (plošče) — 18.40 Francoščina (g.dr. Stanko Lehen) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zanimivosti — 20 Vesele zvoki, igra Radijski orkester — 21.10 Sonata: predavanje g. Srečko Kopore, klavir, gđ. Herta Seifert — 22 Napovedi, poročila — 22.30 Angleške plošče.

Drugi programi

Petek, 24. februarja: Belgrad: 20 Zagreb — Shakespearjev »Beneški trgovec« — 22.15 Sodoba-na gl. — Zagreb: 20 Grečianinov godalni kvartet — 20.25 Asičeve skladbe — 22.20 Plesna gl. — Pra-ga: 19.25 Pisan konc — 20.30 Violina — 21.15 Ork. konc. — Sofija: 19.30 Verdijeva opera »Aida« — Varšava: 19 Zab gl. — 21 Zbor — 21.15 Filh. konc. — Budimpešta: 19.30 Opera — 23 Cig. ork. Trst-Milan: 17.15 Plesna gl. — 21 Simf. konc. — Rim-Bari: 21 Opereta — Dunaj: 20.10 Kriminalna igra — 20.40 Vesela glasba. — Berlin: 21.10 Film-ske melodije. — Königsberg: 20.10 Loveki večer. Lipsko: 20.10 Opera »Turandot«. — Köln: 20.10 Voljaški večer — 76 Švicarski večer — Frankfurt: 20.15 Vesel planiski večer. — Stuttgart: 20.10 Operetni konc. — 21 Haydnov ciklus.

Prireditve in zabave

Drevi igra glavni pianist Aleksander Borov-ski evoj klavirski koncert v veliki Filharmonični dvorani. Borovski je že nekaj let zaporedoma v Ljubljani izredno spoštovan in visoko cenjen klavirski umetnik, kar dokazuje vedno večji obisk njegovih klavirskih večerov. Ponovno vabimo a nocojšnji koncert, ki se bo začel točno ob 20 v veliki Filharmonični dvorani. Vstopnice v knji-garni Glasbene Matice. Prenosa po Radiu ne bo!

Predavanja

Prosvetno društvo Moste - Ljubljana Drevi ob 8 v Domu sklopično predavanje g. dr. Lenčka o blagopokojem papežu Piju XI. V kritje stroškov vstopnina 1 in 2 din.

Predavanje Prirodoslovnega društva. »O cenj električne energije« bo predaval v torek 28. febr. v Mineraloški predavalnici univerze g. inž. Drago Matanovič. Začetek ob 18.15.

Salezijanska Prosveta vabi članstvo in prija-telje na predavanje ravnatelja g. dr. Tomca o Poljski. Pričetek drevi ob 8 zvečer v novi dvo-rani Mladinskega doma.

Naše dijaštvo

Akademiki - Dančarji! Drevi ob 7 bo pre-daval v lokalni »Danice« g. glavni urednik dr. Iv. Ahčin o Českoslovaški. Pridite polnoštevilno! Čla-ni bratskih akademskih društev vabljeni!

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20; mr. Murmayer, Sv. Petra cesta 78.

led in utonil. Ker pa pri njem niso našli puške, oblasti sumijo, da ni izključen zločin.

* Na železniškem tiru je zaspal blizu Zagreba delavec Ivan Sulc. Vračal se je pijan z maskarade in legel na tračnice. Kmalu je privozil vlak, ki mu je odrezal obe nogi v bedrih.

Anekdota

Neke jeseni še pred svetovno vojno so bile na Moravskem velike vaje avstrijske vojske. Po cesti je jezdil poveljnik ene vojne stranke general Konrad Hötendorf z večjo skupino generalštabnih častnikov. Častniki so med potjo dohiteli in pre-hiteli čredo volov, ki se je lepo pomikala po cesti. Živina je ostala mirna, ko so jo prehiteli častniki, le en vol se je splasil, zdiral naprej ter se po-mešal med častniške konje. Generalov pobočnik se je začel na ves glas smejati. Hötendorf ga je vprašal, čemu se smeje. Pobočnik pa mu je od-govoril:

»To je gotovo prvi vol, ki je brez protekcije prišel v generalni štab.«

»Pazi, žena, da ne padeš v prtiličje, tam so sedeži po 80 dinarjev.«

Ljubljana

Veliko zborovanje rejcev malih živali

V Ljubljani je bil te dni tretji redni občni zbor Zveze društev rejcev malih živali in sicer v lovski dvorani hotela Miklič. Občni zbor je vodil znani rejec in organizator rejskega gibanja v Sloveniji g. Alfonz Inkret, šolski upravitelj iz Senkovega turna. Pozdravil je 80 navzočih delegatov, ki so zastopali 31 rejskih organizacij, dalje zastopnika ministrstva in banovine g. ing. Ant. Greifa, zastopnika vel. odd. banske uprave svetnika Viktorja De Gleria, zastopnika okr. nač. inž. Mastena, zastopnika bakteriološkega zavoda dr. Janka Korana, zastopnika kmetijske zbornice inž. Suhadolca, zastopnika velesejma g. Franceta ter zastopnike raznih klubov, ki se bavijo z vzgojo malih živali. Poslane so bile vdanostne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru II. in ministru za kmetijstvo inž. Nikoli Bešliču ter pozdravi banu dr. Natlačenju, županu dr. Adlešiču, Glavni zvezi v Belgradu in rejskim zvezam v inozemstvu.

G. Alfonz Inkret je podal tudi tajniško poročilo. Delovanje društva je bilo kljub raznim oviram prav uspešno. V zadnjih petih letih je bilo ustanovljenih 35 rejskih organizacij z nad 2000 člani, v pripravi pa je še 17 novih društev. Društvo je priredilo mnogo razstav, predavanj, tečajev, zborovanj, rejskih izletov, radijskih predavanj itd. Ustanovljen je bil en rejski dom. Vseh pet let je izhajal list »Rejec«. Izšla sta dva zvezka rejske knjižnice ter nešteto tiskovin z navodili o reji malih živali. Med rejce je bilo razdeljenih več tisoč plemenskih živali ter nad 4000 plemenskih jajc.

1 Postne pridige v stolnici. Kakor lansko leto bo tudi letos imel postne pridige v stolnici prevzvišeni gospod škof dr. Gregorij Rožman. Pridige bodo vsak petek zvečer ob pol osmih. Pred pridigo bodo ob ¼ na 7 litanije z blagoslovom, nato križev pot s petjem, nato postna pridiga. Vernike najljubneje vabimo, da se postnih govorov svojega nadpastirja radi udeležujejo. Prosimo vernike, da pridejo že k pobožnosti pred pridigo in posebno s pobožnostjo sv. križnega pota svoje duše za globoka premišljevanja pripravijo.

— **Prva postna pridiga** Prevziščenega bo danes zvečer.

1 Ob prvi obletnici smrti pokojnega kanonika dr. Mihaela Opeka, se bodo v soboto 25. febr. darovale vse svele mase, ki bodo ta dan v stolnici, za pokoj njegovi duši. Ko je bil blagi pokojnik še živ, je bil hvaležen za vsako mu izkazano uslugo, gotovo bo tudi zdaj za molitve svojih cenjenih prijateljev in nekdanih poslušalcev.

1 Zvočni film »Mladinski dnevi v Ljubljani, I. del, ki bo prvič predvajan danes ob 8 zvečer v veliki dvorani Uniona, je prvi slovenski zvočni film, delo, pri katerem so sodelovali domači, slovenski strokovnjaki. Dolg je 350 m in vsebuje najlepše prizore z mladinskega tabora. Ne samo, da so slike podane z izredno dovršenostjo in jasnostjo, tudi glasovni posnetki so povzeli s tako natančnostjo, da se moramo naravnost čuditi, kako je bilo mogoče z lastno domačo aparaturo in v domačih delavnicah tako delo izvršiti. Film je res odlično delo domače proizvodnje. Današnji prosvetni večer bo zapisan s svetlimi črkami na našem prosvetnem polju. — Na sporedu je tudi predavanje g. msgr. V. Steška: Zgodovina ljubljanskih škofov v besedi in sliki. Cenjeno občinstvo, zlasti člani članice FO in Dekliški krožkov, vljudo vabimo, da si v predprodaji nabavijo vstopnice.

— **Proti trdi stolici in zlati žili, združeni z navalom krci, utripanjem srca in glavobolom je naravna »Franz-Josefova«** grenka voda že od davnine preizkušena domače sredstvo. Prava »Franz-Josefova« voda mlo učinkuje in sigurno odvarja, a vrhu tega tudi v zastarelih slučajih ne odreče.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

1 Občinska seja. Danes bo ob petih popoldne redna seja ljubljanskega občinskega sveta. Najvažnejše točke je poročila finančnega odbora o računski zaključek za leto 1936-1937, najetje 3 milijonskega posojila za gradnjo delavske kolonije za Bežigradom in odobritev pogodbe o prevzemu poslovanja Trgovalne akademije. Dalje so na vrti predlogi o raznih spremembah zemljišč, ugovori in tekoče zadeve. Poročilo gradbenega odbora vsebuje predvsem razne predloge o parcelacijah in pa predlog o programu za izdelavo regulacijskega načrta za mesto Ljubljano. Sledijo poročila drugih odborov, nato pa bo tajna, seja, ki bo obravnavala predvsem personalne zadeve.

1 Posedna sprememba. Semraje Franja iz Tomačevega in Fran Trumpej, stanujoč v Lipičevi ulici št. 2, sta kupila od Viktorja in Antonije Karba hišo št. 19 v Tovarniški ulici za 108.000 din. Hiša spada pod vl. št. 523 k. o. Udmat.

1 Predavanje za rezervne častnike. V nedeljo 26. februarja t. l. ob 10 popoldne bo na dvorišču vojašnice 16 artilerijskega polka zanimivo poučno predavanje, na katero so vabljeni vsi rezervni častniki tukajšnje garnizije. S seboj naj prinesejo častniške legitimacije. Vhod pri glavnih vratih, Tyrševa cesta.

Blagajniško poročilo je podal g. Franc Černe, poročilo nadzorstva pa g. Franc Nachtigall. Na njegov predlog je bila razrešnica odboru soglasno sprejeta. Prečitana so bila nova in že odobrena pravila.

Za predsednika Zveze je bil pri volitvah soglasno izvoljen priznani rejec dr. Andrej Jenko iz Vevč, za podpredsednika Bogomil Dervovšek iz Litijske, za urednika Alfonz Inkret iz Senkovega turna, za blagajnika Rudolf Kamnikar iz Trbovelj in za gospodarja Bogomir Hann iz Ljubljane ter zastopniki včlanjenih rejskih organizacij. Članarina ostane ista kakor sedaj.

Nato je predaval inž. Anton Greif, ki ga je banska uprava poslala v Leipzig na peto vsedržavno nemško razstavo. Tam je zastopal inž. Greif tudi Zvezo društev rejcev malih živali, ki je bila na razstavo povabljena. V svojem predavanju je povedal inž. Greif svoje vtise s te razstave, ki je bila prav zanimiva. Opisal je načelno gospodarstvo Nemčije v pogledu reje malih živali, kjer drže vse niti delovanja vrhovnega vodstva oblasti, ki žrtvujejo ogromne vsote za napredek v tej smeri. Po tem zgledu želi uvesti naša banovina pri nas načrtno rejo malih živali.

Po predavanju g. referenta se je razvila precej obširna debata o načinu izvajanja načrta, ki ga je predložil predavatelj. Končno je bila o tej zadevi sprejeta posebna resolucija, ki jo Zveza predložiла banski upravi.

Za 60.000 din strupov in sredstev za desinfekcije in desinfekcije bo mestni fizikat ljublj. porabil prihodnje leto v boju proti nalezljivim boleznim in mrčesu. Dabava 600 kg formalina, 170 kg krezola, 100 kg amoniaka, 450 kg spirita in 150 kg etrupa bo razpisana v sobotnem »Služb. listu. Velik del stroškov za razkuževanje stanovanj, šol itd. po nalezljivih boleznih mora nositi sama mestna občina in tudi velik del stroškov za pokončevanje mrčesa plača občina sama in je v ta namen v proračunu 10.000 din za razstetičenje stanovanj manj premožnega prebivalstva. Mestni desinfekcijski zavod pa ključno tudi razni trgovci, kakor n. pr. z gobami in zelišči, če se v njih zaredi mrčes, zlasti pa zasebne stranke, da občina dobi velik del stroškov za razkuževalna in desinfekcijska sredstva spet nazaj. Naša javnost še mnogo premalo pozna koristi tega mestnega zavoda ter bi se ga lahko prav koristno posluževala v najrazličnejših primerih, saj Ljubljanci izdajo prav velike vsote za nezanosljiva sredstva proti mrčesu, mestni desinfekcijski zavod

Maribor

Tlakovanje ceste Maribor-Košaki

450 vagonov granitnih kock bo treba za 3¼ km dolgo cesto

Letos se bo končno uredila državna cesta Maribor—Št. Ilj. Tlakoval se bo zadnji del te ceste v dolžini 3 in tritret kilometra od odtoka lenarške ceste do Maribora. Kakor smo svojčasno že poročali, da ta dela, za katera je določen in že odobren kredit 4 milijone dinarjev, izvršila tvrdka Adolf in Ernst Ehrlich v Zagrebu, ki je bila na licitaciji najnižja ponudnica. Ta tvrdka ima lastne velike kamnolome za izdelovanje granitnega tlaka v Recenaku pri Ribnici na Pohorju ter v Česlaku pri Konjicah, dobila pa bo tlakovalni material tudi iz drugih pohorskih granitlomov, tako iz Slovenjgradca in iz Ribnice. Saj bo treba za tlakovanje ni manj kot 450 vagonov granitnih kock. Tlakovalni material tvrdka že dovaža, ker pa ga ne more odlagati na terenu zaradi preozke ceste, ga spravlja začasno na obširnih skladiščnih prostorih tvrde Rakuš ob Aleksandrovi cesti. Od tu bodo potem

material dovažali na cesto sproti, kolikor ga potrebujejo. Tlakovanje se bo začelo v smeri od Pesnice proti Mariboru, ker ima tam del ceste že utrjeno podlago, tako da bo treba popraviti samo vrtnice. Od košaške opekarne do mestne meje pa bo treba cestnice še utrditi in zvaljati. Cesta se bo tlakovala v širini 7 in pol metra — in sicer v širini šest metrov z granitnimi kockami, ob vsaki strani pa pride še 75 cm širok rob iz kamna v betonu z gladko površino. V načrtu je bila prvotno tudi zgraditev 2 metra široke asfaltilirane kolesarske steze, ministrstvo pa je to stezo črtalo iz načrta. Za kolesarsko stezo je res škoda, ker je promet s kolesi zlasti do odtoka lenarške ceste ogromen. Tlakovalna dela se bodo začela takoj, ko nastopi trajno ugodno vreme, skoraj gotovo že z začetkom prihodnjega meseca. Končana pa bodo še letošnjo jesen.

m Hutterjev blok bodo začeli letos graditi? Kakor znano, je kupil mariborski tovarnar g. J. Hutter pred leti veliko stavbišče od Unionske pivovarne, ki leži med Razlagovo, Prešernovo, Maistrovo in Ciril-Metodovo ulico. Je to eno najlepših stavbišč za stanovanjske zgradbe v Mariboru. Lastnik namerava letos razpisati jugoslovanski natečaj za zavidavo tega bloka. Celotna zavidava bi stala približno 15 milijonov din.

m Jubilej Anice Mitrovič. V kratkem bo tudi v Mariboru proslavila svoj 25-letni umetniški jubilej primadona zagrebške opere gospa Anica Mitrovič, ki je toliko let delovala v Mariboru. Gostovala bo kot Amneris v Aidi.

m Občni zbor mariborske gasilske čete bo drevi ob 19.30 v dvorani Gasilskega doma na Koroški cesti 12.

m Regulacija Ločnice in Bistrice. V Slovenski Bistrici se stikata potoka Ločnica in Bistrica, ki povzročata velike poplave ter delata hudo škodo obrežnim posestnikom. Regulacija teh potokov je postala sedaj aktualna, le da je zaenkrat kredit 80.000 din. ki je v te svrhe določen, prenizek. Projekt za regulacijo je odobren, deloma se je vršila že politična komisija ter se je ustanovila tudi že vodna zadruga.

m Zetev smrti. V bolnišnici je umrl v starosti 27 let učitelj Anton Breko iz Konjic. — Na Betnavski cesti 35 je pokosila smrt 62-letnega posestnika Pavla Pivka. — V Slovenski ulici 40 je umrl 65 letni Josip Hallecker. Naj počivajo v miru.

m Rekrutni spisek v Maribor pristojnih mladencev rojstnega letnika 1919, je izgotovljen ter je razgrnjen na vpogled družinski poglavarjem v sobi št. 3. na mestnem vojaškem uradu od 1. do 15. marca. V tem času imajo družinski poglavarji pravico pregledati vpisano družinsko stanje rekrutov ter postaviti morebitne spremembe predloge, ki jih je treba podkrepiti z dokaznimi listinami. Po tem roku pogled v rekrutni spisek ne bo več dovoljen.

m Niti mariborskih tihotapev segajo do Zagreba. Krav obračun, o katerem smo pred nekaj dnevi poročali, da se je odigral med tihotapei na Jančevi gori, je razkrinjal veliko tihotapsko družbo, ki je imela svoje glavno torišče v Zagrebu, kjer je imela celo skladišče tihotapske robe. Tej družbi so pripadali tihotapei Jože Čepe, L. Polajžar in J. Babšek, ki so spravljali čez mejo iz Nemčije saharin, vžigalnice in igralne karte ter so potem blago z avtomobilom vozili v Zagreb. Na Kustožiji v Zagrebu so imeli skladišče v neki gostilni. Ko so orožniki Čepeja in Polajžarja aretirali zaradi napada na Viljema Rozmana, so odkrili tudi zagrebško skladišče. Orožniki iz Selnice so se podali z avtomobilom v Zagreb ter so v dotični gostilni našli 300 vžigalnic, 50 zavojev igralnih kart ter velike količine saharina.

m Nesreča. V Kamnici se je nevarno ponesrečil 25-letni hlapec Franc Dobač. Splašili so se mu konji pred nekim avtomobilom, pa se je prevrnil voz ter Dobačja pritisnil ob drevo. Dobil je nevarne notranje poškodbe ter ima zlomljeno desno nogo.

m S podstrešja je padel 16-letni mehaniški vajenec Ernest Jereb iz Studencev ter si zlomil desno roko.

m 19 vlomov je že priznal. Na policiji še vedno zasušujejo drznega vlomilca v mariborska podstrešja Josipa Poša. Vlomilec je postal sedaj zelo zgovoren ter priznava en vlom za drugim. Do sedaj je priznal že 19 vlomov. Policija je tudi odkrila njegovo skrivališče ukradenega blaga. Če kovecne razne obleke, čevlje, perila in razne drobnarije so že nanosili na policijo, kjer se sedaj to blago sortira, vlomilec pa razlaga, kje je bilo kaj ukradeno.

m Na pustni torek se je tako napil, da se je smrtno ponesrečil. 68-letni občinski revež, ki slovi

Pogled na množico ob tekmah v smuških skokih v Zakopanem.

koj prijatelj dobre kapljice, Franc Krojs iz Reke pri Hočah, je na praznik norcev po Hočah hudo popival, proti večeru pa odšel na Pohorje k nekemu posestniku, od katerega je zahteval, da mu za »fajšing« da piti. Ker mu vina niso hoteli dati, se je v temi zopet podal na pot proti domu. Hodi je ob robu nad globoko zasekano cesto. Ker je bil močno vinjen, ga je zanašalo in je zato malo postrani stopil. Padel je dva metra globoko na cesto in z glavo tako nesrečno priletel na velik kamen, da si je zlomil tilnik. Drugi dan so ga našli mrtvega in vsega okrvajenega.

Gledališče

Petek, 24. februarja: Zaprti.
Sobota, 25. febr. ob 20: »Prodana nevesta«. Premiera. Red C.
Nedelja, 26. febr. ob 15: »Pokojnike. Zadnjič. Globoko znižane cene. Ob 20: »Prodana nevesta«.

Celje

e f Barbara Borlak. V Razlagovi ulici 11 je v četrtek jutraj izdihnila po kratki bolezni, previdena s sv. zakramenti, v 66. letu starosti, soproga industrialca v Celju ga. Borlak Barbara, roj. Južap. — Pogreb drage pokojnice bo jutri, v soboto, ob 4 popoldne iz hiše žalosti na okoliško pokopališče v Celju. Sv. maša za pokojno bo v ponedeljek ob 7 zjutraj v opatijski cerkvi sv. Danijela. Naj v miru počiva! Žalujočem naše iskreno sožalje!

e Celjska mestna občina bo dne 28. februarja t. l. oddajala v najem zemljišča — njive in travnike — ob 8 zjutraj pri okoliškem pokopališču, ob 10 pri mestnem pokopališču, ob 2 popoldne na bivšem Rajerjevem posestvu, ob 4 popoldne na Spodnjem Lanovšu. Najemnina, je plačljiva takoj po dražbi.

e Občinski proračun občine Velika Pirešica izkazuje 133.324 din izdatkov in prav toliko dohodkov. Celotni proračun je proti lanskemu za 5.669 din večji, kljub temu pa se bodo občinske doklade znižale za 8 odstotkov.

e Potreba nove avtobusne zveze s Celjem. Mestno avtobusno podjetje je v začetku ustanavljanja voznega parka po Savinski dolini vpejalo tudi avtobusno vožnjo in zvezo med Celjem, Veliko Pirešico in Velenjem. To pa je bilo kmalu ukinjeno. Kakor smo zvedeli, je v teku akcija, da se ta avtobusna zveza zopet obnovi. Ljudje se morajo posluževati sedaj le železnice, ki pa je od mnogih krajev zelo oddaljena. Avtobusna proga naj bi tekla iz Celja na Babno, Medlog, Gorico, Zalog, Veliko Pirešico, Crnovo, Št. Janž, Velenje in Šoštanj ter nazaj.

e Lepi in topli dnevi so oživel poseben vinogradnik in sadjereje. Vinogradniki že režejo trte, sadjarji pa so pridni pri delu v sadovnjakih, kjer se delo lahko pred ponadajo opravi.

e Na pepelnico je bil na Teharjih pri Celju sejem, ki je bil dobro obiskan. Tudi kupčija je bila še precej dobra. Cena živini je od zadnjega sejma lepo narasla, kar daje živinorejcem upanje, da se bo polagoma zboljšala. Saj tudi ni v nikakem razmerju cena živine in cena mesa. Mesarji tarnajo, kako slabo izhajajo, če pa se pomisli, da zasluži mesar v nekaj urah ali dneh več kakor kmet dolgo vrsto let, ko redi svojo živino, se pa vidi, kdo potem lahko lažje izhaja.

e Voz se je zvrnil nanj. V Šmihelu nad Mozirjem se je pri vožnji drv iz gozda zvrnil voz na 13 letnega posestniškega sina Šumečnika Ivana in mu zlomil desno nogo nad gležnjem.

e V Cinkarni v Celju je pri delu zagrabil stroj za desno roko 56 letnega delavca Pakiča Ivana iz Celja in mu jo zmečkal v zapustju.

e Kreditna zadruga drž. uslužbencev, r. z. z o. z. v Celju ima svoj 7. redni občni zbor v soboto, 25. februarja, ob 3 zvečer v mali dvorani Celjske posojilnice (Narodni dom).

e Lovsko društvo bo imelo v soboto, 25. t. m. zvečer v mali dvorani Celjskega doma svoj redni občni zbor, nato pa družabni večer s pestrnim sporedom.

Brežice

Prijazno mestec Brežice je bilo deležno številnega obiska severnih borcev. Bil je namreč občni zbor krajevne organizacije Legije koroških borcev, to je organizacije onih, ki so pred dvajsetimi leti branili severno mejo. Občnemu zboru je prisostvovalo okrog 200 članov, ki so z veliko pozornostjo sledili poročilu zastopnika glavnega odbora, podpredsednika tov. Marušiča. Želja vseh borcev je, da se jih domovina vsaj ob dvajsetletnici, ko so v silnem poletu zasedli Celovec, spomni s primernim priznanjem ter jim s tem dokaže, da ve ceniti njihove takratne napore, trpljenje in žrtve. Prvi upravni odbor vodi tov. Vinko Bavec, fotograf in koroški invalid s tajnikom tov. Lukežem in nadzornim odborom pod vodstvom tov. dr. Drnovška.

Novo mesto

Dne 28. februarja ob 11. uri popoldne bo prodana na okrajnem sodišču, soba št. 35, hiša št. 3 na Bregu. Cenjena je na 40.658 din, najnižji ponudek 30.000 din, potrebna kavicja pri dražbi 4063,80 din.

Pomlađ na Jadranu

Abbazia

ELEGANTNO SPOMLADANSKO LETOVIŠČE
VELIKI VELIKONOČNI TEDEN

Laurana

GOLF

Brioni

Otok sonca — Polo, golf — Kopališče z ogreto morskovo vodo!

Grado, Lignano, Lussinpiccolo - Lussingrande, Portorose, Sistiana: Kopanje od maja do oktobra

Izleti v čudovito

GROTTE DI POSTUMIA (Postojnska jama)

50 km od

TRSTA

KULTURNI OBZORNIK

Ob italijansko-slovenskih kulturnih stikih

Razstava Černigoj—Čara

Ze desetletja sem se na velikem forumu svetovne umetnosti ne misli več tako prevratno kot prva leta po svetovni vojni. Na obzorju je novi klasicizem, ki pa je, čista v skladu z zakoni zgodovinskega razvoja, po svoji obliki od vseh prejšnjih povsem različen. V načelu gre prav za prav le na zopetno naslonitev na staro umetnost, toda sedaj ne na klasično antiko, marveč je izbira dokaj prosta in širokogrudna. Primitivci so šli k časom primitivne umetnosti, drugi pa zopet drugam, kakor je že kdo čutil potrebo in pa notranjo sorodnost.

Kipar Ugo Čara je po časovnem slogu tudi klasicist. Njegovo delo kaže marsikatero znake vpliva stare umetnosti. Poglejmo le »Torzo«. Človeško telo je mišljeno skušnino v bloku, torej je le rahlo razgibano, pregib glave sicer nakazuje rahlo drugo smer gibanja a celotnega trdnega obrisa le ne razbije. Tudi modelacija sama spominja na arhaično plastiko. Množica ploskovnih teles, ki jo sicer razkazuje resnično človeško telo, je omejena le na najnujnejše število, tako da skopa obdelava oblike vzbujajo vtis celotnosti in prvine enostavnosti. Tudi glava upodobljenke po svojem izrazu spominja na te najstarejše vzorce človeškega umetnostnega oblikovanja. Seveda ni to kiparsko delo le posnetek starejših predlogov. V njem leži vsa oblikovna spretnost človeka 20. stoletja in prav ta moderni barbarizem, kateremu stoji na razpolago znanje mnogih kiparskih rodov, je v stanu vnesti v umetnino neko posebno občutje in doživljanje, spremljano ob tej priliki še od časovnega, rekli bi zgodovinskega patiniranega razpoloženja. Ta poteza je za grobi obris Čarajevе umetnosti zlasti za zadnja dela (seveda, v kolikor jih spoznamo na naši razstavi) najznačilnejša. Za osebnostni slog njegove umetnosti, pa je značilna krepka realistična poteza, ki si je poiskala pomočnika v odlični kiparski obliki, ki je, da se izrazim nekoliko svobodneje, skoraj absolutna. V tem oziru je kipar Čara novotaj za naše umetnostno življenje. Skoraj bi človek potrdil teoretična razmotrivanja, ki iščejo v zemljepisni pripadnosti umetnosti zadnje razloge za izoblikovanje umetnostnih prvin. Sever — ploskev, jug — okrogla oblika — in po tem sodeč bi označili tudi Čara za južnjaka. Le pogledimo našo plastiko, kako boječe in negotovo oblikuje predmete do čiste okragline (še le najmlajši so na tem polju prinesli več smisla za obliko) kako jo postavlja v prostor le z ozirom na ploskev in kako se ne more otresti ene razmišljajoče dekorativnosti. Povsem drugi je Čara. Polnost oblike mu je izhodišče za vse ostalo, kar se preko tega položi v umetnostni predmet. Sledeč delom po katalogu, kakor so časovno označena, bi se dalo slediti slogovnemu razvoju v umetnikovem delu za par let nazaj. Zgodnejši je kip: »Danilo«. Upodobljenec izraz temelji na impresionističnem načinu obdelave umetnostnega predmeta. Skupinsko razpade predmet na množico malih ploskev, ki izpostavljene svetlobnemu odru bode v očesu pozivljeno sliko, ki nam tako na neposreden način posreduje notranjo obliko predmeta. Vendar, kar je značilno za nadaljnji razvoj umetnikov, ta notranji izraz predmeta ne vsebuje toliko duhovnih izraznih prvin, kakor so postavili to zahtevali ekspresionisti, marveč je način obdelave predmeta merodajen in ne skrivajoč svojega imena, kajti končni smisel ob tej plastiki je le vtis naturnega predmeta, odkritosrčno podan, prav do naturalistične grdositi. Prav ta volja in pogum, da odkritosrčno tudi nelep (resnično) pripravijo do izraza, je značilna poteza izvirajoča gotovo iz osnovne podlage njegove umetnostne zmožnosti. Vendar pa je impresionistični način obdelave predmeta na tem polju le drugotnega pomena. Prva in najvažnejša je okrogla, polna oblika in ono drugo na njej je le nekako nalepljeno, začasno, da ob prvi priliki napravi prostor čisti

Ugo Čara: Portret gospodične.

Čas št. 5

»Čas«, revija Leonove družbe, letnik XXXIII, št. 5, je izšla ter prinaša zanimivo vsebino. Na uvodnem mestu prinaša razpravo Adriaticusa o tržaskih Slovenceh v davni. Namen članka je znanstveno dokazati, da so Slovenci živeli v Trstu že v davnih vekih, ter da niso le priseljenici 18. ali 19. veka, kakor jih radi predstavljajo tujerodni »znanstveniki«. Na podlagi italijanskih pisateljev utemeljuje avtor, da so prišli Slovenci v Trst in okolico že v 6. in 7. stoletju ter da leži današnji Trst z izjemno nekaj malega prostora okoli sv. Justa na slovenskih tleh. Za okolico je dokazano, da je vsa slovenska, avtor tega članka pa dokazuje, da so tudi v starem mestu živeli že zdavnaj Slovenci. Članek na podlagi znanstvenih virov ugotavlja življenje Slovencev v Trstu že v srednjem veku do l. 1848, ko se začne zavestno narodni boj in vodi v zavestno raznarodovanje, ki se po l. 1926 tudi uzamkni ter se zadnja tretjina slovenskih imen potuji. — Prof. dr. Lambert Erlich podaja pod naslovom »Razvojna teorija« poljudno razlago vprašanj, kakor so: zakaj je svet tak, kakor je? Zakaj šani, kakor so: kakaj je svet tak, kakor je? Zakaj je zemlja in zvezde in osončja taka, kakor so? Zakaj je zemlja

obliki. V tem smislu je izvirna glava »Neznanka« (1937/38). Tod je impresionistični način povsem izginil in je ostala gola, polna oblika. Modelacija je omejena na najmanjšo mero, ves izraz pa izpovedujejo posamezne značilne črte delnih oblik. Neverjetno je, s kakšnim umetnostnim prepričanjem in naposled tudi znanjem je oblikovana ta glava! Za tako delo je pač potrebno neko prirojeno razumevanje za zaključno obliko in seveda, kar je najvažnejše — tudi umetniška zmožnost. In to ima Čara v dobrih meri. V tem smislu so izvršene tudi »Mladenčič s čepico«, »Podoba vrtnarja«, »Mlada Tržčanka« in druge. Nadaljnjo stopnjo razvoja pomeni »Podoba umetnika«. Stroga, zaključena oblika, omejena le na najnujnejšo razrastitev je združena z velikim razumevanjem za material. Les v tem primeru ni ostal le nosilec kiparske volje, marveč tudi neposredni sotovorec umetnostnega izraza. Po svoji zgradbi pomaga umetniku pri oblikovanju in na tak način neverjetno stopnjuje umetnostni izraz predmeta. Podoba in v tem oziru še doslednejša je podoba »Starca«, ki je eno najboljših del na razstavi sploh. V kolikor smo mogli na podlagi razstavljenih del spoznati, je Ugo Čara kipar z velikimi umetniškimi sposobnostmi in mu gre s strani resnične kvalitete prav vse priznanje.

A. Černigoj, umetnostni konvertit, kakor bi ga mogli označiti po njegovi umetnostni usodi, se je to pat predstavljal s prav lepo in značilno umetnostno zbirko. Ko je predlanskim stopil pred našo javnost kot umetnik, ki mu bo poslej narava za vzornico in učiteljico, je v drugi nekam literarni (toda našemu času zelo odgovarjajoče) prelomil a svetom umetnosti. Toda, kar je za nas važno: Ena in pol številke »tanka« je tako kakor vsako človeško dejanje in nehanje zapadlo preteklosti in jasna črta, ki jo je pod »pasatizem« potegnili Černigoj, nam ga kot človeka in umetnika prav simpatično približa.

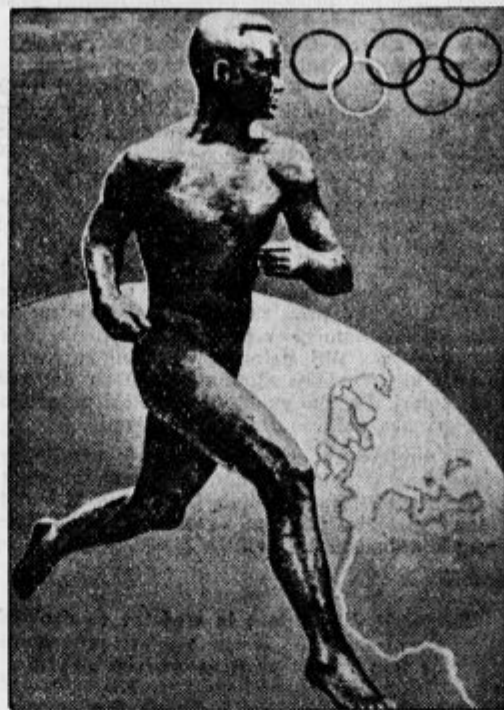
Zavesten povratek k naravi je v današnjem njegovem umetnostnem delu povsem jasno razviden. Toda, če bi kdo v teh številnih krajinah iskal naturalistične detajle ali celo resnične vzorce prepisane po naravi, bi se zelo motil. Najsi je teorija ostra stvar in je lahko možno nizati nasprotje na nasprotje, je v svetu umetnostnega oblikovanja stvar povsem druga. Dan, ko se ena umetnostna oblika konča in druga, povsem raznolika prične, je nemogoče in tudi nesmiselno določiti. Černigojevo delo je danes obstalo nekje na sredji poti, da sodeč po nekaterih novjših kompozicijah se bliža celo zopet onemu tečaju, ki je označen kot idealistični. (Prim. št. 34, 36). Glavna domena Černigojeve umetnosti je očitno krajina. Tod se izraža njegova umetnostna zmožnost nekačkrat do prav odličnih sovzdorj. Ideja in narava si v večini predmetov podajata roke. Ali je po skupinskih načelih izbran določen izrezek iz narave in to »naravnost« razveljavlja neresnična in izrazu služujoča barva, ali pa je obratno. K temu dvema prvina se slednji redno pridruži še oblika, ki prav tako v nešteti različnih menja svoj umetnostni odnos do predmeta. Poglejmo le »Trst, cerkev sv. Antona«. Nedvomno se je slikar do portretne doslednosti naslonil na določen izrezek iz narave. Vendar pa stoji za človekom ki hoče upodabljati naravo oni drugi, ki se ga drži še preteklost in v tem primeru si ta »pasatizem« vzame v zakup: način obdelave slikarskega predmeta (oblike) in barvo. Tako si more gledavec v celotni skupini prav lahko odmisli resnične odlomke in kar ostane za njimi so tiste prvine, o katerih je dejal nekdo Česenne, da objamejo v sebi vseobliko predmetov (stožec, kocka itd.). Barva, ki je v sednji Černigojevi umetnosti sploh zelo važno orodje, je prav tako v svoji resnični svobodi omejena. In sicer: 1. po prostem načinu barvnega pojmovanja predmeta samega in 2. po vtisu umetnikovega. Nad vse je zanimiva vloga te važne prvine v pričujočem umetnostnem delu. Ko opazuje njeno uporabo in pojmovanje v posameznih podobah, se ti vzbudi vtis, kot da umetnik z resnično barvo — to je tako, ki lepi na predmetu (lokalno), ali pa tudi nekranjevno, ne ve kaj početi (prim. št. 28, 29). Položi več vrst barve na neko ploskev, toda pod vtisom, da je barvo nedokončana, kot da še čaka izpeljave ali pa da je na določenem mestu le začasno. Ta način pojmovanja barve, ki vstvarja na delu vtis svežosti in neposrednosti, pa je za slogovno stanje umetnosti zelo značilen. Kot ostale umetnostne prvine je tudi barva slogovno povsem podvržena različnemu vrednotnju. V našem primeru nimamo pred seboj le osebnostni primer v odnosu do barve, marveč tiči za vsem tem nekaj časovnega. Primer, ko se kopiči barva nekam negotovo na platno, ko se nerada oklene predmeta in nekako začasno lebdijo na njem, je prav značilen za današnje slogovno stanje Černigojeve umetnosti, ki se oddaljuje bregovom umetnosti, ki se oddaljuje bregovom neresničnosti in bliža novim obalam narave. Predmet, najsi se ga zavestno forsira, še vedno razkazuje svojo notranjo, izrazno obliko in to je merodajno za vse Černigojeve krajine in za način uporabe slikarskih prvin. Tudi celotna slogovna podoba pokaže iste znake. Ne samo, da je krajina podana v najrazličnejših stopnjah umetnikovega občutja, tudi ostali motivi, z risbami vred si iščejo rešitev na najraznovrstnejše načine. In prav to je, kar nam Černigojevo umetnost tako človeško približa. Svežost v zamisli določenega umetnostnega predmeta, vtis enkratnosti pri uporabi barve, ter naposled velika barvna kultura, ga na lestvici umetnostne kvalitete postavijo na prav častno mesto.

Razstava je po svoji umetnostni vrednosti na visoki ravni in je dolžnost vsakega človeka, ki se le količjak bavi z moderno umetnostjo (in kdo v Ljubljani se ne?), da jo obišče. S. Mikuz.

v takem stanju? Odkod so organizmi, živa bitja ter odkod to, da so organizmi razdeljeni na rastlinski in živalski krog? — Članek se bo nadaljeval. — Dr. Ivan Ahčin je podal lepo pregleden pregled o Českoslovaški in njeni tragični usodi od ustavitve republike, ko je sprejela nemško manjšino, do usodnih dni v mesecu septembru 1938. V tem članku je lepo zbran potek dogajanj ob razdelitvi države ter se dotakne tudi vzroka propada, ki ga vidi v boljšeizvici, ki je razkrojil najmočnejšo slovensko državo ter s tem vzel ostalim slovenskim državam v Evropi učinkovito oporo. — V Obzorniku pa govori prvi predsednik privatne slovenske akademije znanosti in umetnosti dr. Aleš Ušeničnik o težavni poti slovenske Akademije znanosti in umetnosti, ki se je končala z imenovanjem prvega predsednika dr. Nahtigala ter izvolitvijo prvih predsednikov odsekov. Bogat pa je tudi knjižni del, v katerem so ocenjene knjige iz raznih področij, tako iz religije (molitvenik Kristus kralj), Kall: Die Heilige Schrift), iz filozofije (Kelibach: Uvod u psihologijo religije, Lešane: Über das unmittelbare Gegebenen in der äusseren Wahrnehmung), iz sociologije (Obitelj u današnjem društvu, Angela Vode: Spol in usoda), iz jezikoslovja (Rajko Nahtigal: Slo-

Skrbi Finske za olimpijado leta 1940

Športna velesila na evropskem severu, Finska, se z vsem severnjaškim mirom, pa vendar samozavestno in smotrno pripravlja za olimpijado leta 1940, ob kateri bo ime Finske in njenega glavnega mesta šlo po vsem svetu. Program tekmovanj in drugih prireditev je že sestavljen. Iz tal rastejo novi plavalni bazeni, ceste za kolesarjenje in ježo,

Letak za olimpijado leta 1940 v Helsinkih. Svetovno znani finski tekač Nurmí v lahkem teku teče preko zemeljske oble, zgoraj pet krogov — znamenje mednarodnih olimpiad.

po morskem dnu se polagajo novi kabli, ki vežejo mesta v zalivih, hiše se umikajo cestam, ki jih je treba razširiti, prometno osebje dan za dnem hodi v šolo in tejaže, da bi bilo kos takratnemu navalu. Toda največja težava je osredotočena v vprašanju stanovanj.

Helsinki, glavno mesto Finske, ima 310.000 prebivalcev. Za olimpijado pa pričakujejo 100.000 gostov. Ni torej čuda, da je stanovanjski odbor najmočnejša organizacijska enica vseh pripravljanih ustanov na olimpijado. Po mestu se gradijo novi hoteli, glavno pristanišče poglobljajo in razširjujejo, da bo moglo pristati kakih 20 prekoceenskih parnikov, ki bodo obenem plavajoči hoteli. Toda vse to je še premalo. Gostje za olimpijado l. 1940 bodo v Helsinkih morali večinoma stanovati privatno. V okolici 60 km okrog mesta so mobilizirane že vse razpoložljive sobe. Sobe bodo po 150, 100 in 50 finskih kron, pač po udobju, za še bolj skromne obiskovalce pa bodo pripravljena prenočišča v šolah in vojašnicah.

Naročila stanovanj prihajajo na odbor že v velikih množinah. Nekateri inozemski potovalni uradi so skušali tudi to olimpijado izbrati v svoj dobiček in so se ponudili, da bi za časa olimpijad najeli vse razpoložljive sobe v Helsinkih in potem sami vodili stanovanjsko vprašanje. Seveda olimpijski odbor ni šel na limanice in je vse take poskuse odbil. Na delu je 26 agentov, ki skoraj noč in dan love sobe po mestu. Doslej je odbor najel že 8.200 sob. Večinoma so jih dali meščani prostovoljno na prvi poziv. Seveda si nekateri meščani stavijo tudi pogoje, kakšne goste jim olimpijski odbor sme poslati. Skoraj vsi bi radi Norvežane, ki so očitno na Finskem zelo priljubljeni. Tisti, ki znajo kake tuje jezike, pa želijo imeti goste iz teh pokrajin; tako je neki meščan dal na razpolago sobo, če mu pošljejo — arabskega šejka, ker zna nekaj arabsko in bi rad poskusil svoje znanje s pristnim Arabcem.

V teh skrbih in željah je v prostorih stanovanjskega odbora — Turuntie št. 3 — vedno živahno, kar za severnjaških živcev še ne spravi s tira.

ŠPORT

Drž. prvenstvo v namiznem tenisu Slovenec Žarko Dolinar novi prvak

V končno tekmovanje so se priborili Marinko (Hermes, Ljubljana) z zmago nad bivšim prvakom Weilerjem (Makabi, Zagreb) in odličnim Strojnikom (Mladika, Ljubljana), Weissbacher, Heksner oba (Hašk, Zarko, Dolinar (T. T. C., Zagreb), Harangozo I. (S. T. T. C. Subotica), Ratković (Uranija, Zagreb), Herškovič in Stein (oba Makabi, Zagreb). — Naslednje borbe pa so prinesle sama presenečenja. Lanski prvak Weissbacher se je moral podati vztrajnejšemu Heksnerju (21:18, 13:21, 18:21, 16:21), Marinko žilavemu in pazljivo Ratkoviću (22:20, 13:21, 15:21, 17:21); mladi Subotičan Harangozo I. Steinu (7:16 w. o., 21:18, 21:13, 8:18 w. o., 13:21). Odlični Slovenec Žarko Dolinar bivši igralec ljubljanske Mladike pa je z neizgledno napadalno igro odpravil Herškoviča (14:21, 25:23, 21:17, 21:12).

Po dolgotrajni igri je zmagal Heksner nad Steinom (14:21, 21:13, 21:13, 15:21, 21:15). Sigurno je odpravil Dolinar Ratkoviča (22:20, 21:11, 12:21, 18:21, 21:10) in v zadnji borbi še favorita Heksnerja (12:21, 21:9, 21:11, 21:15) ter si s tem zasluženo priboril naslov seniorskega državnega prvaka za l. 1939. Tako smo dobili Slovenci že tretje leto zaporedoma državnega prvaka. Za Marinkotom in Weissbacherjem sedaj še Dolinar Zarko.

V dvojicah gospodov je nastopalo 14 parov. Tukaj je Hermežan Marinko v družbi z Subotičanom Harangozo I. osvojil drugo prvenstvo za Slovence z zmago nad parom Heksner—Kone (S. T. T. C. Subotica) v končni borbi (21:15, 21:14, 22:20) dokaj prepričljivo.

V tekmovanju seniorek je jugoslovanska teniška prvakinja Alice Florijan (Z. K. D. Zagreb) morala prepušiti prvo mesto Steinovi (Makabi, Novi Sad) v končni borbi (18:21, 10:21, 20:22). Pač pa si je priborila v družbi s Herškovičem prvenstvo mešanih parov nad Stein—Kone (21:11, 21:19, 21:19).

Veliko senzacije je pripravil pri juniorjih komaj 14 letni gojenec zagrebškega salezijskega zavoda Valkovič, ki je med 16 tekmovalci pokazal najboljšo igro in si s končno zmago nad favorito m Harangozo II. (S. T. T. C. Subotica) priboril letošnje juniorsko državno prvenstvo. Valkovič (Mladost, Zagreb) : Harangozo II. 22:20, 15:21, 16:21, 21:17, 21:18.

Po končanem tekmovanju so bili razdeljeni lepi pokali in druga darila zmagovalcem. Tehnični vodja zveze Heger pa je objavil državno reprezentanco za svetovno prvenstvo, ki jo bodo sestavljali sledeči igralci: Dolinar Zarko, Harangozo I., Heksner, Herškovič, Marinko, Merksamer, Ratković, Stein. Želimo jim, da nas dobro zastopajo.

L. eš.

Po športnem svetu

Sabljaški dvoboj Jugoslavija : Italija gotova stvar

Dogovori med italijansko in jugoslovansko sabljaško zvezo so dozorili, da je dvoboj med Italijo in Jugoslavijo zagotovljen. Gre sedaj samo še za termin, s katerim se naši ne strinjajo. Italijani so namreč predlagali, da bi se ta dvoboj vršil v dneh med 10. in 15. aprilom. Ker pa bo prav v tem času Velika noč, je naša zveza predlagala, da bi se ta dvoboj prestavil na čas od 1. do 5. aprila.

Birger Ruud ne pride v Planico

19. marca bo priredilo naše Udruženje smučarjev Planica letošnje skakalne tekme na mamutski skakalnici v Planici, katerih se bodo po vsej priliki udeležili najboljši skakalci sveta. Norvežanov očitno ne bo, ker je že Birger Ruud rekel, da se on tedaj ne bo mogel udeležiti teh tekem, ker so prav v istem času tekmovanja skandinavskih držav. Sicer pravi, da mu bo zelo žal, da ne bo mogel biti zraven, vendar nam je znano, da se

vanski jeziki I.), iz slovanstva (Vzajemnost katoliških Slovanov). V Zapiski poroča prof. Kuret o nastanku in razvoju božičnih iger, dr. Ahčin pa o bivši avstrijski ustavi in stanovski misli ter o smrti voditelja druge internacionale Emila Vandervelde. — Prihodnja številka »Časa«, te naše katoliške moderne revije za splošna vprašanja, bo izšla dne 1. aprila. Priporočamo jo vsem.

bodo gotovo udeležili teh tekem Nemci in drugi narodi, ki bodo tudi vse pokazali, kar je mogoče doseči danes na tej skakalnici. Zlasti se vse zanima na letošnjega svetovnega prvaka Bradla in absolutnega svetovnega prvaka v skokih, ki je prav na naši skakalnici postavil svetovni rekord z znakom 107 metrov. Planiške tekme 19. marca bodo res nekaj prvostopsnega in zato se bomo nanje še povrnili.

Severniki se pritožujejo čez svoje neuspehe v Zakopanem

Listi severnih narodov, zlasti Švedski, se sedaj zelo bavijo z neuspehi, ki so jih dosegli na zadnjem svetovnem smučarskem prvenstvu v Zakopanem. Severni narodi. Iščejo vse mogoče vzroke za te neuspehe in zelo hvalijo Nemce, njihove priprave in rezultate na tem prvenstvu. Kritizirajo predvsem zastarele metode pri treningu severnih narodov, katerih se poslužujejo zlasti Norvežani. Švedske — tako pravijo Švedi sami — pa niso dosti boljše. Neuspehov niso krivi tekmovalci, temveč vodstva, ki niso sposobna primerno pripraviti tekmovalcev za tako težke tekme, kakor so svetovne smučarske. Nemci se pa seveda vsemu temu posmehujejo in pravijo, da bodo imeli v enem ali v dveh letih tudi take tekače, da bodo lahko uspešno posegli med elito severnih narodov. Mi potrebujemo samo dobrega trenerja za teke, tako kakor so imeli Italijani Finca Saaresa, in potem bo Nemčija odnesla vsa darila od A do Z pri vseh mednarodnih smučarskih tekmah, tako pravijo Nemci.

Ferraria (Zagreb) v Ljubljani

V nedeljo bo ligaško moštvo Ljubljane odigralo prijateljsko tekmo v Ljubljani s prvakom zagrebškega I. razreda Ferraria. Moštvo Ferrarie je v prvenstveni sezoni odigralo vse tekme z velikim uspehom ter je med drugimi premagalo tudi Concordio in je na ta način resen aspirant za državno ligo. Ljubljana se bo morala zelo potruditi, ako bo hotela dokazati nadmoč nad prvakom Z.N.P.

Grafika : Amater

V nedeljo popoldne gostuje v Trbovljah SK Grafika iz Ljubljane v prijateljski tekmi proti SK Amaterju. Grafično moštvo, ki sedaj zopet redno trenira, bo v Trbovljah nastopilo kompletno, tako da bo vsak udeleženec imel priliko videti zanimivo borbo dveh delavskih klubov. Tekma se bo pričela ob 15.30 na igrišču SK Amaterja v Trbovljah. Vabimo vse naše prijatelje in športnike, da nas v nedeljo na igrišču obiščejo.

Mars : Reka

Za drugi del podzveznega pokalnega tekmovanja se v nedeljo spoprimeta Mars in Reka. Dva dobra in stara nasprotnika, ki bosta hotela z vročo bitko izkoristiti borbo v svoj prid.

Tekma bo zanimiva, ker je morala Reka ob zaključku lanskega prvenstvenega tekmovanja podleči Marsu in bo že sedaj skušala popraviti ta poraz. Prične se ob 10.30 na igrišču Ilirije za Kolinsko tovarno.

Popusti na železnici za smučarsko prvenstvo na Pohorju. Direkcija »Putnika« sporoča: V okolici Senjorjevega doma in Ribnice na Pohorju bo 4. in 5. marca t. l. državno smučarsko prvenstvo v alpski kombinaciji. Za tekmo so izvršene vse priprave. Generalna direkcija državnih železnic je dovolila udeležencem in obiskovalcem tekem polovično ceno do Maribora ali do postaje Brezno-Ribnica. Polovična vožnja velja za odhod od 2. do 5. marca, za vrnitev pa od 4. do 7. marca.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Slavija. Sestanek članstva ob 20. Prišleci s seboj legitimacije ter poravnajte članarino! Člani, ki še niste oddali opremo, storite to gotovo danes. Današnji sestanek je važen, ker je zadnji pred obnim zborom, ki bo 5. marca ob 9 v lokalu »Strajzel« na Poljanski cesti (nasproti poljskega gimnazija). Tajnik:

Ali sme zdravnik na smrt bolnemu povedati resnico

V švedskem in danskem tisku se je v zadnjih tednih razvil živahen spor o vprašanju, ali sme zdravnik na smrt bolnemu pacientu povedati, kako je z njim. Različni krogi izražajo svoje mnenje in zdi se, da so tudi zdravniki sami glede tega težavnega vprašanja raznih naziranj. Znani danski zdravnik, prof. Meulengracht pa k temu vprašanju pripoveduje naslednje:

»Najvažnejše pri vsem tem je po mojem mnenju to, da ima to vprašanje, ki zdrave tako zanima, za resnično bolne tako malo pomena. Na prste bi lahko naštel primere, ko so me bolniki vprašali, ali morajo res umreti. Vprašanje torej ne spada med stvari, ki bi jih nalagalo zdravniku vsakdanje življenje. Ali gre v resnici za življenje ali smrt, bolnik le redkokdaj vpraša. On sploh nič ne vpraša.

Ce pa mi kdo zastavi to vprašanje, moram pa seveda odgovoriti. Največkrat rečem: »Ne vem, ali morate umreti sedaj, toda enkrat moramo vendar umreti mi voi. Vaša bolezen je sicer zelo resna, toda z vso upravičenostjo upamo, da se bo vse dobro izšlo.« Če se bolniku to pove z nasmehom na obrazu, ga to pomiri. Resno bolnim ne smemo vzeti zadnjega upanja, nekaj iz umiljenja, nekaj pa tudi zato, ker se lahko motimo in slednjič tudi zato ne, ker se še v zadnjem trenutku lahko vse obrne.

Nato ta priznani zdravnik pripoveduje naslednji dogodek iz svojega življenja: »Nekoč sem se zmotil tako temeljito, kakor se zdravnik sploh more zmotiti. Neki star mož, ki je bil že dolgo bolan, je bil proti koncu ves izsušen in ob vso moč. Pavem njegovi družini, da je elabo in da po mojem mnenju ne bo več dolgo živel, kvečjemu še kak teden. Takrat sem se moral posvetiti nekemu drugemu delu in prisiljen sem bil pacienta izročiti v druge roke. Po štirih do petih mesecih v svojem dnevniku spet naletim na ime tega moža. V popolnem prepričanju, da je že zdavnaj na onem svetu, napišem njegovi »vdovi« nekaj tolažilnih besed in povprašam, kako jim sedaj gre.

Naslednji dan se v moji ordinaciji pojavi ne »vdova«, ampak mož sam, zdrav in cvetoč, debel kakor takrat, ko še ni bil bolan. Ponudi mi roko in z nasmehom pravi: »Oprostite, da pridem kar jaz sam.« Ko sem moža zadnjikrat videl, sem bil popolnoma prepričan, da je to umirajoč človek. Sedaj pa sem z lastnimi očmi videl, da je mož »potegnil« mene in smrt.

Nato Meulengracht pripoveduje še drugo zgodbo iz l. 1923, ki se je primerila slavnemu ameriški zdravniku dr. Eliot Joslinu.

Bogat Američan Jurij F. Minot je resno zbolel na sladkorni bolezen. Zdravil ga je omenjeni dr. Joslin, ki je kmalu »izprevidel«, da Minotu ni rešitve. Tudi Minot sam se je udal, da bo treba oditi na oni svet, morda čez nekaj dni, morda čez

nekaj tednov, vsekakor pa v kratkem. Takrat pa se je v Ameriki razvedelo, da je dr. Friderik Banting v Torontu iznašel novo doslej še neznano sredstvo zoper sladkorno bolezen — inzulin. Kakor hitro je za to novo zdravilo dr. Joslin zvedel, ga je takoj uporabil na Minotu in mu rešil življenje. Tako rekoč z roba groba ga je potegnil nazaj v svet.

Dogodek pa s tem še ni pri koncu. Ko je Minot po inzulinu spet ozdravel, je začel proučevati krvne bolezni in je prišel na idejo, da bi pomankanje krvi zdravil z zdravljenjem jeter. Kaj zdrav-

ljenje jeter danes pomeni, mi vsi vemo. Prej je moral skoraj vsak, ki je obolel na nevarni anemiji, umreti, danes pa skoraj lahko rečemo, da za to boleznijo nobeden ne umre. Tako je Minot, ki mu je nova iznajdba na polju zdravniške vede rešila življenje, tudi sam s svojim novim zdravniškim postopkom stotisočim rešil življenje.

Po takih in podobnih dogodkih Meulengracht pride do prepričanja, da noben bolnik, naj bo njegovo stanje še tako žalostno, ni obojen na smrt, dokler — živi, ker se vsa taka prerokovanja v zadnjem hipu še lahko izprevržejo.

V letošnjem pustnem sprevodu na Dunaju je bila tudi skupina, ki je kazala »os Berlin-Rime«, ki gre skozi znano velikansko kolo v dunajskem Pratru.

Izredno lep uspeh slovenskih fotoamaterjev

Na Dunaju izhaja nemška revija za fotografsko umetnost »Galerija«, ki je s posebnimi izdajami v angleškem, italijanskem, holandskem, litavskem in japonskem jeziku razširjena po vseh svetovnih celinah. Pred leti smo bili dobili tudi jugoslovansko izdajo. Njenega pomena pa takrat mnogi jugoslovanski fotoamaterji niso znali pravilno oceniti ter je morala vsled premajhnega števila naročnikov prenehati izhajati. Naši fotoamaterji so se naslonili nato na osrednjo izdajo te revije na Dunaju, pri kateri sodelujejo že več let s članki in slikami.

Založništvo te revije izda vsako leto fotografski zbornik »Ideja in oblika« s 60 izbranimi fotografskimi deli najboljših svetovnih mojstrov v fotografiji. V ta namen razpiše vsako leto mednarodni nagradni natečaj. Kljub številni udeležbi iz vseh kulturnih predelov zemlje je že pri lanskem natečaju odnesel prvo nagrado član ljubljanskega fotokluba g. M. Pfeifer, letos pa imamo priliko zabeležiti še neprimerno lepši uspeh jugoslovanskih, zlasti pa slovenskih fotoamaterjev.

Vsega skupaj je bilo namreč razdeljenih letos 20 nagrad, od teh 10 prvih in 10 drugih. Med prvonagradence sta se uvrstila kar dva Slovence, gg. Ante Kornič in Janez Marenčič, drugo nagrado pa sta prejela Slovenca gg. Oskar Kocijančič in Drago Simončič ter Hrvat Tošo Dabac. Med dvajsetimi nagradenci je torej ena četrtina Jugoslovancev oziroma Slovencev. Od drugih narodov ima Nemčija 4 nagradence, Angleska 1, Japonska 2, Italija 1, Poljska 2, Kitajska 1, Madžarska 2, Češkoslovaška 1 in Egipt 1.

Z ozirom na razširjenost te strokovne revije, ki je natečaj razpisala, je to vsekakor uspeh, ki bo zbudil pozornost po vsem svetu. Podčrtati pa ga je treba tembolj zaradi tega, ker poroča revija sama, da je bilo poslanih na natečaj toliko odličnih del, da je bila zelo težka že izbira 60 del za zbornik, še neprimerno težja pa naloga, razdeliti nagrade pravično in v skladu s kakovostjo biknujočih del. Vse nagradene slike bodo priobčene v zborniku »Ideja in oblika«.

Podmornice v tropskih vodah

Vprašanje zračenja v podmornicah je še pred vojno veljalo za rešeno. Posadka je vzela s seboj zadostne zaloge kisika, ki so dajale za dihanje primeren zrak. V normalnih razmerah je to dovolj. Težje pa je v tropskih vodah, ker zaradi vročine v majhnih prostorih podmornice kmalu postane tako zadušljivo, da se doslej podmornice v takih vodah niso mogle kaj daj zadrževati pod vodo. Oddelek za podmornice v ameriškem mornariškem poveljstvu pa je sedaj, kakor poročajo časopisi, rešil tudi to vprašanje. V podmornice postavijo posebne hladilne naprave, ki v podmornici vzdržujejo neko stalno temperaturo brez ozira na zunanjo vodo. Bistvo teh naprav je suhi led, ki ga podmornica jemlje s seboj v posebnih posodah. Podmornica, ki je opremljena s temi hladilnimi napravami, more z vso posadko tudi v najbolj vročih tropskih vodah do 10 ur ostati pod vodo.

Stanovanjska palača z garažo za otroške vozičke

Češka Narodna banka je v Pragi-Dejvice ob Dürichovem trgu zgradila velikansko stanovanjsko palačo s 60 stanovanji. Načrte je napravil arhitekt R. F. Podzemný. Da je ves blok najmoderneje urejen in opremljen, je razumljivo samo po sebi. Ima velike vrtove, terase in zimске vrtove, garaže za delavnicami in prostori za dnevno bivanje soferjev. Nekaj novega pa je, da ima tudi — veliko garažo za otroške vozičke, da jih materam ni treba po stopnicah prenašati, ampak prenesejo samo otroka, voziček je pa stalno shranjen v garaži v pritličju. Letna najemnina znaša 11.000 do 91.000 čeških kron in so bila vsa stanovanja takoj po končani gradnji oddana. V tem bloku živi okrog 300 ljudi — vas za sebe.

Iz Julijske krajine

Duhovniške vesti. Za kaplana v Trnovem pri Bistrici je bil imenovan g. Zvonko Perkan, rojak iz Trnovega, ki je pred kratkim pravilno pel nova mašo. Bogoslovne študije je dovršil v Benetkah, kamor sploh reška škofija pošilja svoje bogoslovce. — Dosedanji trnovski kaplan g. Milan Grli je prestavljen za ekspazita v sosednje Harije. Tako so v Harijah po dolgem času zopet dobili svojega duhovnika.

Za versko vsmo našega istrskega ljudstva priča nova podružna cerkva v Srednjih Skofijah, ki spada pod župnijo Dekani pri Kopru. Ze pred 4 leti so vaščani začeli z lastnimi sredstvi graditi cerkev, ki je bila preteklo jesen dokončana in posvečena Kristusu Kralju.

Sveti misijon so imeli začetkom tega meseca v Zagorju na Pivki. Misijon je bil prav dobro obiskovan, posebno velika množica pa se je udeležila sklepne procesije.

Odmevi razstave italijanske knjige v Ljubljani. Slovenska otvoritev te razstave je vzbudila v političnih krogih Julijske krajine veliko pozornost. Vemo pa, da so tudi vodilni krogi v Rimu bili od otvoritve prijetno presenečeni. Posebno se podčrtuje dejstvo, da se je otvoritve te italijanske razstave udeležil voditelj slovenskega naroda in predsednik jugoslovanskega senata dr. Korošec, kar je dvignilo važnost prireditve iz pokrajinskega v državni okvir. Primorski Slovenci so z veseljem ugotovili, da je predstavnik Italije otvoril razstavo v slovenščini. Posebno veselje vse ugotovitve g. generalnega konzula, da noben sporazum med narodi ne more biti uspešen in trajen, če mimo diplomatskih protokolov ne najde odmeva v narodni zavesti. Upati je, da ba ta rimska modrost široko razgledanih diplomatov proniknila tudi v ozko obzorje nekaterih pokrajinskih faktorjev. Odkritostne in moške besede slovenskega bana dr. Natlačenca so dale večje važnosti značaj postone iskrenosti. Slovenci v Jul. krajini se te razstave veselimo še posebno radi tega, ker upamo, da bomo dosegli na ta način tudi naši slovenski knjigi pri italijanskem narodu ugled in spoštovanje, kakor ga izkazujejo italijanski knjigi v Jugoslaviji. Misel o razstavi jugoslovanskih knjig v Italiji, ki je bila že zapisana, bo morda plodna.

Glavna kolektura Drž. razr. loterije VRELEC SREČE

Alojzij Planinšek

Ljubljana, Beethovnova ulica 14,

obvešča cenj. naročnike, da so bili izžrebani dne 21. in 22. februarja sledeči dobitki:

100.000 din	26.606, 33345,
80.000 din	61.256, 95.336, 49.538, 69.134,
60.000 din	16.960, 33569,
50.000 din	50.390, 82.427,
40.000 din	39.972, 74473,
35.000 din	79.466, 47.263, 50.453, 70765,
30.000 din	54.365,
25.000 din	64.712, 15.713, 98.364,
20.000 din	15.098,
15.000 din	33.873, 74.874, 62.850,
12.000 din	5.436, 26.917,
10.000 din	18.937, 20.415, 40.230, 81.340, 81.986, 86.490, 87.411, 12.806, 35.373, 51.594, 65.081, 67.679, 73.423, 86.621, 86.631,

Izžrebanih je bilo še 11 dobitkov po 8000 din, 26 dobitkov po 6000 din, 33 dobitkov po 5000 din, 27 dobitkov po 3000 din, dobitkov po 1000 din.

Vsi oni, kateri so zadeli v moji kolekturi, dobijo lahko dobitke takoj izplačane. — Prihodnje žrebanje se prične v Sarajevu v ponedeljek, dne 27. t. m. in bo do 9. marca. Ker bo žrebanje trajalo še 10 dni, imate možnost zadeti še milijonske dobitke. Zato polhitite po srečke v domačo kolekturo »Vrelec sreče«. Alojzij Planinšek, Ljubljana, Beethovnova ul. 14.

Elektrifikacija Dravskega polja

Prebivalci Dravskega polja že dolga leta opazujemo, kako se naglo in razkošno elektrificirata Gorenjska in Dolenjska, mi pa s svojimi pogajanjmi s Falo, d. d., stojimo še vedno na isti točki. Smo sicer v njeni bližini, a ona daje prednost industrijskim krajem.

Zato smo se prebivalci Dravskega polja, zbrani na manifestacijskih zborovanjih v Sv. Marjeti na Dravskem polju in na Ptujski gori, odločili poslati odločujočim činiteljem tole resolucijo:

1. Naglemu tehničnemu razvoju mora slediti tudi poljedelstvo z izkoriščanjem vseh tehničnih pridobitev, kar mu omogoča ravno priklon na električno omrežje.

2. Električna nudi prebivalstvu zboljšanje higienskih razmer v hiši in družini ter sanacijo vasi (na Ptujski gori tisoči romarjev in izletnikov pogrešajo vode. Kaj naj začne novoustanovljen »Zdravstveni dom« brez elektrike?)

Kmetovalcu omogoča cenejšo in večjo proizvodnjo na istem zemljišču.

5. Omogoča naselitev industrije in obrtnikov med nami, ki smo v neposredni bližini Maribora, Ptuja in Drave.

Radi tega se obračamo na vse odločujoče oblasti in faktorje, zlasti pa na:

a) kraljevo baneko upravo v Ljubljani, da takoj prevzame elektrifikacijo Dravskega polja, kjer so pripravljala dela že končana, prebivalci pa so pripravljeni tudi na žrtve;

b) vse gg. državne poslance in banke svetnike v Sloveniji, da se povedo in vedno zavzemajo za elektrifikacijo Dravskega polja, odnosno nam odobrijo kredit za izvedbo načrtov;

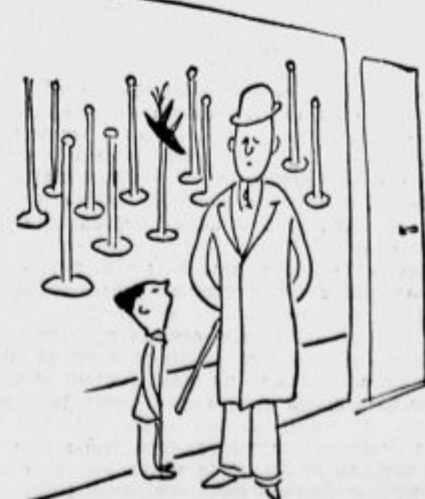
c) Kmetijsko zbornico kot strokovno organizacijo, da zagovarja naše, povsem upravičene težnje za povzdigo kmetov;

d) Državni higienski zavod v Ljubljani, da radi zboljšanja higienskih razmer priporoča naše prošnje; vse ostale, n. pr. Zbornico za TOI, FEI itd., da nam pomagajo.

Podpisanih pet občin in pet zadrug.

Laško

Elektna loterija. Pri objavi izžrebanih števil. 21. februarja 1939 je tiskarski škrt zagrešil par neljubih pomot, ki se naj blagovolijo vzeti na znanje. Niso izžrebane sledeče številke: 6439, 19.070, 19.382, 21.037, 22.190, 22.485, 22.609, 24.086, 24.125, 26.369, 27.633. — Izžrebane so pa še sledeče: 6.438, 11.238, 19.170, 19.392, 21.097, 22.109, 22.489, 24.080, 24.639, 24.885, 25.190, 26.396, 27.677. Dobitki se morejo dvigniti v roku 6 tednov. Vsem, ki so doprinesli kakršenkoli delež k naši loteriji, kličemo: Iskreni Bog plačaj!

»Očka, sedaj bo pa mama kmalu gotova, samo še en klobuk je v izlozbi.«

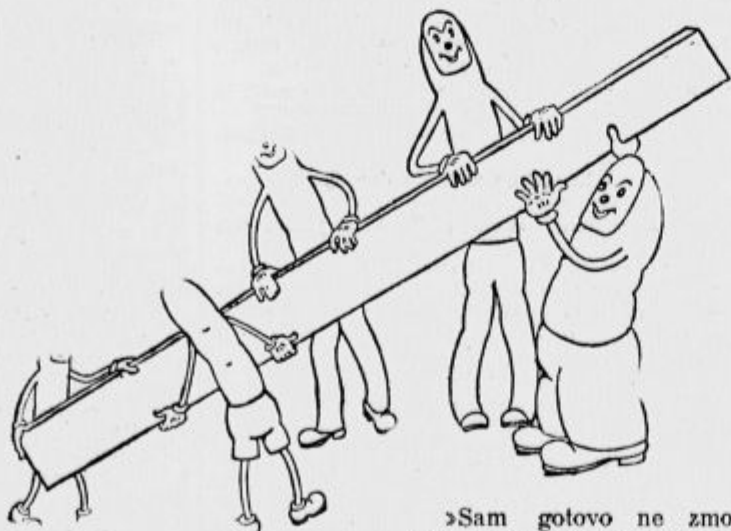
Chamberlain v otroških igračkah

Na Angleškem so začeli izdelovati igračke, na katerih je upodobljen ministrski predsednik g. Chamberlain v njegovih značilnostih: ko s trnikom v roki stoji ob vodi in lovi ribe, ali pa — z dežnikom v roki nastopa kot ministrski predsednik. Poročila pravijo, da grede te vrste igračke zelo dobro v denar.

Otroški kotichek.

V slogi je moč

Kadar pa nimajo dela se objemajo in božajo drug drugega. Dobro se zavedajo, kako močni in silni so kadar so složni. Vedo pa tudi, da je vsak zase majhen slaboten in brezpomemben. Ko imajo kakšno delo pred seboj, se zdi, kakor da bi vsak izmed njih hotel reči:

»Sam gotovo ne zmorem tega; toda dobro vem, bratje mi bodo pomagali. Z združenimi močmi bomo premagali vse ovire.«

In v resnici je tako.

Znajo pa narediti še mnogo več. Celo hiše znajo zidati, slikati stene, izdelovati pohištvo. Vse lepe palače, spomeniki, lepe tlakovane ulice, vse je delo njihovih rok. Tudi avtomobile znajo voditi, letala in parnike.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglas 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe isčejo

Vrtnar
mlajši, išče službo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2512. (a)

Trgovski pomočnik
Izkušen, v spekeriji in v galanteriji, išče službo. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 2511. (o)

Absolvent
kmetijske šole, vešč vseh kmetijskih strok, išče primerno službo kot oskrbnik. Božo Jereb, Trzin, Dolensko. (a)

Nastavica
meščanske šole v lepem kraju ob severnem Jadranu želi zamenjati svoje službeno mesto z nastavnikom ali nastavnicom v katerem koli kraju Slovenije. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod 2583.

Pošteno dekle
išče mesto blagajničarke, prodajalke v pekarni, trafiki ali kaj sličnega. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Zanesljiva« 2201. a

Službo dobe

Šiviljo
sprejemem. Smartinska 10. dvorišče, pritičje. (b)

Sadjar
ki je vešč raznih opravil v sadonosniku in hmeljišču, dobi stalen zaslužek pri Sadjarski in vrtnarski podružnici v Rušah. Javi naj se takoj. (b)

Podzastopnika
za prodajo »Kappel« pisalnih strojev v Ljubljani in na Kranjskem — išče glavno zastopstvo. Kleindienst & Posch Maribor, Aleksandrova 44

Vajenci

15 letna deklica
ki ima veselje do trgovine, se želi izučiti. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 2262. (v)

Fanta
16 let starega, bi dal izučiti mehanične stroke. Naslov poslati v upravo »Slovenca« pod »Marljiva«, št. 2559. (v)

Pohištvo

Česnova spalnica
po nizki ceni naprodam. Musić Franc, Mengeš.

Že za 5200 din
vam zdaj prodam vezane, politirane krasne spalnice z dolgoletno garancijo. Malenšek, Celovška c. 258

Auto-motor

Tovorni Ford
ameriški BB, štiricilindrski, tri tone, zelo dobro ohranjen, ugodno prodam. Bricej, Rogaska Slatina.

Objave

Potniki v Anglijo, pozor!
Priporoča se cenena, solidna hiša: »Continental Home, North End Road, 135, London W 14. Hišo vodi izkušena Jugoslovanka. Pismene informacije pri gornjem naslovu! (t)

Naznanilo!
Prva velika pošiljka koles prispela, prodaja po reklamnih cenah je začela! Oglejte si brezobvezno nove modele pri »Tehnik« Banja, Ljubljana, Miklošičeva cesta 20. (j)

Kupimo

Peresno kladivo
(Federhammer), iščemo. Ponudbe pod 52.308 na Publicitas, Zagreb. (k)

Staro železo
in vse druge kovine kupuje železnina Fr. Stupica, Ljubljana, Gospodarska cesta 1. (k)

Stanovanja

ISCEJO:
Trisobno stanovanje
s centralno kurjavo, v mirni hiši, išče starejši zakonski par brez otrok z avgustom. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Mirno« št. 2672. (o)

Prodamo

Semena
prava erfurtska, uradno preizkušena dobite v trgovini pri **M. Widmayer** Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 3 Podružnica: Tyrševa 51 Stojnica: Nabrežje 20. septembra.

Prvovrstni trboveljski premog
braz prahu **koks, suha drva** nudi **I. Pogačnik** Bohoričeva 3 Telefon 20-39

Medarna
Prva specialna trgovina za med, Ljubljana, Zidovska ul. 6, nudi prvovrstno sortirani cvetlični med lastnega pridelka in od najizkušenejših čebelarjev, po najnižji ceni. Na debelo in na drobno.

Šivalni stroji

s tovarniško garancijo na ugodne mesečne obroke. Rabljene stroje vzamemo v račun, isti tudi po zelo ugodnih cenah na prodaj!

Nova trgovina
Tyrševa cesta 36 (nasproti Gospodarske zveze).

Začasna dobava ovojnega materijala

Osrednji urad za zavarovanje delavcev bo imel dne 10. (petek) marca 1939 ob 11. uri v svojih uradnih prostorih v Zagrebu, Mihanovičeva ulica 3/III., tretjo javno pismo ponudbeno licitacijo za začasno neposredno dobavo ovojnega materijala za svoje krajevne organe. Dobavni rok traja od 16. marca 1939 dalje.

Ponudbe, kolokovane po predpisani tarifi T. št. 25 Taksene tarife zakona o taksah, naj se oddajo ali dostavijo po pošti v zaprti in zapečateni kuverti do zgoraj označenega roka Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu (soba št. 305).

Polletna vrednost dobave cca. 500.000 dinarjev.

Varščino v znesku 25.000 din za naše državljane, a 50.000 din za tuje državljane, je treba položiti ali dostaviti po pošti blagajni Osrednjega urada za zavarovanje delavcev (soba št. 420) dne 23. marca 1939 najdalje do 10. ure.

Pogoje in obrazce ponudbe dobijo zainteresirani brezplačno od delavniških med uradnimi urami pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev (soba št. 305).

Št. 8140-1939 od 21. februarja 1939.

Iz pisarne
OSREDNJEGA URADA ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV V ZAGREBU

Montreux-Clarens La Villa

Prvovrstni dekliški zavod s krasno lego ob jezeru. Omejeno število deklet (15—16). Francoščina (na željo diploma), angleščina, italijanščina, knjigovodstvo, gospodinjstvo, ročna dela, glasba, umetnost. Letni in zimski šport. Počitniški tečajji. Prospekti na zahtevo.

Upraviteljica Mme. Gerber-Ray

Št. 2660/39. Natečaj

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu razpisuje natečaj za: 1 mesto zdravstvenega referenta, kategorije A, pol. VI, pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev; 2 oz. v slučaju izpraznitve 1 mesta z nadpredovanjem, 3 mesta zdravstvenih referentov pri Osrednjem uradu, začnečnega položaja kat. A, pol. VII, in po 1 mesto pomožnega zdravnika po pogodbi za zdravilišča »Brestovac« in »Klenovnik«. Podrobnejša navodila za ta mesta so navedena v natečaju, objavljenem v Službenih novinah kralj. Jugoslavije v Beogradu, Narodnih novinah v Zagrebu in v Službenem listu kr. banske uprave dravske banovine. Natančnejše informacije se lahko dobe tudi pri Osrednjem uradu za zav. delavcev, soba št. 313, III. nadstr.

Naznanjamo prežalosno vest, da je naša nad vse marljiva, skrbna in nepozabna soproga, mama, stara mama, tašča, gospa

Barbara Borlak roj. Južap

soproga industrijca v Celju

danes ob pol 4 jutraj, po kratki bolezni, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, v 66. letu starosti, za vedno zatisnila svoje trudne oči. Pogreb drage pokojnice bo v soboto, dne 25. februarja 1939 ob 4 popoldne iz hiše žalosti, Celje, Razlagova ulica 11, na okoliško pokopališče v Celju. Sv. maša zadušnica se bo brala v ponedeljek 27. II. ob 7 zj. v župni cerkvi. Blago pokojnico priporočamo v blag spomin.

Celje, dne 23. februarja 1939.

Stefan Borlak, soprog: Josip, Marija, Angela, otroci: Sonja Borlak roj. Roblek, snaha: Sergije Tomič pl. Pravdazov, Anton Kopušar, zeta: Lidija, Roman, Damir, vnuki.

Posestva

Hiše
trgovske in stanovanjske ter stavbne parcele, ozir. posestva, nudi v ugoden nakup: **Pristavec Franjo**, realitet. pisarna, Ljubljana, Erjavčeva c. 4 a. (p)

Lepa vogalna hiša
s 7. stanovanji, klet, vrt, na prometnem mestu v Mariboru — takoj naprodaj. Ponudbe v upravo »Slov.« v Mariboru pod »Hiša 385« št. 2435. (p)

ISOB

ODDAJO:
Opremljeno sobo oddam solidnemu gospodu. Jegličeva 9. (s)

Dolores Vieser:

Podkrnoški gospod

Poslovenil Janez Pacelj

»Junaško ste naredili,« reče. Može s špic si otrsajo vodo, da kar brizga okrog njih: »Buu, je bilo mraz!« »Grabštajncem je pregorko,« reče nekdo iz jarka.

Tedaj obmolknje vsi in se zastrme proti vzhodu. Tam je zdaj tako svetlo, da so videti gole jelševke veje kakor omrežje pred vicami. Človek bi mislil, da je jutrnja zarja.

Krka šumi mimo in požira potlačeno dihanje in nenadne molitve. Most se stresa. Tam čez na drugem bregu se nič ne gane. Samo ognjeni žar se vrtinči na divjih valovih.

»Jadovce,« zaškrta gospod Sebastijan in pokazuje proti severovzhodu.

Mraz seže možem prav do srea. Čez časek, da bi človek zmolil očenaš, šinejo za lokami kvišku visoki plameni — trije lepi, rumeni plameni.

»Dobje —?«

Z rokami, od mirza trdimi, tipljejo zdaj možje po gladkih kamenih, po lokih in prašah.

Lenartu se napno v udih kite, da bi skoraj popokale.

»Moja Bog, da bi vendar že prišli, pesjanice!« Krka šumi divje, ničesar ne moreš slišati. Plameni so potonili.

Toda iskre priletavajo semkaj z vetrom, gorče škodlo. Nekaj divjih rac leti od drugega brega sem čez. Srna se prižene na most, postoji, se naglo zaokrene in v divjih skokih zbeži proti jugu proti Goram.

Kar ti stojita dva mlada, črna konja tam čez pod vrbami. Zasveti se gola glava kakor čelada. Lenart potisne župana globlje v senco.

Tam čez jih je že šest, že deset. Med temačnim vrbljem se začne na daleč svetlikati, kakor da pritaka Drava bliže h Krki.

Nato priropotajo prva kopita na most, tesno konj poleg konja. Na njih sedé temne postavci Malomarno sklonjene vise v sedlih in vihte svoje lahko orožje, kakor kadar se igrajo otroci in so na moč veseli.

Mali konji se plašijo sredi mostu. Bolesno in žilavo kakor stopljen svinec se vlečejo trenutni nad Lenartom in njegovo četo.

Že so sovražniki toliko blizu, da moreš videti prvega, da ni pravi Turek, čeprav ima turban in krivo sabljo.

Se deset — še osem korakov.

»Sveta kri božja, stari les je gost!«

Lenart potisne konja na svetlo in dvigne meč.

Najprednji izmed požigalcev pogleda kvišku.

Potem udari z bičem po konju, da kar zavzvine, konj se visoko vzpne, tedaj nekaj rahlo počni in, preden more turški konj skočiti na breg, se most počasi nagne in se strmo prevrne s svojim bremenom v vodo.

Peslajnariji zakriče, da prevreče grozljivo granje Krke.

Toda neusmiljeno potegnejo rumeni valovi Turke s seboj, jih potegnejo okrog okljuka reke, za katerim se izteka rjava Glinca v Krko. Dva, trije prosti konji se rešijo na breg in oddivjajo.

Prva puščica prileti Lenartu težko na prsi in se odbije ob oklep. Lenart se prihlili. Nekaj kratov še sikne skozi zrak, nato pa je videti tam čez konje, kako bredejo reko. Belo se jim peni voda pod kopiti. Neki gradniški kovaški pomočnik že dvigne pračo in sproži. Tam čez pade s konja Turek, voda ga odnese.

Pa namesto enega jih je tam že deset, ki naganjajo konje v reko, da tonejo prav do grive. Zmehano klicanje doni sem čez, kamenje in puščice se križajo nad vodo.

Zdaj pojde zares!

Kmetje skočijo na noge. Zatuliijo divje kakor Krka in se več ne huliijo pred brnečo smrtjo. V vodi omahuje nekaj sovražnikov z raztrešenimi črepinami in ramami, voda jih potegne v globino. S puščicami ni več mogoče meriti, toda Turki bijejo po konjih in jih naganjajo skozi valove, vedno bliže — vedno bliže —

Kmetje popuste kamenje in sežejo po nožih in kosah.

Zdaj dobe prvi Turki trdna tla. Sopeč se prikopljejo konji na breg.

Tik pred Lenartom zraseta dve svetlooki zamorski postavi, vržeta z divjim krikom kakor roparska žival lahki sulici proti blišču njegovega oklepa.

Toda Lenart se bliskoma izogre. Sovrašstvo mu zavalo v srcu. »Podkrnos!« zaškrtno za stisnjenimi zobmi in udari.

Vidi, kako je v črnem pramenu privrela kri iz široke rane na vratu, in sam ostrni za utrip srea, kakor da ga je krč, pa za padlim Turkom se jih rine sto tennih, od togote spačenih obrazov.

Iskre se kujejo in orožje se pobliškava v ognjenem žaru in se zaganja proti obema jezdecema pod vrbami. Lenart sliši kmete, kako tuleč prodirajo za njim. Iz vrtince pesti, konj in orožja se pojavi poleg njega siva glava starega Tevža. In potem se pogrezne vse okrog njega v razburkanem valovju nevarnosti in sovrašstva. Samo svoje roke čuti, kako močno in varno udarjajo in prestrezajo kakor svoj čas pod odjekajočim svodom na Dunaju, kjer ga je učil stari mojster, kako se suče orožje.

Samo ni nocoj dobrovoljni Anderč ali kak uren, nežen žlahčič, ki bi mu vesela in bleščeča se stala nasproti. Nocoj so jahači, dndni sovražniki domovine in krščanstva, ki požigajo, morijo, skrunijo in ropajo.

S sikajočo togoto udarja Lenartu meč doli na tujerodne postave, ki se hlastno poganjajo iz vode in se gnetejo okrog njega. Lenart čuti, kako mu rezina zamolklo seka skozi usnje, mu rožlja

ob železu. Sliši rezke krike in tuli sam v hrušč, ne da bi vedel, kaj vpije.

Zdaj ga zadene sulica in ga vrže v stran — župan se visoko vzpne in divje dvigne kopita borilec žez glave.

Lenart začuti, kako ga na stegnu nenadoma vroče započe — pa je tudi že minilo, še preden prav opazi — ta trenutek ima že spet konja in sebe v oblasti. In dalje se bojuje mah na mah, da mu v potokih teče pot za naličnikom. Zapazi kakor iz dalje, da so Zrelčana odrinili od njega, da se kmetje vojskujejo že malce zadaj za njim, da je reka izginila pod pisanim valovjem sovražnikov. Zdaj mu prileti puščica proti čelu, da ga mahoma omoti rdeča tema, nekaj ga potegne za noge, sulica mu prebije oklep in se mu zasadi v prsi.

Lenart si ne utegne izpuliti sulice iz prsi: za kratko misel ga prevzame omotica, nato pa se mu spet zjasni v glavi, da tolče in bije dalje. Da se potisniti malo nazaj — bo le bolje, imeti za sabo debelo vrbovo deblo!

Pa Turki se gnetejo že okrog njega okrog in okrog.

Jih je preveč. Pomagaj sveti Jurij! Tudi če jih je deset tisoč, moramo obdržati Krko!

Klecaje se rine Lenartov konj do vrbe; zdaj se je treba braniti na vse strani. Lenart skoraj ne čuti več roke in srea mu bije čudno lahko in hitro. Toda meni čisto jasno: mora ga siliti.

Tedaj se župan visoko vzpne — se penast zgrudi.

Lenartu vrže v gosti metež vojskujočih se, tam se visoko prikoplje, seka divje dalje proti stolim rokam, ki bodejo in segajo po njem, seka vrazil oblike, ki kažejo bele zobe — toda kje so kmetje? Kmetov ni nikjer več — in kje je Zrelčan —

Od zadaj ga zabode nekdo v podkoleno.

Lenart se zgrudi — potone kakor v kipečem valovju, ki se šumeč zgrne nad njim.

Z obema pestema se še oklene meča, toda nima nobenega prostora več da bi zamahnil z njim.

Ljubljana

Veliko zborovanje rejcev malih živali

V Ljubljani je bil te dni tretji redni občni zbor Zveze društev rejcev malih živali in sicer v lovski dvorani hotela Miklič. Občni zbor je vodil znani rejec in organizator rejskega gibanja v Sloveniji g. Alfonz Inkret, šolski upravitelj iz Senkovega turna. Pozdravil je 80 navzočih delegatov, ki so zastopali 31 rejskih organizacij, dalje zastopnika ministrstva in banovine g. ing. Ant. Greifa, zastopnika vet. odd. banske uprave svetnika Viktorja De Gleria, zastopnika okr. nač. inž. Mastena, zastopnika bakteriološkega zavoda dr. Janka Korena, zastopnika kmetijske zbornice inž. Suhadolca, zastopnika velesejma g. Francota ter zastopnike raznih klubov, ki se bavijo z vzgojo malih živali. Poslane so bile vdanostne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru II. in ministru za kmetijstvo inž. Nikoli Bešliču ter pozdravi banu dr. Natlačenju, županu dr. Adlešiču. Glavni zvezi v Belgradu in rejskim zvezam v inozemstvu.

G. Alfonz Inkret je podal tudi tajniško poročilo. Delovanje društva je bilo kljub raznim oviram prav uspešno. V zadnjih petih letih je bilo ustanovljenih 35 rejskih organizacij z nad 2000 člani, v pripravi pa je še 17 novih društev. Društvo je priredilo mnogo razstav, predavanj, tečajev, zborovanj, rejskih izletov, radijskih predavanj itd. Ustanovljen je bil en rejski dom. Vseh pet let je izhajal list »Rejec«. Izšla sta dva zvezka rejske knjižnice ter nešteto tiskovin z navodili o reji malih živali. Med rejce je bilo razdeljenih več tisoč plemenskih živali ter nad 4000 plemenskih jajc.

1 Postne pridige v stolnici. Kakor lansko leto bo tudi letos imel postne pridige v stolnici prevzvišeni gospod škof dr. Gregorij Rožman. Pridige bodo vsak petek zvečer ob pol osemih. Pred pridigo bodo ob ¼ na 7 litanije z blagoslovom, nato križev pot s petjem, nato postna pridiga. Vernike najvljudneje vabimo, da se postnih govorov svojega nadpastirja radi udeležujejo. Prosimo vernike, da pridejo že k pobožnosti pred pridigo in posebno s pobožnostjo sv. križevega pota svoje duše za globoka premišljevanja pripravijo. — Prva postna pridiga Prevzvišenega bo danes zvečer.

1 Ob prvi obletnici smrti pokojnega kanonika dr. Mihaela Opeka, se bodo v soboto 25. febr. darovale vse evete maše, ki bodo ta dan v stolnici, za pokoj njegovi duši. Ko je bil blagi pokojnik še živ, je bil hvaležen za vsako mu izkazano uslugo, gotovo bo tudi zdaj za molitve evojih cenjenih prijateljev in nekdanih poslušalcev.

1 Zvočni film »Mladinski dnevi v Ljubljani«, I. del, ki bo prvič predvajan danes ob 8 zvečer v veliki dvorani Uniona, je prvi slovenski zvočni film, delo, pri katerem so sodelovali domači, slovenski strokovnjaki. Dolg je 350 m in vsebuje najlepše prizore z mladinskega tabora. Ne samo, da so slike podane z izredno dovršenostjo in jasnostjo, tudi glasovni posnetki so povzeti s tako natančnostjo, da se moramo naravnost čuditi, kako je bilo mogoče z lastno domačo aparaturo in v domačih delavnicah tako delo izvršiti. Film je res odlično delo domače proizvodnje. Današnji prosvetni večer bo zapisan s svetlimi črkami na našem prosvetnem polju. — Na sporedu je tudi predavanje g. msgr. V. Steska: Zgodovina ljubljanskih škofov v besedi in sliki. Cenjeno občinstvo, zlasti člani in članice FO in Dekliški krožkov, vljudno vabimo, da si v predprodaji nabavijo vstopnice.

— Proti trdi stolici in zlati žili, združen z navalom krči, utripanjem srca in glavobolom je naravna »Franz-Josefova« grenka voda že od davnine preizkušena domače sredstvo. Prava »Franz-Josefova« voda mlo učinkuje in sigurno odpravlja, a vrhu tega tudi v zastarelih slučajih ne odreče.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

1 Občinska seja. Danes bo ob petih popoldne redna seja ljubljanske občinskega sveta. Najvažnejše točke iz poročila finančnega odbora so: računski zaključek za leto 1936-1937, najetje 3 milijonskega posojila za gradnjo delavske kolonije za Bežigradom in odobritev pogodbe o prevzemu poslovanja Trgovske akademije. Dalje so na vrti predlogi o raznih spremembah zemljišč, ugovori in tekoče zadeve. Poročilo gradbenega odbora vsebuje predvsem razne predloge o parcelacijah in pa predlog o programu za izdelavo regulacijskega načrta za mesto Ljubljano. Sledijo poročila drugih odborov, nato pa bo tajna, seja, ki bo obravnavala predvsem personalne zadeve.

1 Posestna sprememba. Semraje Franja iz Tomačevega in Fran Trumpej, stanujoč v Lipičevi ulici št. 2, sta kupila od Viktorja in Antonije Karba hišo št. 19 v Tovarniški ulici za 108.000 din. Hiša spada pod vl. št. 523 k. o. Udmat.

1 Predavanje za rezervne častnike. V nedeljo 26. februarja t. l. ob 10 dopoldne bo na dvorišču vojašnice 16 artilerijskega polka zanimivo poučno predavanje, na katero so vabljeni vsi rezervni častniki tukajšnje garnizije. S seboj naj prinesejo častniške legitimacije. Vhod pri glavnih vratih, Tyrševa cesta.

Blagajniško poročilo je podal g. Franc Černe, poročilo nadzorstva pa g. Franc Nachtigall. Na njegov predlog je bila razrešena odboru soglasno sprejeta. Prečitana so bila nova in že odobrena pravila.

Za predsednika Zveze je bil pri volitvah soglasno izvoljen priznani rejec dr. Andrej Jenko iz Vevč, za podpredsednika Bogomil Dernovšek iz Litijske in Rudolf Güta iz Kranja, za tajnika in urednika Alfonz Inkret iz Senkovega turna, za blagajnika Rudolf Kamnikar iz Trbovelj in za gospodarja Bogomir Hann iz Ljubljane ter zastopniki včlanjenih rejskih organizacij. Članarina ostane ista kakor sedaj.

Nato je predaval inž. Anton Greif, ki ga je banska uprava poslala v Leipzig na peto vsedržavno nemško razstavo. Tam je zastopal inž. Greif tudi Zvezo društev rejcev malih živali, ki je bila na razstavo povabljen. V svojem predavanju je povedal inž. Greif svoje utise s te razstave, ki je bila prav zanimiva. Opisal je načelno gospodarstvo Nemčije v pogledu reje malih živali, kjer drže vse niti delovanja vrhovnega vodstva oblasti, ki žrtvujejo ogromne vsote za napredek v tej smeri. Po tem zgledu želi uvesti naša banovala pri nas načrtno rejo malih živali.

Po predavanju g. referenta se je razvila precej obširna debata o načinu izvajanja načrta, ki ga je predložil predavatelj. Končno je bila o tej zadevi sprejeta posebna resolucija, ki jo Zveza predloži banski upravi.

Za 60.000 din strupov in sredstev za desinfekcije in desinsekcije bo mestni fizikar ljublj. porabil prihodnje leto v boju proti nalezljivim boleznim in mrčesu. Dabava 600 kg formalina, 170 kg krezola, 100 kg amonijaka, 450 kg spirita in 150 kg strupa bo razpisana v sobotnem »Služb. listu. Velik del stroškov za razkuževanje stanovanj, šol itd. po nalezljivih boleznih mora nositi sama mestna občina in tudi velik del strupov za pokančevanje mrčesa plača občina sama in je v ta namen v proračunu 10.000 din za razstaničenje stanovanj manj premožnega prebivalstva. Mestni desinsekcijski zavod pa kličejo tudi razni trgovci, kakor n. pr. z gobami in zelišči, če se v njih zaredi mrčes, zlasti pa zasebne stranke, da občina dobi velik del stroškov za razkuževalna in desinsekcijaka sredstva spet nazaj. Naša javnost še mnogo premalo pozna koristi tega mestnega zavoda ter bi se ga lahko prav koristno posluževala v najrazličnejših primerih, saj Ljubljanci izdajo prav velike vsote za nezanesljiva sredstva proti mrčesu, mestni desinsekcijski zavod pa vsoto nadlogo odpravi prav zanesljivo. Ljubljana je bila pred svetovno vojno med tistimi redkimi mesti, ki stenic ni niti poznala. Med drugimi nesrečami in težavami nam je pa vojna zapustila za spomin tudi stene, zato si pa mora naše prebivalstvo prizadevati, da si s pravilno desinsekcijo spet pridobimo sloves mesta brez stenic.

1 Karambol na Grudnem nabrežju. Lani 4. oktobra so z mestnega tovarnega avtomobila razkladali cestni material na mestu, kjer se stika nabrežje z mostom Sv. Jakoba in kjer je prostor prav ozek. Z mostu je krenil voznik France Čimžar na nabrežje. Voz je bil težko naložen in dvo-

Pogled na množico ob tekmah v smuških skokih v Zakopanem.

vprežen. Nasproti je prihajala s kolesom Julka Puklova, ki se je stisnila k zidu. Prostor je bil tesen in je voz pritisnil Puklovo ob zid s tako močjo, da je dobila prelom medenice. Nastale so hude komplikacije, da je pozneje Puklova za poškodbami umrla. Zaradi prestopka neprevidevnosti je bil včeraj pred sodnikom poedincem obsojen voznik France Čimžar na 50 dni zapora, pogojno za 2 leti. Sodba je ugotovila, da voznika zadene le delna krivda, tudi kolesarka Puklova je bila kriva, ker se ni poprej ustavila. OUDZ in mati poškodovane Puklove sta bila zaradi svojih odškodninskih zahtevkov napotena na civilnopravno pot.

Brežice

Prijazno mesto Brežice je bilo deležno številnega obiska severnih borcev. Bil je namreč občni zbor krajevne organizacije Legije koroških borcev, to je organizacije onih, ki so pred dvajsetimi leti branili severno mejo. Občnemu zboru je prisostvovalo okrog 200 članov, ki so z veliko pozornostjo sledili poročilu zastopnika glavnega odbora, podpredsednika tov. Marušiča. Želja vseh borcev je, da se jih domovina vsaj ob dvajsetletnici, ko so v silnem poletu zasedli Celovec, spomni s primernim priznanjem ter jim s tem dokaže, da ve ceniti njihove taktatne napore, trpljenje in žrtve. Prvi upravni odbor vodi tov. Vinko Bavec, fotograf in koroški invalid s tajnikom tov. Lukežem in nadzornim odborom pod vodstvom tov. dr. Drnovška.

Novo mesto

Dne 23. februarja ob 11. uri dopoldne bo prodana na okrajnem sodišču, soba št. 35, hiša št. 5 na Bregu. Cenjena je na 40.658 din, najnižji ponudek 30.000 din, potrebna kavcija pri dražbi 4065.80 din.

Halifax pojasnjuje obnovev pristrčne zveze med Anglijo in Francijo

Entente cordiale v novi izdaji

London, 23. februarja. AA. Reuter. V nadaljevanju svoje izjave v zgornjem domu se je lord Halifax dotaknil izvajanja nekega prejšnjega govornika, ki je omenjal nesporazum med Italijo in Francijo. Lord Halifax je dejal: Na eni strani je stvar v tem, da italijansko-francosko nesoglasje ne tangira v prvi vrsti — naglasam v prvi vrsti — naše države, posredno pa nas ta nesoglasja tangirajo, ker so naši odnosi s Francijo takšni, kakor sem povedal. Mi smo tudi zadovoljni, da smo popravili naše odnose s Italijo. Bilo nam je na tem, da jih obdržimo na podlagi popolne pristrčnosti, kolikor se le da. Dolžnost imam naglasiti, da niti francoska, niti italijanska vlada nista pokazali, da jima ni bilo do posredovanja tretje države in je takšne vrste posredovanje možno pričakovati samo, če in v kolikor bosta obe državi izrazili željo po tem. Zdaj italijanska vlada ni formalno povedala, katera je tista točka, ki Italijo in Francijo razdvaja. Stališče naše države so v inozemstvu čisto napačno razlagali. Opazil sem, da v inozemstvu trdijo, da se mi oborožujemo ne samo zaradi varnosti, pač pa tudi z namenom, da se vojskujemo, prav tako pa so izjavljali, da bi se naša vlada mogla prizadevati za mir. Vsakdo more ugotoviti, da v naši državi ni bojevitih razpoložene stranke. Ni stranke, niti državnika, ki bi mogel imeti tudi le za trenutek pred očmi napadalno vojno, in bi za takšno politiko tudi ne dobil nobene opore v našem narodu. Na drugi strani pa so v gotovih državah tudi takšni ljudje, ki so zapadli v nasprotno zmoto. Oni poskušajo tolmačiti našo željo po miru kot dokaz naše slabosti ali neodločnosti. Zelen bi objasniti — je dejal na koncu svojega govora lord Halifax — da je prvo tolmačenje prav tako neosnovano, kakor je drugo tolmačenje zmotno. Odgovorni šefi evropskih vlad so v raznih časih proglasili, da vojna ne nudi premoči zmagovalcem.

London, 23. februarja. AA. Reuter. Delavski poslanec Adison je postavil v zgornjem domu vprašanje, ali bi vlada mogla dati kakšno izjavo v zvezi z angleško-francoskimi odnosi. V odgovoru na to vprašanje je lord Halifax izjavil tole:

Bila bi velika zabloda, da bi Chamberlainove besede o solidarnosti s Francijo spremljala kakršnakoli rezerviranost. Ta izjava je bila jasna in nedvoumna in njen namen je bil poudariti, da ni nikakih nesoglasij glede kateregakoli vprašanja med nami in Francozi. Z ozirom na to niti v Franciji niti v naši državi ne zahtevajo ustmene potrditve o naši solidarnosti. V kratkem bomo imeli priliko poudariti to solidarnost, ko bomo sprejeli predsednika francoske republike (odobravanje). Ta obisk nam bo dal priliko še bolj jasno in še bolj nedvoumno povedati to, kar sta kot resnico sprejela že davno oba naša naroda, čeprav v gotovih krogih drugače razlagajo. Nas ne džiži s Francijo samo zemljepisni položaj, pač pa tudi izstopnost interesov in popola sporazum. Ti činitelji so najboljše jamstvo proti nevarnosti, da bi v gotovih okoliščinah kakšna država mogla priti v skušnjava, da podredi svojo politiko politiki druge države. Takšne nevarnosti ni.

Se ena točka je, ki bi jo želel poudariti — je nadaljeval minister Halifax — to je, da francosko-angleška solidarnost nima namena, niti ga ni nikdar imela, da bi ogrožala na kakršenkoli način tretje države. Spomin na napore, ki sta jih žrtvovali obe vladi za ohranitev miru, je priča o resničnosti te izjave.

Drobne novice

Tripolis, 23. februarja. AA. Stefani. Najnovejša poročila iz Libije ugotavljajo, da postajajo življenjske razmere v tej koloniji čedalje boljše. Zgrajenih je mnogo novih cest in šol, posebna pozornost pa velja zdravstvenim ustanovam in vodnim napravam.

Bagdad, 23. febr. AA. Havas. Zaradi težkoč pri sodelovanju med vlado in parlamentom, je vlada razpustila iraški parlament.

Karati, 23. febr. AA. Reuter. 32 milj severno od Klasia se je pripetila letalska nesreča. Trčili sta drugo v drugo dve letali indijske letalske družbe, namenjeni v Lahore. Oba pilota indijske in mehanik so se ubili, prav tako tudi neki ameriški potnik.

San Francisco, 23. febr. AA. Orjaško vodno letalo »Clipper 18« je sredi odletele na Kitajsko z 12 možmi posadke in 10 strokovnjaki. To bo prvi poskusni polet čez Tihi ocean.

Sestanek velesil v Stresi?

Pariz, 23. febr. b. »Journal« poroča iz Rima, da tam že več dni krožijo vesti o bližnjem sestanku med Mussolinijem, Hitlerjem in generalom Francom v Italiji. Te vesti pa uradno demantirajo. V dobro poučenih krogih v Rimu izjavljajo, da bi moralo v kratkem priti v Stresi do mednarodnega sestanka. Priprave za ta sestanek se že vodijo in je upati, da bo do tega sestanka tudi zares prišlo.

Trdna povezanost štirih držav Bolgarija zaenkrat ostane še izven zveze

Bukarešta, 23. februarja. List »Timpul« piše: V službi ideala miru želimo sodelovanje med vsemi državami tega polotoka na temelju popolne enakosti in absolutnega spoštovanja njihovih meja. Če Bolgarija sama želi, se nam lahko pridruži pri delu za ohranitev miru in organizaciji razmerja med sosedami.

Kdo je kriv češkoslovaške tragedije

Praga, 23. febr. AA. Chvalkovski je imel govor, v katerem je dejal, da Češkoslovaška želi ostati v sedanjih mejah ter ohraniti svojo neodvisnost. To je namen njene današnje politike. Češkoslovaška želi biti v dobrih odnosih z Nemčijo, kar predstavlja ne samo vodeče načelo češkoslovaške zunanje politike, temveč tudi potrebo notranje politike. Oni, ki in politiko kritizirajo, lahko dobijo samo ta odgovor, da je Češkoslovaška primorana voditi isto politiko, ki je posledica dr. Beneševih napak.

Boj za predsednika v Mehiki

Mexico, 23. febr. AA. Havas. Mehiki delavci so sklenili na svojem izrednem obnem zboru, da bo njihova zveza podprla kandidacijo generala Avile Comache pri volitvah za predsednika republike. Kandidiral bo tudi general Mujica. Njegov program bo izšel še ta teden. General Amaro, bivši vojni minister, je odšel na daljše potovanje, da spozna ljudsko mnenje preden vloži svojo kandidacijo.

Za reformo neposrednih davkov

Ljubljana, 23. februarja.

Nocoj ob 8 je v okviru socialno-ekonomskega instituta predaval univ. docent dr. Vladimir Murko, naš znani gospodarski strokovnjak, o reformi zakonodaje o neposrednih davkih. Zborovanja se je udeležilo le majhno število poslušalcev, čeprav bi bilo vse občinstvo zainteresirano. Dr. Murko je razvil zanimive ideje, h katerim se še povrnemo. Tajnik socialno-ekonomskega instituta g. Filip. Utratnik je vodil zelo zanimivo debato o izvajanjih gosp. dr. Murka. Priznati moramo poštrevolnost dr. Murka, ki je resno bolan prišel predavati. Zeleti pa moramo tudi, da bi dr. Murko vprašanje naše davčne zakonodaje obdelal v javnih publikacijah in da bi Slovenci mogli prav na ugotovitvah tega finančnega strokovnjaka utemeljevati svoje narodne pravice.

Drž. cesta skozi Kranj bo tlakovana

Belgrad, 23. februarja. m. Gradbeni minister dr. Krek je podpisal odlok o odobritvi tehničnega elaborata za izdelavo sodobne ceste z drobnimi kockami na državni cesti št. 2 od km 643 in 920 do 645 in 200 skozi mesto Kranj. Predračunski znesek znaša 3 milijone 201 din. Na občino Kranj odpade 418.000 din. V breme cestnemu odboru v Kranju pa 147.000 din.

Za pogodbene poštarje

Belgrad, 23. febr. m. V Belgrad je prispel predsednik pokojniškega fonda državnih pogodbenih poštarjev Janez Marolt. V spremstvu poslanca dr. Koceta je bil včeraj sprejet pri poštenu ministru glede podržavljenja tega sklada. Ministru Altiparmakoviću je izročil tudi obširno epomenico ter ga opozoril na pismo, ki mu ga je v tej zadevi poslal senator g. Smodej. Minister g. Altiparmaković je obljubil, da bo s finančnim ministrom ukrenil vse potrebno, da se to vprašanje uredi. G. Marolt je bil v isti zadevi sprejet tudi pri obeh slovenskih ministrih, ki sta mu obljubila vso podporo.

Osebnosti

Belgrad, 23. febr. m. Za upravnika jetnišnice pri okrožnem sodišču v Ljubljani je postavljen Valdemar Melihen iz Novega mesta. V Novem mestu pa je postavljen za upravnika jetnišnice Anton Čamernik, dosednji upravnik paznikov pri okrožnem sodišču v Ljubljani. Za kanelista 10. skup. pri okrajnem sodišču v Radovljici je imenovan Milan Gostič, uradniški pripravnik iz Šmarja pri Jelšah.

Pomlad na Jadranu

Abbazia

Laurana

Brioni

Grado, Lignano, Lussinpiccolo - Lussingrande, Portorose, Sistiana:

Izleti v čudovito

GROTTE DI POSTUMIA (Postojnska jama)

50 km od

TRSTA

ELEGANTNO SPOMLADANSKO LETOVIŠČE

VELIKI VELIKONOČNI TEDEN

GOLF

Otok sonca — Polo, golf — Kopališče z ogreto morsko vodo!

Kopanje od maja do oktobra

KULTURNI OBZORNIK

Ob italijansko-slovenskih kulturnih stikih

Razstava Černigoj—Carà

Ze desetletja sem se na velikem forumu svetovne umetnosti ne misli več tako prekratno kot prva leta po svetovni vojni. Na obzorju je novi klasicizem, ki pa je, čista v skladu z zakoni zgodovinskega razvoja, po svoji obliki od vseh prejšnjih povsem različen. V načelu gre prav za prav le na zopetno naslonitev na staro umetnost, toda sedaj ne na klasično antiko, marveč je izbira dokaj prosta in širokogrudna. Primitivci so šli k časom primitivne umetnosti, drugi pa zopet drugam, kakor je že kdo čutil potrebo in pa notranjo usodnost.

Kipar Ugo Carà je po časovnem slogu tudi klasicist. Njegovo delo kaže marškatere znake vpliva stare umetnosti. Poglejmo le »Torzo«. Človeško telo je mišljeno skupinsko v bloku, torej je le rahlo razgibano, pregib glave sicer nakaže rahlo drugo smer gibanja a celotnega trdnega obriša le ne razbije. Tudi modelacija sama spominja na arhaično plastiko. Mnogoča ploskovnih teles, ki jo sicer razkazuje resnično človeško telo, je omejena le na najnujnejše število, tako da skopa obdelava oblike vzbuja vtis celotnosti in prvine enostavnosti. Tudi glava upodobitvenke po svojem izrazu spominja na te najstarejše vzorce človeškega umetnostnega oblikovanja. Seveda ni to kiparsko delo le posnetek starejše predloge. V njem leži vsa oblikovna spretnost človeka 20. stoletja in prav ta moderni barbarizem, kateremu stoji na razpolago znanje mnogih kiparskih rodov, je v stanu vnesti v umetnino neko posebno občutje in doživljanje, spremljano ob tej priliki še od časovnega, rekli bi zgodovinskega patiniranega razpoloženja. Ta poteza je za grobi obris Čaràve umetnosti zlasti za zadnja dela (seveda, v kolikor jih spoznamo na naši razstavi) najznačilnejša. Za osebni slog njegove umetnosti, pa je značilna krepka realistična poteza, ki si je poskušala pomočnika v odlični kiparski obliki, ki je, da se izrazim nekoliko svobodnejše, skoraj absolutna. V tem oziru je kipar Carà novost za naše umetnostno življenje. Skoraj bi človek potrdil teoretična razmotrivanja, ki iščejo v zemljepisni pripadnosti umetnosti zadnje razloge za izoblikovanje umetnostnih prvin. Sever — ploskev, jug — okrogla oblika — in po tem sodeč bi označili tudi Carà za južnjaka. Le pogledimo našo plastiko, kako boječe in negotovo oblikuje predmete do čiste okrogline (še le najmlajši so na tem polju prinesli več smisla za obliko) kako jo postavlja v prostor le z ozirom na ploskev in kako se ne more otresti one razmišljajoče dekorativnosti. Povsem drugi je Carà. Polnost oblike mu je izhodišče za vse ostalo, kar se preko tega položi v umetnostni predmet. Sledeč delom po katalogu, kakor so časovno označena, bi se dalo slediti slogovnemu razvoju v umetnikovem delu za par let nazaj. Zgodnejši je kip: »Danilo«. Upodobitven izraz temelji na impresionističnem načinu obdelave umetnostnega predmeta. Skupinske razpade predmet na množico malih ploskev, ki izpostavljen svetlobnemu odru bude v očesu pozitivno sliko, ki nam tako na neposreden način posreduje notranjo obliko predmeta. Vendar, kar je značilno za nadaljnji razvoj umetnikov, ta notranji izraz predmeta ne vsebuje toliko duhovnih izraznih prvin, kakor so postavili to zahtevali ekspresionisti, marveč je način obdelave predmeta merodajen in ne krivja svojega imena, kajti končni smisel ob tej plastiki je le vtis naturnega predmeta, odkritosrčno podan, prav do naturalistične grdiosti. Prav ta volja in pogum, da odkritosrčno tudi nelepa (resnično) pripravi do izraza, je značilna poteza izvirajoča gotovo iz osnovne podlage njegove umetnostne zmožnosti. Vendar pa je impresionistični način obdelave predmeta na tem polju le drugotnega pomena. Prva in najvažnejša je okrogla, polna oblika in ono drugo na njej je le nekako nalepljeno, začasno, da ob prvi priliki napravi prostor čisti

Ugo Carà: Portret gospodične.

Čas št. 5

»Čas«, revija Leonove družbe, letnik XXXIII, št. 5, je izšla ter prinaša zanimivo vsebino. Na uvodnem mestu prinaša razpravo Adriaticusa o tržških Slovencih v davni. Namen članka je znanstveno dokazati, da so Slovenci živeli v Trstu že v davnih vekovih, ter da niso le priseljenci 18. ali 19. veka, kakor jih radi predstavljajo tujerodni »znanstveniki«. Na podlagi italijanskih pisateljev utemeljuje avtor, da so prišli Slovenci v Trst in okolice že v 6. in 7. stoletju ter da leži današnji Trst z izjemno nekaj malega prostora okoli s. Justa na slovenskih tleh. Za okolico je dokazano, da je vsa slovenska, avtor tega članka pa dokazuje, da so tudi v starem mestu živeli že zdavnaj Slovenci. Članek na podlagi znanstvenih virov ugotavlja življenje Slovencev v Trstu že v srednjem veku do l. 1848, ko se začel zavestno narodni boj in vodi v zavestno raznarodovanje, ki se po l. 1926 tudi uzakoni ter se zadnja tretjina slovenskih imen potuji. — Prof. dr. Lambert Erlich podaja pod naslovom »Razvoja teorija« poljudno razlago vprašanj, kakor so: zakaj je svet tak, kakor je? Zakaj so zvezde in osonca taka, kakor so? Zakaj je zemlja

obliki. V tem smislu je izvirna glava »Neznanka« (1937/38). Tod je impresionistični način povsem izginil in je ostala gola, polna oblika. Modelacija je omejena na najmanjšo mero, ves izraz pa izpostavlja posamezne značilne črte delnih oblik. Neverjetno je, s kakšnim umetnostnim prepričanjem in naposled tudi znanjem je oblikovana ta glava! Za tako delo je pač potrebno neko prirojeno razumevanje za zaključno obliko in seveda, kar je najvažnejše — tudi umetniška zmožnost. In to ima Carà v dobri meri. V tem smislu so izvršene tudi »Mladenci s čepico«, »Podoba vrtnarja«, »Mlada Tržčanka« in druge. Nadaljnjo stopnjo razvoja pomeni »Podoba umetnika«. Stroga, zaključena oblika, omejena le na najnujnejšo razraščitev je združena z velikim razumevanjem za material. Les v tem primeru ni ostal le nosilec kiparske volje, marveč tudi neposredni sotozorec umetnostnega izraza. Po svoji zgradbi pomaga umetniku pri oblikovanju in na tak način neverjetno stopnjuje umetnostni izraz predmeta. Podoba in v tem oziru še dolednejša je podoba »Starca«, ki je eno najboljših del na razstavi sploh.

V kolikor smo mogli na podlagi razstavljenih del spoznati, je Ugo Carà kipar z velikimi umetniškimi sposobnostmi in mu gre s strani resnične kvalitete prav vse priznanje.

A. Černigoj, umetnostni konvertit, kakor bi ga mogli označiti po njegovi umetnostni usodi, se je to pat predstavljal s prav lepo in značilno umetnostno zbirko. Ko je predlanskim stopil pred našo javnost kot umetnik, ki mu bo poslej narava za vzornico in učiteljico, je v drugič nekam literarno (toda našemu času zelo odgovarjajoče) prelomil s svetom umetnosti. Toda, kar je za nas važno: Ena in pol številke »tanka« je tako kakor vsako človeško dejanje in nehanje zapadlo preteklosti in jasna črta, ki jo je pod »spasitizem« potegnili Černigoj, nam ga kot človeka in umetnika prav simpatično približa.

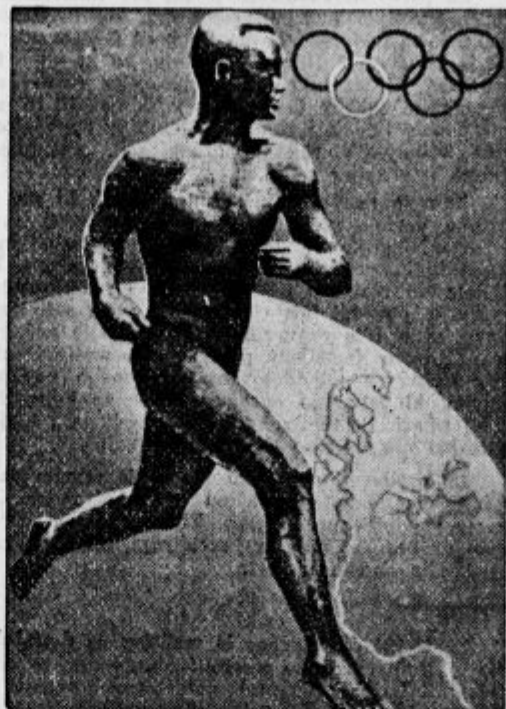
Zavesten povratek k naravi je v današnjem njegovem umetnostnem delu povsem jasno razviden. Toda, če bi kdo v teh številnih krajinah iskal naturalistične detajle ali celo resnične vzorce prepisane po naravi, bi se zelo motil. Najsi je teorija ostra stvar in je lahko možno niti naspotje na nasprotje, je v svetu umetnostnega oblikovanja stvar povsem druga. Dan, ko se ena umetnostna oblika konča in druga, povsem raznolika prične, je nemogoče in tudi nesmiselno določiti. Černigojevo delo je danes obstalo nekje na sredni poti, da sodeč po nekaterih novjših kompozicijah se bliža celo zopet onemu tečaju, ki je označen kot idealistični. (Prim. št. 34, 36). Glavna domena Černigojeve umetnosti je očitno krajina. Tod se izraža njegova umetnostna zmožnost nekajkrat do prav odličnih sovzdov. Ideja in narava si v večini predmetov podajata roke. Ali je po skupinskih načelih izbran določan izrezek iz narave in to »naravnost« razveljavlja neresnična in izrazu služeča barva, ali pa je obratno. K temu dvema prvinama se slednjič redno pridruži še oblika, ki prav tako v nešteti različicah menja svoj umetnostni odnos do predmeta. Poglejmo le »Trst, cerkev sv. Antona«. Nedvomno se je slikar do portretne dolednosti naslonil na določni izrezek iz narave. Vendar pa stoji za človekom ki hoče upodabljati naravo oni drugi, ki se ga drži še preteklost in v tem primeru si ta »spasitizem« vzame v zakup: način obdelave slikarskega predmeta (oblike) in barve. Tako si more gledavec v celotni skupini prav lahko odmisli resnične odlomke in kar ostane za njimi so tiste prvine, o katerih je dejal nekoč Cezanne, da objamejo v sebi vseobliko predmetov (stožec, kocka itdl.). Barva, ki je v sedanjih Černigojevih umetnosti sploh zelo važno orodje, je prav tako v svoji resnični svobodi omejena. In sicer: 1 po prostem načinu barvenega pojmovanja predmeta samega in 2. po vtisu umetnikovega. Nad vse je zanimiva vloga te važne prvine v pričujočem umetnostnem delu. Ko opazujemo njeno uporabo in pojmovanje v posameznih podobah, se ti vzbudi vtis, kot da umetnik z resnično barvo — to je tako, ki lepi na predmetu (lokalno), ali pa tudi nekrajno, ne ve kaj početi (prim. št. 28, 29). Položi več vrst barve na neko ploskev, toda pod vtisom, da je barvo nedokončana, kot da še čaka izpeljave ali pa da je na določenem mestu le začasno. Ta način pojmovanja barve, ki vstvarja na delu vtis svežosti in neposrednosti, pa je za slogovno stanje umetnosti zelo značilen. Kot ostale umetnostne prvine je tudi barva slogovno povsem podvržena različnemu vrednotniju. V našem primeru nimamo pred seboj le osebnosti primer v odnosu do barve, marveč tiči za vsem tem nekaj časovnega. Primer, ko se kopiči barva nekam negotovo na platno, ko se nerada oklene predmeta in nekako začasno lebdi na njem, je prav značilen za današnje slogovno stanje Černigojeve umetnosti, ki se oddaljuje bregovom umetnosti, ki se oddaljuje bregovom neresničnosti in bliža novim obalam narave. Predmet, najsi se ga zavestno forsira, še vedno razkazuje svojo notranjo, izrazno obliko in to je mero dajno za vse Černigojeve krajine in za način uporabe slikarskih prvin. Tudi celotna slogovna podoba pokaže iste znake. Ne samo, da je krajina podana v najrazličnejših stopnjah umetnikovega občutja, tudi ostali motivi, z risbami vred si iščejo rešitev na najraznovejših načine. In prav to je, kar nam Černigojevo umetnost tako človeško približa. Svežost v zamisli določenega umetnostnega predmeta, vtis enkratnosti pri uporabi barve, ter naposled velika barvna kultura, ga na lestvici umetnostne kvalitete postavijo na prav častno mesto.

Razstava je po svoji umetnostni vrednosti na visoki ravni in je dolžnost vsakega človeka, ki se le količikaj bavi z moderno umetnostjo (in kdo v Ljubljani se ne?), da jo obišče. S. Mikuz.

v takem stanju? Odkod so organizmi, živa bitja ter odkod to, da so organizmi razdeljeni na rastlinski in živalski krog? — Članek se bo nadaljeval. — Dr. Ivan Ahčin je podal lepo pregleden pregled o češkoslovaški in njeni tragični usodi od ustvaritve republike, ko je sprejela nemško manjšino, do usodnih dni v mesecu septembru 1938. V tem članku je lepo zbran potek dogajanj ob razdelitvi države ter se dotakne tudi vzroka propada, ki ga vidi v boljšeizvici, ki je razkrojil najmočnejšo slovansko državo ter s tem vzel ostalim slovanskim državam v Evropi učinkovito oporo. — V Obzorniku pa govori prvi predsednik privatne slovenske akademije znanosti in umetnosti dr. Aleš Ušeničnik o težavni poti slovenske Akademije znanosti in umetnosti, ki se je končala z imenovanjem prvega predsednika dr. Nahtigala ter izvolitvijo prvih predsednikov odsekov. Bogat pa je tudi knjižni del, v katerem so ocenjene knjige iz raznih področij, tako iz religije (molitvenik Kristus kralj), Kall: Die Heilige Schrift), iz filozofije (Kreisch: Uvod u psihologijo religije, Lešane: Über das unmittelbare Gegebenen in der äusseren Wahrnehmung), iz sociologije (Obitelj u današnjem društvu, Angela Vode: Spol in usoda), iz jezikoslovja (Rajko Nahtigal: Slo-

Skrbi Finske za olimpijado leta 1940

Športna velesila na evropskem severu, Finska, se z vsem severnjaškim mirom, pa vendar samozavestno in smotno pripravljala za olimpijado leta 1940, ob kateri bo ime Finske in njenega glavnega mesta šlo po vsem svetu. Program tekmovanj in drugih prireditev je že sestavljen. Iz tal rastejo novi plavalni bazeni, ceste za kolesarjenje in jezo,

Letak za olimpijado leta 1940 v Helsinkih. Svetovno znani finski tekač Nurmi v lahkem teku teče preko zemeljske oble, zgoraj pet krogov — znamenje mednarodnih olimpiad.

po morskem dnu se polagajo novi kabli, ki vežejo mesta v zalivih, hiše se umikajo cestam, ki jih je treba razširiti, prometno osebje dan za dnem hodi v šolo in tečaje, da bi bilo kso takratnemu navalu. Toda največja težava je osredotočena v vprašanju stanovanj.

Helsinki, glavno mesto Finske, ima 310.000 prebivalcev. Za olimpijado pa pričakujejo 100.000 gostov. Ni torej čuda, da je stanovanjski odbor najmočnejša organizacijska enica vseh pripravljanih ustanov za olimpijado. Po mestu se gradijo novi hoteli, glavno pristanišče poglobljajo in razširjujejo, da bo moglo pristati kakih 20 preko-ocenskih parnikov, ki bodo obnem plavajoči hoteli. Toda vse to je še premalo. Gostje za olimpijado l. 1940 bodo v Helsinkih morali večinoma stanovati privatno. V okolici 60 km okrog mesta so mobilizirane že vse razpoložljive sobe. Sobe bodo po 150, 100 in 50 finskih kron, pač po udobju, za še bolj skromne obiskovalce pa bodo pripravljena prenočišča v šolah in vojašnicah.

Naročila stanovanj prihajajo na odbor že v velikih množinah. Nekateri inozemski polovalni uradi so skušali tudi to olimpijado izrabiti v svoj dobiček in so se ponudili, da bi za časa olimpiad najeli vse razpoložljive sobe v Helsinkih in potem sami vodili stanovanjsko vprašanje. Seveda olimpijski odbor ni šel na limanice in je vse take poskuse odbil. Na delu je 26 agentov, ki skoraj znoč in dan love sobe po mestu. Doslej je odbor najel že 8.200 sob. Večinoma so jih dali meščani prostovoljno na prvi poziv. Seveda si nekateri meščani stavijo tudi pogoje, kakšne goste jim olimpijski odbor sme poslati. Skoraj vsi bi radi Norvežane, ki so očitno na Finskem zelo priljubljeni. Tisti, ki znajo kake tuje jezike, pa želijo imeti goste iz teh pokrajin; tako je neki meščan dal na razpolago sobo, če mu pošljejo — arabskega šejka, ker zna nekaj arabsko in bi rad poskusil svoje znanje s pristnim Arabcem.

V teh skrbih in željah je v prostorih stanovanjskega odbora — Turuntie št. 3 — vedno živahno, kar pa severnjaških živcev še ne spravi s tira.

ŠPORT

Drž. prvenstvo v namiznem tenisu Slovenec Žarko Dolinar novi prvak

V končno tekmovanje so se priporili Marinko (Hermes, Ljubljana) z zmago nad bivšim prvakom Weilerjem (Makabi, Zagreb) in odličnim Strojnikom (Mladika, Ljubljana), Weisbacher, Heksner oba (Hašk, Zarko, Dolinar (T. T. C., Zagreb), Harangozo I. (S. T. T. C. Subotica), Ratković (Uranija, Zagreb), Heršković in Stein (oba Makabi, Zagreb). — Naslednje borbe pa so prinesle sama presenečenja. Lanski prvak Weisbacher se je moral podati vztrajnejšemu Heknerju (21:18, 13:21, 18:21, 16:21), Marinko žilavemu in pazljivo Ratkoviću (22:20, 13:21, 15:21, 17:21); mladi Subotičan Harangozo I. Steinu (7:16 w. o.; 21:18, 21:13, 8:18 w. o.; 13:21). Odlični Slovenec Zarko Dolinar bivši igralec ljubljanske Mladike pa je z nezgrešljivo napadalno igro odpravil Herškoviča (14:21, 25:23, 21:17, 11:12).

Po dolgotrajni igri je zmagal Heksner nad Steinom (14:21, 21:13, 21:13, 15:21, 21:15). Sigurno je odpravil Dolinar Ratkoviča (22:20, 21:11, 12:21, 18:21, 21:10) in v zadnji borbi se favorita Heknerja (12:21, 21:9, 21:11, 21:15) ter si s tem zaslužen priboril naslov seniorskega državnega prvaka za l. 1939. Tako smo dobili Slovenci že tretje leto zaporedoma državnega prvaka. Za Marinkotom in Weisbacherjem sedaj še Dolinar Zarko.

V dvojicah gospodov je nastopalo 14 parov. Tukaj je Hermežan Marinko v družbi z Subotičanom Harangozo I. osvojil drugo prvenstvo za Slovence z zmago nad parom Hekner—Kone (S. T. T. C. Subotica) v končni borbi (21:15, 21:14, 22:20) dokaj prepričevalno.

V tekmovanju seniorek je jugoslovanska teniška prvakinja Alice Florijan (Z. K. D. Zagreb) morala prepustiti prvo mesto Steinovi (Makabi, Novi Sad) v končni borbi (18:21, 10:21, 20:22). Pač pa si je priborila v družbi s Herškovičem prvenstvo mešanih parov nad Stein—Kone (21:11, 21:19, 21:19).

Veliko senzacijo je pripravil pri juniorjih komaj 14 letni gojenec zagrebskega salezijanskega zavoda Valkovič, ki je med 16 tekmovalci pokazal najboljšo igro in si s končno zmago nad favoritom a Harangozo II. (S. T. T. C. Subotica) priboril letošnje juniorsko državno prvenstvo. Valkovič (Mladost, Zagreb); Harangozo II. 22:20, 15:21, 16:21, 21:17, 21:18.

Po končanem tekmovanju so bili razdeljeni lepi pokali in druga darila zmagovalcem. Tehnični vodja zveze Hegeer pa je objavil državno reprezentanco za svetovno prvenstvo, ki jo bodo sestavljali sledeči igralci: Dolinar Zarko, Harangozo I., Hekner, Heršković, Marinko, Merksamer, Ratković, Stein. Želimo jim, da nas dobro zastopajo.

L. eš.

Po športnem svetu

Sabljaški dvoboj Jugoslavija: Italija gotova stvar

Dogovori med italijansko in jugoslovansko sabljaško zvezo so dozorili, da je dvoboj med Italijo in Jugoslavijo zagotovljen. Gre sedaj samo še za termin, s katerim se naši ne strinjajo. Italijani so namreč predlagali, da bi se ta dvoboj vršil v dneh med 10. in 15. aprilom. Ker pa bo prav v tem času Velika noč, je naša zveza predlagala, da bi se ta dvoboj prestavil na čas od 1. do 5. aprila.

Birger Ruud ne pride v Planico

19. marca bo priredilo naše Udruženje smučarjev Planica letošnje skakalne tekme na mamutski skakalnici v Planici, katerih se bodo po vsej priliki udeležili najboljši skakalci sveta. Norvežanov očitno ne bo, ker je že Birger Ruud rekel, da se on tedaj ne bo mogel udeležiti teh tekem, ker so prav v istem času tekmovanja skandinavskih držav. Sicer pravi, da mu bo zelo žal, da ne bo mogel biti zraven, vendar nam je znano, da se

vanski jeziki I.), iz slovanstva (Vzajemnost katoliških Slovanov). V Zapiskih poroč. prof. Kuret o nastanku in razvoju božičnih iger, dr. Ahtin pa o bivši avstrijski ustavi in stanovskih mišli ter o smrti voditelja druge internacionale Emila Vandervelde. — Prihodnja številka »Časa«, te naše katoliške moderne revije za splošna vprašanja, bo izšla dne 1. aprila. Priporočamo jo vsem.

bodo gotovo udeležili teh tekem Nemci in drugi narodi, ki bodo tudi vse pokazali, kar je mogoče doseči danes na tej skakalnici. Zlasti se vse zanima na letošnjega svetovnega prvaka Bradla in absolutnega svetovnega prvaka v skokih, ki je prav na naši skakalnici postavil svetovni rekord z znaniko 107 metrov. Planiske tekme 19. marca bodo res nekaj prvovrstnega in zato se bomo nanje še povrnili.

Severnjaki se pritožujejo čez svoje neuspehe v Zakopanem

Listi severnih narodov, zlasti Švedski, se sedaj zelo bavijo z neuspehi, ki so jih dosegli na zimskem svetovnem smučarskem prvenstvu v Zakopanem severni narodi. Iščejo vse mogoče vzroke za to neuspeh in zelo hvalijo Nemce, njihove priprave in rezultate na tem prvenstvu. Kritizirajo predvsem zastarele metode pri treningu severnih narodov, katerih se poslužujejo zlasti Norvežani. Švedske — tako pravijo Švedi sami — pa niso dosti boljše. Neuspehov niso krivi tekmovalci, temveč vodstva, ki niso sposobna primerno pripraviti tekmovalcev za tako težke tekme, kakor so svetovne smučarske. Nemci se pa seveda vsemu temu posmehujejo in pravijo, da bodo imeli v enem ali v dveh letih tudi take tekače, da bodo lahko uspešno posegli med elite severnih narodov. Mi potrebujemo samo dobrega trenerja za teke, tako kakor so imeli Italijani Finca Saaresa, in potem bo Nemčija odnesla vsa darila od A do Z pri vseh mednarodnih smučarskih tekmah, tako pravijo Nemci.

Ferraria (Zagreb) v Ljubljani

V nedeljo bo ligaško moštvo Ljubljane odigralo prijateljsko tekmo v Ljubljani s prvakom zagrebskega I. razreda Ferraria. Moštvo Ferrarie je v prvenstveni sezoni odigralo vse tekme z velikim uspehom ter je med drugimi premagalo tudi Concordio in je na ta način resen aspirant za državno ligo. Ljubljana se bo morala zelo potruditi, ako bo hotela dokazati nadmoč nad prvakom Z.N.P.

Grafika: Amater

V nedeljo popoldne gostuje v Trbovljah SK Grafika iz Ljubljane v prijateljski tekmi proti SK Amaterju. Grafično moštvo, ki sedaj zopet redno trenira, bo v Trbovljah nastopilo kompletno, tako da bo vsak udeleženec imel priliko videti zanimivo borbo dveh delavskih klubov. Tekma se bo pričela ob 15.30 na igrišču SK Amaterja v Trbovljah. Vabimo vse naše prijatelje in športnike, da nas v nedeljo na igrišču obiščejo.

Mars: Reka

Za drugi del podveznega pokalnega tekmovanja se v nedeljo spoprime Mars in Reka. Dva dobra in stara nasprotnika, ki bosta hotela z vročo bitko izkoristiti borbo v svoj prid.

Tekma bo zanimiva, ker je morala Reka ob zaključku lanskega prvenstvenega tekmovanja podleči Marsu in bo že sedaj skušala popraviti ta poraz. Prične se ob 10.30 na igrišču Ilirije za Kolinsko tovarno.

Popusti na železnici za smučarsko prvenstvo na Pohorju. Direkcija »Putnik« sporoča: V okolici Senjorjevega doma in Ribnice na Pohorju bo 4. in 5. marca t. l. državno smučarsko prvenstvo v alpski kombinaciji. Za tekmo so izvršene vse priprave. Generalna direkcija državnih železnic je dovolila udeležencem in obiskovalcem tekem polovično ceno do Maribora ali do postaje Breznica-Ribnica. Polovična vožnja velja za odhod od 2. do 5. marca, za vrnitev pa od 4. do 7. marca.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

SK Slavija. Sestanek članstva ob 20. Prinesle s seboj legitimacije ter poravnajte članarino! Člani, ki še niste oddali opremo, storite to gotovo danes. Današnji sestanek je važen, ker je zadnji pred običnim zborom, ki bo 5. marca ob 9 v lokalu »Strajali« na Poljanski cesti (nasproti poljanske gimnazije). Tajnik.